

ΕΥΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

Ἐκδιδόμενον ἀπαξ τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ 15 Ὀκτωβρίου 1868. | ΕΤΟΣ Α΄. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΣΤ΄.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΑΥΤΟΥ.

Ὅτε ὁ Θεὸς θέλων νὰ δημιουργήσῃ τὴν μηδαμινότητα συμπεριέλαβεν εἰς τὴν κάλ-
πην αὐτῆς τὴν φύσιν καὶ ἐγέννησε τὸ πᾶν,
ὅτε ἐδημιούργησε τὸ θαυμαστὸν ὠρολόγιον
τῶν σφαιρῶν, ὅπως ἀσφαλίσῃ τὴν διάρκειαν
τῶν ὄντων, ὅτε τέλος ἔνευσε νὰ ρέυσῃ μία
ἀπόρροια τοῦ ὄντος αὐτοῦ εἰς ἑκατομμύρια
κόσμων, τότε ἐκ τῆς κινήσεως τῶν σφαι-
ρῶν τούτων ὁ κόσμος ἐγεννήθη.

Πηδῆσας ἐκ τοῦ κόλπου τῆς ἀκινήτου
αἰωνιότητος εἰς τὸ διάστημα, ἐφ' οὗ ἐκι-
νεῖτο τὸ πᾶν, ἤρχισε νὰ φεύγῃ καὶ νὰ μὴ
σταματᾷ πλέον, σύρων μεθ' ἑαυτοῦ τὰς

ῥάρας καὶ ἡμέρας, τὰ ἔτη καὶ τοὺς αἰῶνας·
ἀδάμαστος δὲ ὢν, τρέχει μὲ βίαν καὶ λάμ-
ψιν πρὸς τὴν αἰωνιότητα καὶ θέλει τρέχει
ἀκαταπαύστως, ὅπως εἰσέλθῃ αὐτὴν· δὲν θέ-
λει ὅμως ἡσυχάσει εἰ μὴ εἰς τὴν στιγμήν,
καθ' ἣν ὅλοι οἱ λάμποντες κόσμοι ἀναστρέ-
ψαντες τὰς ἑαυτῶν βάσεις πέσωσιν πάλιν
εἰς τὸ χάος, ἐξ οὗ ἡ φωνὴ τοῦ πλάστου ἐ-
κάλεσεν αὐτοὺς. Ἔως οὗ ὅμως ἡ μοιραία
ἐκείνη ἡμέρα φθάσῃ, ὁ Θεὸς διέταξε νὰ
ἀκολουθῶσι καὶ θελοῦσιν ἀκολουθεῖ τὴν ἐκυ-
τῶν κίνησιν τακτικῶς, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀ-
ναγκαίως θέλει τρέχει μετ' αὐτοῦ· θέλει
ἔχει αὐτὸν ὡς κτῆμά του.

Τί δὲ εἶναι ὁ χρόνος διὰ τὸν ἄνθρωπον;
εἶναι τὸ μόνον κτῆμα, ὅπερ ἐξ ὄλων τῶν
φθαρτῶν ἀνήκει εἰς αὐτὸν, εἶναι τὸ δῶρον
οὐτινος καρπούμενοι διὰ τῆς ἐργασίας πλη-
ροῦμεν τὰς ἀνάγκας ἡμῶν, εἶναι τέλος ἡ ἀ-

φειτηρία τῆς ἐργασίας, πηγῆς παντός πλούτου και πάσης ἀρετῆς· διὰ τοῦτο ἐνεγράφη χρυσοῖς γράμμασι παντοῦ τῆς ἀρχαιότητος «Χρόνου Φεΐδου»· τὸ δὲ «Ψαύδειον ῥητὸν ἀέργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργὴ δὲ τ' ὄνειδος» ἤχησαν πανταχοῦ, ἔφερε τὰ λαμπρὰ και τεράστια ταῦτα ἔργα, ἅτινα ἐκπλήττουσιν ἐν ὄλῳ θεωρούμενα και αὐτὸν τὸν δαμόνιον νοῦν.

Δυστυχῶς ὅμως τὸ λαμπρὸν τοῦτο δῶρον, τὸ πλέον θελκτικὸν τοῦ χρυσοῦ, εἶναι διὰ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων βαρὺ φορτίον, βαρύτερον και τοῦ μολύβδου· δέχονται αὐτὸ μετ' ἀδιαφορίας, και χωρὶς νὰ μετρώσι τὰς ὥρας, αἰτῖνες ὠρίσθησαν δι' αὐτοῦς, διέρχονται τὰ ἔτη χωρὶς ποσῶς νὰ ἐργασθῶσι, χωρὶς νὰ ἀποτίσωσι τὸ πρὸς τὴν ἀρετὴν χρέος.

Ἐν τούτοις, καθὼς δὲν δύναται τις νὰ λουσθῆ δις ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὑδάτων ποταμοῦ τινός, οὕτω δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ δις εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον, εἰς τὴν αὐτὴν ζωὴν· ὁ ποταμὸς και ἡ ζωὴ παρέρχονται και μεταβάλλονται ἀκαταπαύστως, χωρὶς νὰ φαίνονται ὅτι μεταβάλλονται· ὁ δὲ ἄνθρωπος δὲν σκέπτεται τὸν ἀπειρον ὄγκον και τῶν ὑδάτων και τῶν ἡμερῶν, ὁ ὁποῖος διὰ παντός βυθίζεται εἰς τὸν Ὀκεανὸν τῶν θαλασσῶν και τοῦ χρόνου, ἀλλ' ἐνασχολούμενος εἰς κούφους διασκεδάσεις, ἀκολουθεῖ εὐχαρίστως τὰ κύματα, ἅτινα δεσμεύουσιν αὐτὸν, και καταβάλλει με κλειστοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸν ὀρμητικὸν κατῆφορον, ὅστις ἄγει αὐτὸν πρὸς τὴν ἀπώλειαν. Αἰφνης ὁ σκόπελος κεκρυμμένος ἐξέρχεται τῶν ὑδάτων, φριάττει, ἡ φρίκη πίπτει πέριξ αὐτοῦ, ἡ εὐθραυστος λέμβος ἐγγίζει, θραύεται και διασκορπίζεται· οὕτω πάσχουσιν ἐκεῖνοι οἵτινες ἀφίνουσι νὰ ῥέῃ ὁ χρόνος ἀνευ ἐργασίας, ἀνευ ἀρετῆς.

Οἱ αἰῶνες ἐφάνησαν ὅτι γενῶσιν ἀρκετοὺς φιλοσόφους, οἵτινες ἐσκέφθησαν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ χρόνου και ἐσύστησαν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ πόσον εἶναι σπάνιον ὃν ὁ σώφρων, ὁ γνωρίζων νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς ὥρας και νὰ μεταφέρῃ ὄλην τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἰς ἐαυτόν. Ὑπῆρξεν ὅμως ἡγεμῶν, ὅστις ἔκραζεν ἀπώλεσα μίαν ἡμέραν· ἀληθῶς δ' ἐνάρτεος οὗτος αὐτοκράτωρ ἦτο μεταξὺ τῶν πρώτων

τῶν θνητῶν, και πρὶν εἰσεῖτι προσφερθῆ αὐτῷ τὸ στέμμα, ἦτον ἀξιος νὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ τοῦ παντός.

Εἶναι λοιπὸν ὁμόνος ἐξ ὄλων τῶν φαρτῶν κτημάτων ὁ χρόνος, ὅστις ἀνήκει εἰς ἡμᾶς· τὰ ἐπιλοιπα εἶναι ὑποτεταγμένα εἰς τὴν δύναμιν τῶν τυχαίων· και ὅμως οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν βλέπουσι τοῦτο ὑπὸ τοῦ σκότους τῶν παθῶν, αἱ δὲ χεῖρες δὲν ἤξεύρουσι νὰ ἐγγίσωσι τὸν μέγαν τοῦτον θησαυρόν· και ἐνῶ ἡ φύσις χρησιμοποιοεῖ ὄλας τὰς στιγμὰς και γονιμοποιεῖ τὰ πάντα, ἀναγκάζουσα ἐκάστην ὥραν νὰ πληρῶνῃ εἰς αὐτὴν φόρον, ὁ ἄνθρωπος δὲν λαμβάνει αὐτὴν ὡς παράδειγμα· ἀλλ' ἐξεγείρεται σφοδρῶς και κατ' αὐτῆς και κατὰ τοῦ πλάστου, ἐλέγχων αὐτὴν διότι μετῶ τὴν ζωὴν ἡμῶν με φυλάργυρον χεῖρα· και λυπούμεθα διατὶ ἡ ζωὴ νὰ μὴ ἦναι πολὺ μακρὰ, ὁ δὲ θάνατος προσκαλεῖται πολλακίς ὑφ' ἡμῶν ἵνα μᾶς δώσῃ χεῖρα βοήθειας, και ὅμως ἐρχόμενος ὠθεῖται παρ' ἡμῶν και ὀνομάζεται σκληρὸς, ἡ δὲ ζωὴ και τὰ ἔτη δὲν φαίνονται εἰμὴ μίαν στιγμὴν.

Ἀλλὰ διατὶ τὸ παρὸν και τὸ μέλλον μᾶς θορυβοῦσιν ἐξ ἴσου και μήτε ἡ ζωὴ, μήτε ὁ θάνατος ἀρέσκει εἰς ἡμᾶς; διατὶ αἱ ἀγωνοὶ αὐταὶ ἡμέραι εἶναι ἀνοῦσοι, ἐν ὄσφρακτοῦσι και, ἀφοῦ παρέλθωσιν, ἐπανερχονται, ἵνα εὐτυχίσωσι τὴν ἡμετέραν μνήμην με τὰ ἐαυτῶν φαντάσματα; Διατὶ ἡ φρίκη τῶν φυλακῶν φαίνεται ὀλιγότερον φρικαλέα τῆς θλίψεως; διατὶ ὁ αἰχμάλωτος εἶναι ὀλιγότερον ἐπιφορτισμένος ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν ἀλύσεων, ἢ ὅτι εἶναι ὑπὸ τοῦ βάρους τοῦ χρόνου ὁ κούφος και νωθὸς; ὄλαι αὐταὶ αἱ ἀντιλογίαι δὲν ἐλέγχουσιν ἢ ἡμᾶς αὐτοὺς, διότι διατρέχομεν τὸν χρόνον ἀνευ ἐργασίας, ἀνευ ἀρετῆς.

Ἀληθῶς ἡ ἀργία μήτηρ ἐστὶ τῆς κακίας· και τῶντι πόσαι κλοπαὶ και καταχρήσεις, πόσοι φόνοι και ἀναστατώσεις, πόσοι ἐμφύλιοι πόλεμοι και ἐρημώσεις δὲν ἐγένοντο ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς Ἐρινύος ταύτης; ἄνθρωποι συνειθισμένοι νὰ διημερεύωσιν ὄλην μὲν τὴν ἡμέραν εἰς τὰ καπηλεία και εἰς τὸ περὶ τὰ ξένα ἐνδιαφέρον (α), τὴν δὲ νύ-

(α) Ἄγγλος τις περιηγητῆς, κατὰ τὸ ἔτος

κταεὶς διαφόρων εἰδῶν διασκεδάσεις, οὐ μόνον δὲν προσαυξάνουσι τὴν περιουσίαν των, ἀλλὰ ἀδημονοῦντες διότι θεόθεν δὲν πέμπονται αὐτοῖς ὄλα τ' ἀγαθὰ, ὠθοῦνται πρὸς τὸ ψεῦδος και τὴν ἀπάτην, τὴν διαβολὴν και συκοφαντίαν, και μυρίας ἄλλας κακίας τεχνάζονται, ὅπως πληρώσωσι τὰς ὕλικὰς αὐτῶν ἀνάγκας.

Ἀφ' ἐτέρου ἄλλοι τραπέντες εἰς τὰ γράμματα και ἐπιτυχόντες ὅπως δῆποτε κοινωνικῆς τινος θέσεως, ἐνὸς διδασκαλικοῦ διπλώματος, ἐπαναπαύονται ἐν τῇ ἡμιμαθείᾳ ταύτῃ· μὴ ἔχοντες δὲ οὐδεμίαν ἀξίαν, συμπληροῦσι διὰ τῶν διαβολῶν και τῶν τεχνέντων σοφισμάτων τὴν τοιαύτην αὐτῶν ἔλλειψιν, καταστρέφοντες οὕτω και τὰς ἐαυτῶν και τὰς τῶν ἄλλων συνειδήσεις· οὕτω ἡ κακία ἐξαπλοῦσα πανταχοῦ τὰ ἐαυτῆς δίκτυα ἐμπερδεύει και τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ἀνθρώπων, τὰ δὲ ὀνόματα τῶν ἀρετῶν μεταβάλλονται εἰς τὰ τῶν κακιῶν, ὁ ἀγαθὸς θεωρεῖται βλάξ, ὁ εὐσυνειδητὸς ἀνόητος, ὁ φαῦλος εὐφυής, ὁ διαβολεὺς ἐπαινεῖται και ὁ κλέπτης θαυμάζεται και τιμᾶται παρ' ὄλων, και ὀλόκληρον τὸ κοινωνικὸν σκάφος βαίνει κατὰ κρημνόν.

Ἀπ' ἐναντίας ὁ Θεὸς προσήλωσε τὴν ἡδονὴν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ χρόνου, τὴν λύπην εἰς τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ· ἐὰν λοιπὸν τὴν θλίψιν θέλωμεν νὰ ἀπορῶγμεν, ἄς τρέχωμεν εἰς τὸ ἔργον· τὸ φάρμακον εἶναι ἀλάνθαστον· διὰ τοῦ ἔργου αἱ γεννηθεῖσαι ἐν τῇ φαντασίᾳ ἡμῶν ἀνεκπλήρωτοι ἐπιθυμίαι πνίγονται και ὁ δυστυχὴς θεωρούμενος ἐραστής, εἴτε παρθένου, εἴτε δόξης, εἴτε

πλούτου, εἴτε οἰοῦδῆποτε ἄλλου, ἀπαλλάσσεται και ἀπαλλαττόμενος σώζεται. Ἄς μὴ ζητῶμεν λοιπὸν τὴν ἀπραξίαν πρὸς ἡσυχίαν ἡμῶν· αἱ φροντίδες τῆς ζωῆς παρέχουσι τὴν παρηγορίαν και τὴν ἡδονὴν· ὅστις δὲν ἔχει ποσῶς φροντίδας, εἶναι ἠναγκασμένος νὰ δημιουργήσῃ και νὰ ὑποβληθῇ ἐκουσίως εἰς αὐτὰς, ἐπὶ ποινῇ τοῦ νὰ μὲν δυστυχὴς ἡ ψυχὴ εὐχαριστεῖται ὅταν ἔχῃ ἀσχολίας και ἡ χαρὰ εἶναι καρπὸς αὐξανόμενος εἰς τὸ πεδῖον τοῦ ἔργου.

Ἄλλ' ὁ ἄφρων ὅστις ἀπόλλυσι τὰς ἡμέρας αὐτοῦ παλαίων και ἀντιταττόμενος κατὰ τοῦ Θεοῦ του, βιάζει τὸν ἐαυτόν του και ὑποφέρει καταχθονίους προσπαθείας, ἐγείρει πόλεμον ἐσωτερικὸν εἰς τὸ στήθος του· αἱ ἐπιθυμίαι του κτυποῦσι τὰς ἐπιθυμίας του, και τέλος ἡ καρδιά του διασχίζεται ὑπὸ μυρίαν ἐναντίων παθῶν· ἄσωτος τῶν ἐτῶν, ἀγαπᾷ πάντοτε νὰ ζῆ και ὠθεῖ τὸν χρόνον. Τὸν χρόνον τὸν ἀπομακρύνει, και ὅμως αὐτὸς ὀλίγον θέλει νὰ ἀνακαλέσῃ αὐτόν· πάσχει τὰ αὐτὰ με δύο συζύγους κακῶς συνεζευγμένους και πάντοτε δυσηρεστημένους πρὸς ἀλλήλους.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιφυλαττομένη τύχη διὰ τὸν φαῦλον, διὰ τὸν ἄεργον· φεύγει τὴν θλίψιν, ἐνῶ ἡ θλίψις τὸν ἀκολουθεῖ. Βλέπετε τοὺς κομψοὺς καλλωπιστάς, τοὺς θηλυτροπεῖς νεανίας και τὰς νέας τῆς ἐποχῆς μας; ὄντα λεπτὰ και εὐφρόσυνα, πάντοτε ἐστολισμένα με ἄνθη, πάντοτε ἐνδεδυμένα με χρώματα πολὺ θελκτικά· ὁ ἐλάχιστος κόπος θέλει τὰ καταβάλλει· αἱ χεῖρες αὐτῶν θέλουσι πληγωθῆ ὑπὸ τοῦ βάρους ἀδρακτικίου τινός, ἡ δὲ ὑπαρξὶς αὐτῆ ἐπιβαρύνει αὐτὰ, χωρὶς ποικίλων διασκεδάσεων, αἰτῖνες ὑποστηρίζουσι και ἀνανεώνουσι τὴν ὑπαρξίν των· καταβάλλονται τόσο, ὥστε ἐν τὸς τῆς ἡμέρας ἀποβαίνουσι σκελετοὶ ἐλαφροὶ και διάπυροι, προσβάλλονται ἀπὸ τὰς ἐαρινὰς ἀκτῖνας τοῦ Ἡλίου, ὥστε ὁ Ἡλιος ἀδίκως χύνει τὸ χρυσοῦν αὐτοῦ φῶς δι' αὐτὰ· αἱ δὲ ἡμέραι τοῦ θέρους εἶναι πλέον θάνατος, ὁ χειμὼν εἶναι ἠναγκασμένος νὰ παράγῃ δι' αὐτὰ ῥόδα, ὁ δὲ Ζέφυρος νὰ χορηγῇ αὐραν γλυκεῖαν και θωπευτικὴν· θέλουσι ματαίως μεταβολὰς, ιδέας νέας, ὄλα ταῦτα ὅπως δυνηθῶσι νὰ σύρῶσιν ἀνευ

1848, διερχόμενος τὴν Κορινθίαν, εἶδεν ἡμέραν τινὰ ἐργάσιμον και κατὰ τὴν τρίτην ὥραν Μ. Μ. πλήθος Κορινθίων συνθηροισμένων ἐν τινι καφενεῖῳ· ἔμα δὲ τὸ γεγονός τοῦτο προσέπεσεν εἰς τὴν ὄρασίν του, ὁ Ἄγγλος ἐφώνησε πρὸς τὸν πλησίον του Ἕλληνα φίλον «εἰς ἐκκλησίαν θεσβαίως ὁ Δῆμος τῶν Κορινθίων συνῆλθεν ἵνα ἀποφασίσῃ τι»· μαθὼν ὅμως ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι συνῆλθον ὅπως διέλθωσιν ἐν ἀργίᾳ ἐκεῖ τὴν ἡμέραν των, κλίνας τὴν κεφαλὴν ἐλεεινολόγησε τοὺς Ἕλληνας· διότι οὐδέποτε, ἔλεγεν, ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ ἐν τῇ ἐαυτοῦ πατρίδι ἐν ἐργασίμῳ ἡμέρᾳ τόσοσιν πληθος καθήμενον.

γογγυσμού τὸ βάρος τῆς υπάρξεως αὐτῶν. Καί ἐνῶ πράττουσι ταῦτα, αἱ ἡμέραι τῆς πάλης διέρχονται ἀστρηπηδόν, καὶ καταπτώσι μηδαμιοί, καθ' ἣν ὥραν τὰ μὲν αἵματα αὐτῶν παγωμένα διακόπτουσι τὴν πορείαν των, τὰ δὲ ἀντικείμενα τῆς ζωῆς φεύγουσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν των ὅσον ταχέως, ὅσον φεύγουσιν αἱ παραλῖαι καὶ αἱ ὄχθαι ἐνώπιον τοῦ τρέχοντος ἀτμοπλοίου. Πῶς θέλουσιν ἐξαρκέσει τότε εἰς τὰς ἀπείρου ἀνάγκας τοῦ σώματος καὶ τῶν πρὸς τοὺς συγγενεῖς των ἀναγκαίων καθηκόντων; εἰς ποίαν δ' ἠδονὴν στηριζόμενοι θέλουσι χαίρει διὰ τὸ παρελθόν των. Ἐάν δὲ καὶ τότε ἦναι πλοῦσιοι ποῦ θὰ ἦναι τὰ μάταια μεγαλείων; Ἄ! ἀπατώμαι, θὰ εὐρίσκωνται εἰσέτι κεκαλυμμένοι ἀπὸ ποικιλόχρους ἐπικιηδίου σημαίας καὶ ὑπὸ ὑπερμεγέθους μαρμαρίνου ταφου.

Ἐν Πάτραις τὴν 26 Ἰουλίου 1868.

A. ΠΙΚΡΑΜΜΕΝΟΣ.

ΛΟΡΔΟΣ ΒΥΡΩΝ.

Δι' ἕν ἔτος τῶν ταλαιπωριῶν τοῦ λόρδου Βύρωνος ἔδιδον πᾶσαν χαρὰν τῆς ἰδικῆς μου μονάδος ἐγραφέ ποτε ὁ Λουδοκίνος Βοίρνιος, ἐκφράζει διὰ τούτου ὅτι ὁ περίφημος αἰοιδὸς τοῦ πάθους καὶ τῆς μελαγχολίας καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ ὑπέφερε «γλυκεῖς πόνους» διότι γλυκὺς εἶνε ὁ πόνος τῆς ἀγάπης, γίνεται δὲ πικρὸς μόνον διὰ τῆς περιφρονήσεως, ταύτην δὲ οὐδέποτε ἐδοκίμασεν ὁ ὠραῖος καὶ ὑπερήφανος ἀνὴρ. Αἱ ἐπιτυχίαι αὐτοῦ ἦσαν ἀπειραριθμοί, ὅπως αἱ τοῦ Δὸν Ζουάν, τοῦ ὁποίου τὴν ῥομαντικὴν κακοῦθειαν κατέστησε γνωστοτέραν δι' ἑνὸς τῶν θελατικωτέρων ποιημάτων αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὁ Βύρων δὲν θὰ ἐγίνετο ὄν ἀνωτέρου εἴδους, οὔτε ποιητῆς, ἐάν δὲν εἶχε γνωρίσῃ τοὺς πόνους τῆς ψυχῆς, τοὺς ὁποίους καὶ οἱ εὐτυχέστεροι δὲν διαφεύγουσι.

Ὁ πόνος ὁ ἕνεκα τῆς ἀτελείας τῶν γηίνων, οἱ περιορισμοὶ τῆς πτήσεως τῶν ἰδεῶν, ἡ ἐπιθυμία ἀγνώστου εὐτυχίας ἐβασάνιζον τὸν ποιητὴν πλέον παντὸς ἄλλου θνητοῦ καὶ δὲν ἦτο προσωπεῖον φιλαρέσκου τὸ ὅτι παρῖστα ἑαυτὸν ὡς ἀτυχῆ καὶ περιέβαλλε τὴν μοῦσαν αὐτοῦ μὲ μελανὴν σκέπην.

Ὁ Βύρων ἐγεννήθη τὴν 22 Ἰανουαρίου 1788 ἐν Λονδίῳ. Ὁ γάμος τῶν γονέων αὐτοῦ ἦτο πολὺ ἀτυχῆς ὁ πλοίαρχος Βύρων δηλαδὴ εἶχε νυμφευθῆ τὴν σύζυγον αὐτοῦ μόνον χάριν τῆς μεγάλης αὐτῆς περιουσίας καὶ ἐφέρετο πρὸς αὐτὴν οὕτω πως, ὥστε αὕτη καὶ τοὶ ἀγαπῶσα αὐτὸν, τὸν ἐχωρῆσθη. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ κατηνάλωσε ταχέως τὰ πάντα καὶ ὁ μικρὸς Βύρων ἐνωρὶς ἐδιδάχθη τὰς δυσχερεῖας κακῶς ἐχόντων οἰκονομικῶν, αἵτινες τὸν παρηκολούθησαν καὶ καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ. Ἄν καὶ ἀρχῆθεν μικρὰ ἐλπίς ὑπῆρχεν ὅτι ἤθελε γίνεαι λόρδος, ὅπερ ὕστερον διὰ κληρονομίας ἐγένετο, ἡ μήτηρ ὅμως αὐτοῦ εἶχεν ἀνεκαθεν τὴν ἰδέαν ὅτι ἤθελε γίνεαι λόρδος καὶ ἐνδοξὸς ἀνὴρ. Ὅτε δὲ κατὰ πρῶτον ἐχαιρετήθη ὡς κάτοχος τοῦ σπουδαίου αὐτοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ τίτλου, ὁ Βύρων ἐδάκρυεν ἐκ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ. Δὲν ἔφερεν ὅμως καὶ τὴν εὐτυχιάν εἰς αὐτὸν, διότι ἡ αὐξήσις τῆς κενοδοξίας καὶ ἐπεροψίας, ἥτις ἐκ τούτου προέκυψεν, ἔσχε κακίστην ἐπιβρόχην ἐπὶ τῆς μορφώσεως τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, καὶ ἐνταῦθα εὐρίσκετο εἰς δυσχερῆ θέσιν ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τῆς θέσεως καὶ τῶν χρηματικῶν μέσων αὐτοῦ, διότι τὰ κτήματα τῆς λорδεῖας αὐτοῦ συνέκειντο τὸ πλεῖστον ἐξ ἐρεπιωμένων πύργων καὶ κακῶς διοικουμένων κτημάτων. Καὶ ἡ πρόωρος δὲ διαφθορὰ τῶν ἠθῶν αὐτοῦ ἦτο βεβαίως καρπὸς τοῦ τότε βίου τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατείας, εἰς ἣν εἶχε καταταχθῆ ὡς νέος λόρδος.

Περὶ ἑαυτοῦ δὲ λέγει ἀδιέτρεξα πάντα τὰ στάδια τῆς ἀμαρτίας μετ' ἀκατανόητου ταχύτητος, ἀλλ' ἄνευ ἀπολαύσεως ἠσθαινόμην ἀποστροφὴν εἰς τὰς κοινὰς διασκεδάσεις τῶν συντρόφων μου, ἀλλ' ἡ ἐρημία καὶ τὸ ἐγκαταλελειμμένον τῆς καρδίας μου μετ' ἠγόν εἰς χειρότερα λάθη, τῶν ἐκείνων.

Ἐν τῷ μέσῳ ὅμως τῶν ἀτάκτων διασκεδάσεων αὐτοῦ, μετὰ πυγμαίων, χορευτῶν

καὶ ὑποκριτῶν, κατελαμβάνετο συχαίαις ὑπὸ μελαγχολίας καὶ ἀποστροφῆς τοσοῦτον ἰσχυρῶς, ὥστε ἐζήτηε τὴν ἀπομόνωσιν καὶ ἐπὶ ὥρας περιήρχετο μόνος ἐν ὑπαίθρῳ. Τὸ πρῶτον ταξιδίον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον ἐξαισιῶς ἐψάλεν ἐν τῷ «Child Harold», ἐπεχείρησεν ὅπως ἀλλάξῃ εἶδος βίου, ὅτε δ' ἐπέστρεψεν ἐξ αὐτοῦ εὐρίσκετο εἰς τὸ ζενίθ τῆς δόξης καὶ ὠραιότητος αὐτοῦ καὶ ἐλατρεύετο ὑπὸ τῶν περὶ τὰ γράμματα ἀσχολουμένων καὶ τῆς κοινωνίας, λησμονηθεῖσάν σχεδὸν τῶν ἀποπλανήσεων αὐτοῦ.

Ἐν τῷ Βύρωνι ὑπῆρχε, ὅπως παρὰ τοῖς πλείστοις ποιηταῖς, διπλῆ ψυχὴ, ἡ μὲν εὐγενής, ἀβρά, ὑπερήφανος καὶ μεγαλοπρεπής, ἡ δὲ ἐκτεθηλυμένη, φιλήδονος, ἐγωϊστικὴ. Ἐάν μὲν ἐκυρίευσεν ἡ τελευταία, αὐτὸς ἑαυτὸν κατεφρόνει, ἐάν δὲ ἡ πρῶτη ὁ ποιητικὸς νοῦς αὐτοῦ ἵπτατο καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ὑπερεπληροῦτο ἐυγενεστάτων αἰσθημάτων καὶ ἀποφάσεων. Ἡ ἀντίθεσις δὲ αὕτη ἐξεδηλοῦτο καὶ ἐν τῇ ἀντιθέσει τῆς μελανῆς κόμης αὐτοῦ καὶ τῶν γλαυκῶν ὀφθαλμῶν, ὡς καὶ ἡ ἐκφρασις τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ μετεβάλλετο ὅπως καὶ τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν λαμπρὰν ὁδὸν αὐτοῦ κατετράχχετο ἀκαταπαύστως ὑπὸ χρηματικῶν ἀναγκῶν, αἵτινες μῶσας τὰς ἀξιολόγους χρηματικὰς ἀμοιβὰς τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποσοδηθῶσι. Διὰ μόνον τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἔλαβε παρὰ τοῦ ἐκδότου αὐτῶν ὑπὲρ τὰς 14 χιλ. λιρῶν, τὸ βαλάντιον αὐτοῦ ὅμως ἦτον ὅπως ὁ πῖθος τῶν Δαναίδων.

Τὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἐνόμιζεν ὅτι ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ κάμῃ, εἶτα δὲ καὶ ὁ κορεσμὸς τῶν κακῶν αὐτοῦ παθῶν, τοῦ παιγνίου, τῆς μέθης (ἡγάπα δυνατὰ ποτὰ πρὸς ἀναρρίπιον τῶν κεκμηκότων νεύραν αὐτοῦ), αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἵπποι ἐξηφάνιζον ἀνυπολόγιστα ποσά. Πλούσιος λοιπὸν γάμος ἦτο τὸ εὐαπόκτητον μέσον πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ νέου, ὠραίου, εὐγενοῦς καὶ περιφήμου ἀνδρός. Αἱ Ἀγγλίδες ὅμως ἦσαν προνοητικώτεροι ἢ ὅσον τις ἠδύνατο νὰ νομίσῃ ἕνεκα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ αὐτῶν πρὸς τὸν ποιητὴν καλοῦτως ὁ περιδοξὸς ἀνὴρ κατέφαγε πλέον ἢ μίαν χυλόπητταν. Δὲν ἀπεθαρῶνθη ὅμως ἀλλ' ἐζήτησεν ἐκ

δευτέρου τὴν Κυρίαν Μιλθάνκ, μονογενῆ θυγατέρα τοῦ λόρδου Νιέλ, ὅστις, Κύριος Μιλθάνκ πρότερον καλούμενος, εἶχε κληρονομήσει τὸν τίτλον αὐτὸν μετὰ μεγάλης περιουσίας.

Ὁ Βύρων καί τοι ἐκτιμῶν τὰ μάλιστα τὰς ἀγαθὰς ιδιότητας τῆς νεάνιδος, φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς προτάσεως αὐτοῦ περὶ γάμου δὲν ἠσθάνετο πρὸς αὐτὴν ἰδιάζουσαν ἀγάπην, διότι ἐγραψε τότε πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ Μοῦρ, ἀεὶν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ δὲν γίνῃ, ἀναχωρῶ διὰ τὴν Ἰταλίαν. Ὁ γάμος ὅμως ἐγένετο.

Ἡ σύζυγος τοῦ Βύρωνος ἐνομίζετο ψυχρὰ καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς esprit fort, ἦτον ὅμως κάλλιστα ἀναθεθραμμένη, ἠπιωτάτου χαρακτῆρος, εὐγενής, ἀγαθῆς καρδίας. Ἐν ταῦτα δὲ καὶ ὠραία. Αὐτὸς ὁ Βύρων ἔλεγεν ὅτι ἦτο παρὰ πολὺ καλὴ δι' αὐτόν.

Κατὰ τὸν γάμον αὐτῆς ἡ Λαΐδου Βύρωνος δὲν ἦτον εἰσέτι κυρία τῆς περιουσίας αὐτῆς καὶ ἐντεῦθεν ἐγεννήθησαν διχόνοιαι περὶ χρηματικῶν ὑποθέσεων, οἱ καταστρεπτικώτεροι σκόπελοι τοῦ συζυγικοῦ βίου. Πρὸς τούτοις ἡ λεπτὴ νέα γυνὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὸν ἀγριὸν χαρακτῆρα τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὅστις πολλάκις ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ἤνοιγε πᾶσας τὰς αἰθούσας, ἤναπτε τοὺς πολυελαίους καὶ περιήρχετο ἐκφωτῶν ὡς δαιμονισμένος, ἐπυροβόλει μὲ πιστόλιον ἐν τῷ δωματίῳ, ἐνῶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἔκειτο λεγῶ καὶ πολλάκις παρεπονεῖτο φανερῶς διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ. Ἄλλως φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν ἐσφαλλε πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἦτο πιστὸς πρὸς αὐτὴν καὶ δὲν ὑπέπιπτεν εἰς τὰ πρὸ τοῦ γάμου αὐτοῦ σφάλματά του.

Ἐν τούτοις αἱ πλέον κακόλογοι φῆμαι ἔφθανον εἰς τὰ ὄτα τῆς νέας γυναικὸς καὶ πιθανῶς ἔλεγόν τινες εἰς αὐτὴν ὅτι ὁ σύζυγός της ἐξηκολούθει τὸν ἄτακτον βίον αὐτοῦ ἐκτὸς τῆς οἰκίας· εἰς τὴν περὶ διαζυγίου δίκην τοῦλάχιστον γραιὰ τις ὑπερέτρια παρίσταται ὡς καταδότρια.

Ὀλίγας ἐβδομάδας λοιπὸν μετὰ τὴν γέννησιν τῆς μονογενοῦς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἄνδρας, ὁ Βύρων ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἥτις τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπροφασίσθη ὅτι ἤθελε μεταβῆ πρὸς ἐπίσκεψιν

των γονέων αὐτῆς, εἶτα ὁμοῦς ἔγραψεν εἰς αὐτὸν ὅτι δὲν ἤθελέ ποτε ἐπιστρέφει πρὸς αὐτόν. Πολλοὶ ἐζήτησαν νὰ τὴν ὑπερασπισθῶσιν διὰ τὸ διάδημα αὐτῆς αὐτὸ, ἰδίως δὲ λέγεται ὅτι αὐτὴ ἐφοβήθη μὴ γίνῃ μαρτυρὸς ἐν τοῖς νυκτερινοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ περιπάτοις αὐτοῦ ἢ ταῖς προσβολαῖς τῆς ἀμέτρου ὀξυθυμίας αὐτοῦ. Ὅπως ὁμοῦς καὶ ἂν ἦνε, ἦτο βαρὺ ἔγκλημα ἢ ἐγκατάλειψις τοῦ σύζυγου αὐτῆς τοσοῦτον ἀποτόμως καὶ προσβλητικῶς.

Ὁ Βύρων ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς συζύγου αὐτοῦ περιῆλθεν εἰς μεγίστην ἀπελπισίαν καὶ τότε ἠνόησε πόσον τὴν ἠγάπα καὶ πόσον τῷ ἦτον ἀπαραίτητος ἡ θυγάτηρ καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ. Τὸ κάλλιστον τῶν ποιημάτων αὐτοῦ εὐγίαινε, ἂν καὶ διὰ πάντοτε εἶνε τὸ ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς οἰκιακῆς εὐδαιμονίας αὐτοῦ ἄνθος. Ἴσως, μᾶλλον δὲ βεβαίως, ἤθελεν ἰαθῆ διὰ τοῦ εἴου αὐτοῦ ἢ ἀμαρτωλῆ καὶ ἀσθενῆ ψυχῇ τοῦ ποιητοῦ, ἐὰν ἡ σύζυγος δὲν ἐγκατέλειπεν αὐτὸν ἀμέσως κατὰ τὰς πρώτας τρικυμίας.

Ὁ χωρισμὸς τοῦ Βύρωνος ἀπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐχρησίμωσεν ὡς σημεῖον γενικῆς στάσεως κατ' αὐτοῦ καὶ ὅλος ὁ βίος, πᾶσα ἀδυναμία, πᾶν λάθος αὐτοῦ ἐξετέθη ἀνηλεῶς εἰς τὴν δημοσιότητα. Ὁ φθόνος διὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ ὡς ποιητοῦ, καὶ οἱ θρίαμβοι ὡς ὠραίου καὶ εὐγενοῦς ἦσαν βεβαίως τὸ κύριον ἐλατήριον τῆς γενικῆς καταδιώξεως, ἥτις ἠγέρθη κατ' αὐτοῦ.

Ὡς ἄγριον θηρίον διωκόμενον, κατέλιπε καὶ πάλιν τὴν πατρίδα αὐτοῦ ὁ Βύρων καὶ μετῴκησεν εἰς Ἰταλίαν, ὅπου ἐλεύθερος παντὸς ἠθικοῦ ἐμποδίου περιέπεσε βαθύτερον εἰς τὰς ἀποπλανήσεις κακῶν ἐπιθυμιῶν. Πολλάκις εἶχε συγχρόνως δύο ἢ καὶ τρεῖς ἔρωτας. Ἡ ὠραία σύζυγος χρεοκόπου ἐμπόρου Ἰταλοῦ συνετέλει ἰδίως εἰς τὸ νὰ ἐπαυξάνη τὰς χρηματικὰς ἀνάγκας αὐτοῦ.

Ἡ ζηλοτυπία μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀντικειμένων τῆς κλίσεως αὐτοῦ ἐγένετο πολυλάκις αἰτία θορυβωδῶν καὶ ἀστείων σκηνῶν. Οὕτως ἡ ἄνω ῥηθῆσα σύζυγος ἐμπόρου Μαρϊάννη διώκουσα αὐτόν, ἐξέβαλε τὴν προσωπίδα μιᾶς τὸν βραχίονα αὐτοῦ ἐχούσης εὐγενοῦς καὶ ὕβρισε τὴν ἀμέμπτου ὑπόληψιν καὶ οὐδεμίαν μετ' αὐτοῦ σχέσιν ἐ-

χουσαν κυρίαν ταύτην. Ἄλλοτε πάλιν συνητήθησαν τρεῖς ἐνταῦθ' ἑαυταῖς ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτοῦ, αἰτινες καθυσύχασαν κάπως τὴν ἐκ τῆς ἀμοιβαίας ζηλοτυπίας ὀργὴν αὐτῶν δι' ἀμοιβαίου ξυλοκοπήματος.

Τοιαῦτα ἀηδῆ καὶ γελοῖα συμβεβηκότα συνετέλουσαν εἰς τὸ νὰ ἐπαυξάνωσι τὸν κόπον καὶ τὴν νάρκην τὴν ἐνυπάρχουσαν τῷ Βύρωνι. Πλήρης ἀηδίας καὶ ἀποστροφῆς ἤθελε νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τοὺς ἀσθενῶν τὴν Βενετίαν. Ἄλλ' ἡ γνωριμία καὶ ὁ ἔρωτος τῆς ὠραίας κομῆσεως Giuzzioli ἀπέτρεψε τὸν Βύρωνα τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Ὁ γέροντος συζυγος τῆς ὠραίας ζηλοτυπῶν ἠθέλησε κατ' ἀρχὰς νὰ διασκεδάσῃ τὸν ἔρωτα τῆς συζύγου του διὰ ταξειδιῶν· ἀλλ' ἡ ἀνάπτυξις στηθικῆς ἀσθενείας τῆς ῥομαντικῆς γυναικὸς ἠνάγκασεν αὐτὸν ὅπως ἀφήσῃ αὐτὴν νὰ συζῆ μετὰ τοῦ ποιητοῦ ἐλευθερά.

Τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ λόρδου Βύρωνος κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὅπως περιγράφεται ὑπὸ τοῦ φίλου καὶ συγχρόνου αὐτοῦ Χουντίου δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ περὶ αὐτοῦ ἰδανικόν. Ἡ τάσις πρὸς τὸ πάχος, ἢν τοσοῦτω κατεπολέμει, ἠλλοίωσε τὴν ὠραιότητα τῶν χαρακτήρων αὐτοῦ· πάντοτε ὁμοῦς ἀνεφαίνετο ἡ ὁμοιότης αὐτοῦ μετὰ τὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Belvedere, ἢ ἐγκειμένη εἰς τὴν τομὴν τῆς σιαγόνης καὶ τοῦ στόματος. Ἡ θλίψις, ἢν ἠσθάνετο ἐνεκα τοῦ βεβλαμένου ποδὸς αὐτοῦ δὲν τὸν ἐγκατέλιπε ποτὲ καὶ ἡ ὑπόψια μήπως γίνῃ παχὺς τὸν ἠνάγκαζε νὰ τρώγῃ φαγητὰ μετ' ὄξος· ἐνίοτε δὲ δὲν ἐγέυετο ποσῶς ἀλλὰ μόνον ἐλάμβανε τέϊον μετ' ὀλίγου ἄρτου. Τὴν ἐντεῦθεν ἐπερχομένην ἀδυναμίαν ἐζήτην νὰ καταπολεμῇ ἐνίοτε διὰ τῆς χρήσεως δυνατοῦ οἴνου ἢ ῥωμίου. Ὁ ἀκανόνιστος δὲ βίος αὐτοῦ καὶ αἱ πολλαὶ ἀγρυπνίαι ἐπέφεραν ταχέως τὴν ἔλλειψιν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, δι' ἧς ἠλαττοῦτο ἡ ὠραιότης τοῦ μετώπου αὐτοῦ.

Ἐπερισχύσαντος ὁμοῦς τοῦ ἀγαθοῦ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς οὐδέποτε κορεννυμένης τάσεως τῆς θερμῆς καρδίας αὐτοῦ πρὸς μεγάλα ἔργα, ἀπεσπάσθη τῷ 1823 ἐκ τῆς φαινομένης εὐτυχοῦς ζωῆς ταύτης πρὸς τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ ἐν Γενούῃ. Μετέβη λοιπὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως συντελέσῃ εἰς

τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας ταύτης. Εἶνε ἄξιον θαυμασμοῦ πόσον σταθερὸς καὶ φρόνιμος ἀνεδείχθη ὡς ὄπλαρχηγὸς ὁ τοσοῦτον ὀρηκτικὸς, καὶ ἰδιότροπος ἀνὴρ· αἱ ἐπιτυχίαι ὅμως αὐτοῦ, ἦσαν κατώτεροι τῶν προσδοκιῶν αὐτοῦ ἐνεκα διχονοιῶν. Ἡ θλίψις αὐτοῦ καὶ ἀηδία διὰ ταύτας ἐνήργησαν ἐπιβλαβέστατα ἐπὶ τῶν ἄλλως εὐερεθίστων νεύρων τοῦ Βύρωνος· ἐντεῦθεν ὑπέκυψε καὶ εἰς προσβολὰς ἐπιληψίας. Οὐχ ἦττον δὲν παρέλιπε πᾶσαν εὐκαιρίαν ὅπως μὴ καθυσχάζῃ ἐκολύμβη λ. χ. καθημερινῶς ἐν τῇ θαλάσῃ μέχρι καμάτου καὶ ἵππευε μέχρις ὑπερβολικοῦ κόπου. Κακοήθης πυρετὸς ἦτον ἡ συνέπεια τούτου καὶ ἐντεῦθεν ὁ θάνατος αὐτοῦ τὴν 19 Ἀπριλίου 1824. Ἡ Ἑλλάς ἐπένησε βαθέως διὰ τὸν ἄνδρα, διετάχθη γενικὴ πενθηρορία τῆς χώρας καὶ πᾶσα ἡ Εὐρῶπη συνεκινήθη ἐκ τοῦ τραγικοῦ θανάτου τοῦ ποιητοῦ καὶ ἥρωος τῆς ἐλευθερίας. Ἡ καρδία αὐτοῦ κατετέθη εἰς Μαυσωλεῖον, ἐν Μεσολογγίῳ, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ μετηνέχθη ὑπὸ τοῦ φίλου αὐτοῦ κόμητος Γάμβρα, ἀδελφοῦ τῆς ἐρωμένης του, εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἐνεταφιάσθη εἰς τοὺς τάφους τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ. Ὁ μέγιστος τῶν νεωτέρων ποιητῶν τῆς Ἀγγλίας δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ μνημεῖον ἐν Οὐεστμινστέρφ, τῷ Πανθέῳ τῆς Ἀγγλίας, διότι αὐτόθι δὲν ἠθέλησαν νὰ συγχωρηθῶσι τὰς βλασφημίας αὐτοῦ καὶ τὸν ἀνήθικον βίον.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ

ΚΑΙ

ΒΕΡΝΕΡΕΤΤΑ.

Ἐκ τῶν τοῦ Alfred de Musset.

(Συνέχ. ἀπὸ φυλλ. Β'. Γ'. Δ'. καὶ Ε'. τέλος).

IX

Μόλις μετὰ δέκαπέντε ἡμέρας ἡ Βερνερέττα ἦτο πλέον ἐκτὸς κινδύνου, ἐγειρο-

μένη μικρὸν τῆς κλίνης καὶ λαμβάνουσα ὀλίγην τροφήν. Ἄλλ' ἡ υγεία τῆς κατεστράφη, κατὰ τὸ λέγειν δὲ τοῦ ἱατροῦ ἔμελλε νὰ πάσχῃ ἐπ' ὄρου ζωῆς.

Ὁ Φρειδερίκος δὲν τὴν ἐγκατέλειπεν οὐδὼς. Ἀγνοῶν εἰσέτι τὸ αἷτιον τὸ ὠθησάν αὐτὴν πρὸς τὴν αυτοκτονίαν, ἠπόρει προσέτι πῶς οὐδεὶς ἐν τῷ κόσμῳ, οὔτε τὴν ἐλαχίστην ἐπὶ τούτῳ ἔδειξεν ἀνησυχίαν· καὶ τρώντι ἀπὸ δεκαπέντε ἡδὴ ἡμερῶν, οὔτε συγγενῆς, οὔτε ξένος ἐπεσκέφθη αὐτήν. Ἐραγε ὁ νέος αὐτῆς ἐραστὴς τὴν ἐγκατέλειπεν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, αἰτία δὲ τῆς ἀπελπισίας τῆς Βερνερέττας ἦτο ἡ ἐγκατάλειψις αὐτῆς; Καὶ αἱ δύο αὐταὶ εἰκάσιαι ἐφαίνοντο ἀπίθανοι τῷ Φρειδερίκῳ· ὁ φίλος του ὁμοῦ ἐδῶκεν αὐτῷ καλῶς νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ἡ Βερνερέττα δὲν ἤθελεν ἐξηγηθῆ ποτε ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ, ὥστε ἔμενεν ὁ δυστυχὴς νέος ἐν τρομερᾷ ἀμφιβολίᾳ, ταραπτόμενος ὑπὸ ἐσωτερικῆς ζηλοτυπίας, κατακρατούμενος δὲ πάλιν ὑπὸ ἔρωτος καὶ οἴκτου.

Ἐν μέσῳ τοιούτων ταραχῶν ἡ Βερνερέττα τῷ ἐδείκνυε ζωηροτάτην τρυφερότητα· εὐγνωμονοῦσα τὰ μάλα διὰ τὰς παρεχομένας αὐτῇ περιποιήσεις ἐφαίνετο μᾶλλον εὐθυμος ἥποτε, ἀλλ' ἡ εὐθυμία τῆς ἦτο μελαγχολικὴ καὶ, οὕτως εἰπεῖν, κεκαλυμμένη ὑπὸ τῶν πόνων. Πᾶσαν δυνατὴν κατέβαλλε προσπάθειαν διὰ νὰ τὸν διασκεδάσῃ καὶ νὰ τὸν πείσῃ νὰ μὴ τὴν ἐγκαταλείψῃ μόνην. Ἀναχωροῦντα ἡρώτα αὐτόν κατὰ ποίαν ὥραν ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ, ἐπεθύμει νὰ τὸν βλέπῃ γευματίζοντα παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν τῆς καὶ ν' ἀποκοιμᾶται κρατοῦσα τὴν χεῖρά του. Μυρία διηγήματα χάριν διασκεδάσεως ἔλεγεν αὐτῷ περὶ τοῦ βίου τῆς ἐν τῷ παρελθόντι, προκειμένου ὁμοῦς περὶ τοῦ παρόντος καὶ περὶ τῆς ἀπαισίου αὐτῆς πράξεως, ἔμενε βωβή. Οὔτε εἰς τὰς ἐρωτήσεις, οὔτε εἰς τὰς παρακλήσεις τοῦ Φρειδερίκου ἀπάντησιν ἔδιδε ποτε, ἂν δ' οὗτος ἐπέμενε πολὺ, καθίστατο ἀμέσως σκυθρωπὴ καὶ τεθλιμμένη.

Ἐσπέραν τινὰ ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς πρὸ μικροῦ πάλιν τὴν ἐκφροδοτόμησαν καὶ ἐξήρχετο ἀκόμη ὀλίγον αἶμα ἐκ τῆς ἡμικλεισθείσης πληγῆς. Μειδιῶσα ἐθεώρει κυ-

λινδούμενον ἐπὶ τοῦ ὡς μάμαρον λευκοῦ βραχιονός της ἐν δάκρυ πορφυροῦν.

— Μὲ ἀγαπᾷς ἀκόμη; εἶπεν εἰς τὸν Φρειδερίκον· δὲν μὲ ἀηδιάζεις διὰ τὰ τοιαῦτα δεινά μου;

— Σὲ ἀγαπῶ, ἀπεκρίθη, καὶ οὐδὲν πλέον ἢ μᾶς ἀποχωρίση.

— Εἶνε ἀληθές; ἐπανελάβε φιλοῦσα αὐτόν· δὲν μὲ ἀπατάς; εἶπέ μοι, ἂν ἦνε ὄνειρον.

— "Ὅχι, δὲν εἶνε ὄνειρον, ὄχι, ὡραία μου καὶ προσφιλὴς ἐρωμένη· ἄς ζῶμεν ἡσυχὴ καὶ εὐτυχίᾳ.

— Φεῦ! δὲν δυνάμεθα, δὲν δυνάμεθα! ἀγωνιώσα ἐφώνησε. Προσέθεσε δὲ καὶ χαμηλῆ τῆ φωνῆ; "Ἄν δὲν δυνάμεθα, ἐπαρχίζω.

Μολονότι ἐψιθύρισε τὰς τελευταίας αὐτὰς λέξεις, ὁ Φρειδερίκος τὰς ἤκουσε καὶ ἐφοκίασε. Τὴν ἐπαύριον τὰς ἐπανελάβεν εἰς τὸν Γεράρδον.

— Τὸ ἀπεφάσισα, εἶπε· δὲν εἰξεύρω τί ὁ πατήρ μου θὰ εἴπῃ, ἀλλὰ τὴν ἀγαπῶ καὶ δὲν θὰ τὴν ἀφήσω ἢ ἀποθάνῃ ἄς γίνῃ ὅ,τι γίνῃ.

Καὶ τῶνόντι ἔλαβεν ἀπόφασιν ἐπικίνδυνον, ἀλλὰ καὶ τὴν μόνην ἣν ἠδύνατο νὰ λάβῃ. Ἐγραψεν εἰς τὸν πατέρα του ἐμπιστευόμενος αὐτῷ τοὺς ἔρωτάς του. Ἐλησμόνησεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ του τὴν ἀπιστίαν τῆς Βερνερέττας· ἀνέφερε μόνον περὶ τῆς ὡραϊότητος αὐτῆς, τῆς σταθερότητος, τῆς γλυκυθύμου ἐπιμονῆς της ὅπως τὸν ἐπανίδῃ, τέλος, περὶ τῆς τρομερᾶς ἀποπειράς αὐτῆς. Ὁ πατήρ τοῦ Φρειδερίκου, γέρον ἐβδομηκοντούτης ἡγάπα καὶ τῆς ζωῆς του πλειότερον τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν· κατεσπευσμένως ὅθεν ἔτρεξεν εἰς Παρισίους, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς του δεσποινίδος Χομβέρτου, γραίας παρθένου, μάλα θρησκου Δυστυχῶς οὔτε ὁ τίμιος πατήρ, οὔτε ἡ καλῆ θεία εἶχον τὴν ἀρετὴν τῆς ἐχεμυθείας, ὥστε ἅμα τῇ ἀφίξει των πάντες οἱ γνώριμοι ἔμαθον, ὅτι ὁ Φρειδερίκος ἦτο ἐρωτευμένος· μέχρι παραφροσύνης μὲ μίαν ἐργάτιδα δηλητηριασθεῖσάν ποτε δι' αὐτόν. Μετ' οὐ πολὺ προσέθεσαν, ὅτι ἤθελε νὰ τὴν νυμφευθῇ· οἱ κακόδοιοι διεκωδώνον ὅτι τοῦτο θεωρεῖται σκάνδαλον, ἀτιμία τῆς οἰκογενείας,

ἢ δὲ δεσποινὶς Δαρσὺ, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὑπερασπίζεται τὸν νέον, διηγήθη πᾶν ὅ,τι ἐγνώριζε μετὰ ῥομαντικωτάτων λεπτομερειῶν. Ἐν ἐνί, ὁ Φρειδερίκος θέλων ν' ἀποτρέψῃ τὴν θύελλαν, ἐπέσπυρεν αὐτὴν πανταχόθεν κατὰ τῆς κεφαλῆς του.

Καὶ κατ' ἀρχὰς παρουσιάσθη ἐνώπιον τῶν συναθροισθέντων γονέων του, συγγενῶν καὶ φίλων, ὅπως ὑποστῇ εἰδός τι ἀνακρίσεως· καὶ ναὶ μὲν δὲν ἐφέροντο ὡς πρὸς ἔνοχον, διότι ἀπ' ἐναντίας ἐφαίνοντο ἐπιεικέστατοι ὅσοι τὸ δυνατόν, ἀλλ' ἐχρῶσται νὰ καταδείξῃ γυμνὴν καθόλου τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ ν' ἀκούσῃ αὐτοὺς διαφιλονεικούντας τὰ μυχιαίτατα μυστικά του· περιττόν εἶνε νὰ εἴπωμεν, ὅτι μετ' ὅλα αὐτὰ οὐδὲν ἀπεφασίσθη. Ὁ Κ. Χομβέρτος ἠθέλησε νὰ ἴδῃ τὴν Βερνερέτταν· ὑπῆγε πρὸς αὐτήν, τῇ ὡμίλησε διὰ μακρῶν, καὶ μυρίας τῇ ἰπέτεινεν ἐρωτήσεις, εἰς ἄς πᾶσας ἡ νεανὶς ἀπήντησε μετὰ τσαύτης χάριτος καὶ ἀφελείας, ὥστε συνεκινήθη ὁ γέρον, διότι, ὡς πᾶς τις, ἔσχε καὶ αὐτὸς ἐν τῇ νεότητι του μικρούς τινας ἔρωτας. Ἐκ τῆς συνεντεύξεως ταύτης ἐξῆλθε τεταραγμένος καὶ ἀνησυχῶν. Προσεκάλεσε τὸν υἱόν του λέγων αὐτῷ, ὅτι ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ κάμῃ μικρὰν τινα θυσίαν χάριν τῆς Βερνερέττας, ἂν ὑπέσχετο αὐτῇ, ἅμα ἀναρρώση, νὰ μάθῃ τέχνην τινά. Ὁ Φρειδερίκος μετεβίβασε τὴν πρότασιν ταύτην εἰς τὴν φίλην του.

— Καὶ σὺ τί θὰ κάμῃς, εἶπεν αὐτῇ· θὰ μείνῃς ἢ θὰ φύγῃς;

Ἀπήντησεν ὅτι θὰ μείνῃ, ἀλλὰ δὲν ἦν τοιαύτη καὶ τῆς οἰκογενείας του ἡ γνώμη. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁ Κ. Χομβέρτος ἦτο δυστροπώτατος, ἀνοικονόμητος. Παρέστησεν εἰς τὸν υἱόν του τὸν κίνδυνον, τὴν ἐντροπὴν, τὸ ἀδύνατον τοιαύτης συνενώσεως· μὲ λόγους γλυκεῖς καὶ μεμετρημένους ἀπέδειξεν αὐτῷ, ὅτι χάνει τὴν φήμην του, καταστρέφει τὸ μέλλον του. Ἀφοῦ δὲ τὸν ἠγάκασε νὰ σκεφθῇ ὠρμίως, μετεχειρίσθη ἐπὶ τέλους τὸ ἀκαταγώνιστον ἐκείνο ἐπιχείρημα, τὸ συνιστῶν τὴν πατρικὴν παντοδυναμίαν· ἰκέτευσεν τὸν υἱόν του. Οὐδὲν δὲ ὑπεσχέθη ὅ,τι τῷ ἐζήτουν. Τοσοῦτοι κλονισμοί, τοσαῦτα διάφορα συμφέροντα τὸν ἐτάραξαν, ὥστε ἠγνόει ὅποιαν ἀπόφασιν νὰ

λάβῃ καὶ πανταχόθεν βλέπων τὴν δυστυχίαν ἐπιπίπτουσαν δὲν ἐτόλμα οὔτε νὰ παλαίσῃ, οὔτε νὰ ἐκλέξῃ. Καὶ ὁ Γεράρδος αὐτὸς, ὅστις συνήθως ἦτο γενναῖος, ἐζήτηε μάλιστα μέσον σωτηρίας καὶ εὕρισκετο εἰς τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην νὰ λέγῃ, ὅτι πρέπει ν' ἀφήσῃσι τὰ πάντα εἰς τὴν διάθεσιν τῆς εἰμαρμένης.

Δύο ἀπροσδόκητα συμβεβηκότα ἠλλαξάν αἰφνιδίως τὰ πράγματα. Ὁ Φρειδερίκος ἤμεραν τινὰ ἦτο μόνος ἐν τῷ δωματίῳ αὐτοῦ, ὅτε εἶδεν εἰσερχομένην τὴν Βερνερέτταν ὡχρὰν καὶ μὲ τὴν κόμην ἄτακτον· οἱ ὀφθαλμοὶ της ἔνεκα τῆς σφοδρᾶς αὐτῆς ἐξάψως ἐλαμπον τρομερὰ, ἡ δ' ὀμιλία αὐτῆς ἀσυνήθως πῶς ἦτο βραχεῖα καὶ ἀγέρωχος. Ἦλθεν, ὡς ἔλεγε, ν' ἀναγκάσῃ τὸν Φρειδερίκον νὰ ἐξηγηθῇ.

— Θέλεις λοιπὸν νὰ μὲ φονεύσῃς; ἠρώτησεν αὐτόν. Μὲ ἀγαπᾷς ἢ ὄχι; ἢ μήπως εἶσαι παιδίον καὶ ἔχεις ἀνάγκην τῶν ἄλλων διὰ νὰ ἐνεργήσῃς; Διατί, ὡς ἀνόητος, συμβουλεύεσαι τὸν πατέρα σου, ἂν πρέπει νὰ κρατήσῃς τὴν ἐρωμένην σου; Τί ποθοῦν οἱ ξένοι αὐτοί; Νὰ μᾶς ἀποχωρίσῃ. Ἄν λοιπὸν καὶ σὺ ὅπως αὐτοὶ τὸ θέλῃς, δὲν ἔχεις χρεῖαν τῆς γνώμης αὐτῶν καὶ ἐτι ὀλιγωτερον, ἂν δὲν τὸ θέλῃς. Θέλεις ν' ἀναχωρήσῃς; Λάβε με ὁμοῦ. Ἐργασίαν οὐδέποτε θὰ μάθω· εἰς τὸ θέατρον δὲν δύναμαι ἐκ νέου νὰ εἰσαχθῶ, διότι εἶμαι τοιαύτη, ὅποια εἶμαι ὥστε ἀποφάσιον. Ἀναμένουσα, πᾶσχω πολὺ.

Μίαν σχεδὸν ὥραν ὡμίλει μετὰ τοῦ τοιοῦτου ὄφους διακόπτουσα τὸν Φρειδερίκον, ἅμα ζητοῦντα ν' ἀπαντήσῃ. Μάτην οὗτος προσεπάθησε νὰ τὴν καταπραύνη· εἰς οὐδὲνα ἠδύνατο νὰ ἐνδώσῃ λόγον ἑξαψὶς τοσοῦτον σφοδρὰ. Ἐπὶ τέλους, ἀπνυθνηκία ἐκ τοῦ κόπου ἡ Βερνερέττα ἤρχισε νὰ κλαίῃ, ὁ δὲ νεανίας ἀδυνατῶν νὰ ἀντιστῇ εἰς ἔσχε μετὰ τοῦ πατρός του, τὸν ἐτάρατρωτα τοσοῦτον, ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τὴν ἀγκάλην του, τὴν ἐθλίψεν ἐπὶ τοῦ στήθους του καὶ τὴν ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης.

— Μένε ἐκεῖ, τῇ εἶπε, καὶ κεραυνὸς ἄς μὲ καύσῃ, ἂν ἀφήσω νὰ σ' ἐκβάλλουν ἐκεῖθεν. Δὲν θέλω πλέον οὐδένα ἐκτός σου ν' ἀκούσω, οὐδὲν ἐκτός σου νὰ ἴδω. Δικαίως μοι κόπηται, ὅτι εἶχεν ἀντεραστῆν καὶ ὅτι τὸν προσάπτει προδοσίαν, ἀλλὰ θὰ ἐνεργήσω ἡπάτων.

τώρα καὶ θὰ ἰδῆς, ἀφοῦ ἔτυχον πτωχός, πτωχοὶ θὰ ζήσωμεν. Ἀδιαφορῶ περὶ τοῦ ὀνόματός μου, τῆς οἰκογενείας μου καὶ τοῦ μέλλοντος.

Αἱ λέξεις αὗται προπερθεῖσαι μετ' ὅλης τῆς ζέσεως τῆς πειθοῦς, παρήγοροι τῇ Βερνερέττα ὑπῆρξαν. Παρεκάλεσε τὸν φίλον αὐτῆς νὰ τὴν ὀδηγήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν της, διότι ἤθελε ν' ἀναπνεύσῃ καθαρὸν ἀέρα καὶ τοιαῦτα καταβεβλημένη. Καθ' ὁδὸν συνεφώνησαν περὶ τοῦ σχεδίου, ὅπερ ἔμελλον ν' ἀκολουθήσωσιν ἰδοῦ δ' αὐτό. Ὁ Φρειδερίκος κατὰ τὸ φαινόμενον ὑπακούων εἰς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρός του, ἔμελλε νὰ παραστήσῃ αὐτῷ, ὅτι ἀδύνατον εἶνε νὰ δοκιμάσῃ τις τὸ διπλωματικὸν στάδιον μὲ ὀλίγα χρήματα· ὅθεν ἀνάγκη πᾶσα νὰ μὲνῃ εἰς Παρισίους πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς πρακτικῆς αὐτοῦ δοκιμασίας. Ὁ Κ. Χομβέρτος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἐνδώτῃ ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ λησμονήσῃ ὁ υἱὸς του τοὺς παραλόγους αὐτοῦ ἔρωτας. Ἡ Βερνερέττα ἀφ' ἑτέρου, ἔμελλε ν' ἀλλάξῃ συνοικίαν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ νομισώσιν ὅτι ἀνεχώρησεν· ἐνοικιάσασα δὲ μικρόν τι δωμάτιον κατὰ τὴν ὁδὸν Λαχάρπ ἢ εἰς τὰ περίξ, ἔμελλεν ἐκεῖ νὰ ζῇ μετὰ τοιαύτης οἰκονομίας, ὥστε νὰ ἐπαρκῇ ὁ μισθὸς τοῦ Φρειδερίκου καὶ διὰ τοὺς δύο. Ἐκεῖ ὁ Φρειδερίκος ἔμελλε νὰ συγκατοικήσῃ μετ' αὐτῆς, ἅμα ὁ πατήρ του ἐπιστρέψῃ εἰς Βεζανσώνην. Διὰ τὰ ἐπίλοιπα, ὁ Θεὸς βοηθός. Τὸ σχέδιον λοιπὸν αὐτὸ παρεδέχθησαν οἱ δύο ἔρασταί, τὴν δ' ἐπιτυχίαν αὐτοῦ ἐνόμισαν ἀσφαλῆ, ὅπως πάντοτε συμβαίνει εἰς παρομοίαν περιστασιν.

Δύο ἡμέρας μετὰ ταῦτα, ὁ Φρειδερίκος διευθύνθη εἰς τῆς φίλης του ἀπὸ τῆς ἐκτῆς ὥρας τῆς πρωΐας, μετὰ ὀλόκληρον νύκτα διελθοῦσαν ἐν αὐπνίᾳ. Συνδιάλεξις τις, ἣν ἔσχε μετὰ τοῦ πατρός του, τὸν ἐτάρατρωτα, διότι ἀπήτουν ἐντόνως ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Βέρνην· ἤρχετο λοιπὸν ν' ἀσπασθῇ τὴν Βερνερέτταν, καὶ ν' ἀνεύρῃ πλησίον ταύτης τὸ καταβληθὲν αὐτοῦ θάρρος. Εἶρε μὲ καύση, ἂν ἀφήσω νὰ σ' ἐκβάλλουν ἐκεῖ· ἔμελλε νὰ εἰσαχθῶ ἐκεῖθεν. Δὲν θέλω πλέον οὐδένα ἐκτός σου ν' ἀκούσω, οὐδὲν ἐκτός σου νὰ ἴδω. Δικαίως μοι κόπηται, ὅτι εἶχεν ἀντεραστῆν καὶ ὅτι τὸν προσάπτει προδοσίαν, ἀλλὰ θὰ ἐνεργήσω ἡπάτων.

Ἦδη πλέον ἠσθάνθη ἀγανάκτησιν μάλ-
λον ἢ λύπην ἠπατήθη τοσοῦτον, ὥστε ὁ
ἐν τῇ καρδίᾳ του ἔρωσ ἀνικατέστη ὑπὸ
τῆς περιφρονησεως ἐπιστρέψας εἰς τὰ ἴδια,
ἔγραψε μακρὰν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Βερνε-
ρέτταν, ἵνα βαρύνῃ ταύτην διὰ πικροτά-
των ἐπιπλήξεων ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν
ἔμελλε νὰ πέμψῃ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην,
τὴν ἔσχισε σκεφθεὶς ὅτι ἀνάξιον τῆς ὀργῆς
του ἦτο τοιοῦτον ἄθλιον πλάσμα. Ἀπε-
φάσκει ν' ἀναχωρήσῃ ὅσω τὸ δυνατόν τα-
χύτερον ἐκράτησε κενὴν τινα θέσιν ἐν τῷ
ἀναχωροῦντι τὴν ἐπαύριον διὰ τὸ Στρασβοῦρ-
γον λεωφορεῖω καὶ ἔτρεξε νὰ εἰδοποιήσῃ
τὸν πατέρα του, ὅστις τὸν συνεχάρη μεθ'
ὅλης τῆς οἰκογενείας· ἐνοεῖται ὅτι δὲν ἠ-
ρώτησαν αὐτὸν, πῶς ἔτυχε νὰ ὑπακούσῃ
τόσῳ ταχέως· μόνος ὁ Γεράρδος ἐγνώρισε
τὴν ἀλήθειαν. Ἡ Δεσποινὴ Δαρσύ μεγα-
λοφώνως ἀνεκοίνωσεν, ὅτι διὰ τὴν τοιαύτην
του μεταμέλειαν ὁ Φρειδερίκος ἦτον ἄξιος
οἴκου, καὶ ὅτι οἱ ἄνδρες ἀείποτε θὰ πάσχω-
σιν ἐλλείψῃ καρδίας. Ἡ Δεσποινὴ Χομ-
βέρτου ἠξίωσε διὰ τοῦ ἐξ οἰκονομιῶν ἀπο-
θεματικοῦ αὐτῆς κεφαλαίου τὴν μικρὰν πο-
σότητα, ἣν ὁ ἀνεψιὸς τῆς ἐλάμβανε μεθ'
ἑαυτοῦ. Γεῦμα ἀποχαιρετισμοῦ συνήνωσε
τὴν οἰκογένειαν ὀλόκληρον καὶ ὁ Φρειδερί-
κος ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ἑλβετίαν.

X

Αἱ διασκεδάσεις καὶ οἱ κόποι τοῦ ταξεί-
διου, τὸ ἐλκυστικὸν τοῦ νεοφανοῦς, αἱ ἀ-
παιτούμεναι ἐνασχολήσεις διὰ νέον στάδιον,
ἀπέδωκαν ἐντὸς μικροῦ εἰς τὸ πνεῦμα αὐ-
τοῦ τὴν γαλήνην· μετὰ φρίκης δ' ἐσκέπτετο
πλέον τὸ ὀλέθριον ἐκεῖνο πάθος, ὅπερ μικροῦ
δεῖν ἤθελε τὸν ἀπολέσει. Ἐν τῇ προσβίᾳ
περιποιητικωτάτην εὗρεν ὑποδοχὴν, διότι
καλῶς ἦτο συστημένος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐ-
ξωτερικὴ του μορφή συνηγόρει· ἔτι δὲ μάλ-
λον τὰ προτερήματα αὐτοῦ ἐξύψου, χωρὶς
οὔτε τὴν λαμπρότητα των ν' ἀφαιρῇ, ἢ ἔμ-
φυτος αὐτῷ μετριοφροσύνη. Ἐντὸς ὀλίγου
καθεῖξεν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀξιοτίμον θέσιν, τὸ
δὲ μέλλον μειδιῶν παρίστατο πρὸ αὐτοῦ.

Ἡ Βερνερέττα πολλάκις τῷ ἔγραψεν εὐ-
θύμως ἐρωτώσα, ἂν τῶντι διὰ παντός ἀνε-
χώρησεν, ἢ ἂν ἐσκόπευε νὰ ἐπιστρέψῃ μετ'
ὀλίγον. Κατ' ἀρχὰς ἀπέχει ν' ἀπαντήσῃ,

ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ ἐπιστολαὶ τῆς ἐρωμένης ἐ-
ξηκολούθουν καθιστάμεναι συνεχεῖς καὶ
κατεπείγουσαι, ἔχασε τὴν ὑπομονὴν του καὶ
ἀπήντησεν ἐκκενῶν τὴν πλημμυροῦσαν αὐ-
τοῦ καρδίαν. Ἠρώτησε τὴν Βερνερέτταν, ἂν
ἐλησμόνησε τὴν διπλὴν αὐτῆς προδοσίαν·
τὴν παρεκάλει δὲ νὰ μὴ τὸν ἐνοχλῇ τοῦ
λοιποῦ διὰ προσπεποιημένων διαβεβαιώ-
σεων, παίγιον τῶν ὁποίων δὲν ἐγένετο
πλέον. Περαιῶν ἠὲ χαρίσκει τὴν θεῖαν πρό-
νοιαν, ὅτι ἐγκαίρως αὐτὸν ἐφώτησε, καὶ ἐ-
βεβαίωτο τὸ ἀμετάκλητον τῆς ἀποφάσεώς
του, λέγων ὅτι μετὰ μακρὰν μόνον ἐν ξένη
γῆ διαμονὴν ἤθελεν ἐπανιδεῖ τὴν Γαλλίαν.
Μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐπιστολῆς ταύ-
της ἠσθάνθη ἑαυτὸν μᾶλλον ἐν ἀνέσει καὶ
ὀλοτελῶς λυτρωθέντα τοῦ παρελθόντος. Ἡ
Βερνερέττα ἔκτοτε ἔπαυσε τὰς ἐπιστολάς
της καὶ πλέον οὐδὲν ἤκουσε περὶ αὐτῆς ὁ
Φρειδερίκος.

Ἀγγλικὴ τις οἰκογένεια ἀρκούντως πλου-
σία κατώκει κομψὴν τινα οἰκίαν εἰς τὰ
πέριξ τῆς Βέρνης. Ὁ Φρειδερίκος ἐπιστήθη
εἰς ταύτην· φιλοφρόσυνον ὑποδοχαὶ ἐγένοντο
ἐκεῖ ὑπὸ τριῶν νεανίδων, ὧν ἡ πρεσβυτέρα
ἦτον εἴκοσιν ἐτῶν· αὕτη παρετήρησεν ἀ-
μέσως τὴν ζωηρὰν ἐντύπωσιν, ἣν παρήγα-
γεν ἐπὶ τοῦ νέου ἀκολουθού διὸ καὶ δὲν ἐ-
φράνη ἀναίσθητος. Ὁ Φρειδερίκος ὁμοῦ εἰ-
σέτι ἐντελῶς μὴ ἰαθεῖς, δυσκόλως μὲν ἠ-
δύνατο εἰς νέον ἔρωτα νὰ παραδοθῇ, ἀλλὰ
μετὰ τῶσαυτας ταραχὰς καὶ θλίψεις ἠσθά-
νετο τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ περιλάβῃ ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ αἰσθημα ἤρεμον καὶ ἀγνόν.
Ἡ ὠραία Φανὴ μυστικοσύμβουλος μὲν αὐ-
τοῦ δὲν κατέστη ὡς ἡ δεσποινὴ Δαρσύ,
ἀλλ' ἐμάντευσεν ὅτι ὁ Φρειδερίκος ἔπαθεν,
χωρὶς μολαταῦτα οὗτος νὰ τῇ διηγηθῇ τοὺς
πόνους του· ἐπειδὴ δὲ τὸ γλυκὺ τῶν γα-
λανῶν αὐτῆς ὀφθαλμῶν βλέμμα ἐφαίνετο
παρηγοροῦν τὸν Φρειδερίκον, συχνὰ πρὸς τὸ
μέρος αὐτοῦ τὸ ἐξήριπτεν ἢ νεάνις.

Ἡ εὐμένεια ἐπιφέρει τὴν συμπάθειαν, ἢ
δὲ συμπάθεια τὸν ἔρωτα. Ἐντὸς τριῶν μη-
νῶν ὁ ἔρωσ δὲν ἤλθε μὲν, ἀλλ' ἐπλησίαζε,
διότι ἄνθρωπος χαρακτῆρος τοσοῦτον τρυ-
φεροῦ καὶ ἐπιδεικτικῷ διαχύσεως, μόνον ἐπὶ
τῷ ἔρωτι τοῦ νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην ἠδύνατο
νὰ ἔχῃ καὶ σταθερότητα. Ὁ Γεράρδος δὲ

καὶ οὐκ εἶχε λέγων αὐτῷ ἄλλοτε, ὅτι θὰ ἠ-
γάπα τὴν Βερνερέτταν πλειότερον τοῦ ὀ-
ρισθέντος παρ' αὐτοῦ χρόνου, ἀλλὰ πρὸς
τοῦτο ἔπρεπε καὶ ἡ Βερνερέττα ἐπίσης νὰ
τοῦ ἀγαπᾷ, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ φαινό-
μενον. Καρδίας ἀσθενοῦς καὶ ἀναξιοπαθοῦ-
σης ἢ ὑπαρξίς καθίσταται ἐκκρεμής· ἢ νὰ
συντριβῇ πρέπει, ἢ νὰ λησμονήσῃ· διότι δὲν
ἔχει τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν, ὅπως μέ-
νη πιστὴ εἰς ἀνάμνησιν, ἕνεκα τῆς ὁποίας
πάσχει. Ὁ Φρειδερίκος ὅθεν ἔλαβε τὴν ἔξιν
ἡμέρα τῇ ἡμέρα νὰ ζῆ ἀπολύτως διὰ τὴν
Φανὴν, ἐντὸς μικροῦ δὲ ἐγένοντο καὶ σκέ-
ψεις περὶ γάμου. Ὁ νεανίας δὲν εἶχε με-
γάλην περιουσίαν, ἀλλ' ἐστερῶσθη ἐν τῇ
θέσει του καὶ εἶχεν ἰσχυρὰς προστασίας· ὁ δ'
ἔρωσ ὁ αἶρων πᾶν πρόσκομμα συνηγόρει ὑπὲρ
αὐτοῦ· ἀπεφασίσθη ὅθεν νὰ ζητηθῇ χάρις
τις ἀπὸ τὴν αὐλὴν τῆς Γαλλίας, καὶ ἀφοῦ
ὁ Φρειδερίκος διορισθῇ δεύτερος γραμμα-
τεὺς, νὰ γίνῃ σύζυγος τῆς Φανῆς.

Ἡ εὐτυχὴς αὕτη ἡμέρα ἀνέτειλε τέλος
πάντων· οἱ νεόνυμφοι πρὸ μικροῦ ἠγέρθη-
σαν τῆς κλίνης καὶ ὁ Φρειδερίκος ἐν τῇ μέθῃ
τῆς εὐτυχίας του περιεπτύσσετο τὴν σύ-
ζυγον αὐτοῦ· ἐκάθητο παρὰ τῇ ἐστία· σπιν-
θηροβόλησις τῆς πυρᾶς καὶ αἰφνίδιος ἀνά-
λαμψις φλογὸς φρίκην αὐτῷ ἐνεποίησαν.
Διὰ παραδόξου ἐπενεργεῖας τῆς μηνίης του
ἀνελογίσθη αἴφνης τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν διὰ
πρώτην φορὰν εὐρέθη οὗτος μετὰ τῆς Βερ-
νερέττας· παρὰ τῇ ἐστία μικροῦ τινὸς δωμα-
τίου. Τὴν παραδόξον ταύτην σύμπτωσιν
ἀφίνω νὰ σχολιάσωσιν οἱ διὰ τῆς φαντα-
σίας αὐτῶν ἀρεσκόμενοι νὰ παραδέχωνται,
ὅτι ὁ ἄνθρωπος προαισθάνεται τὸ πεπρωμέ-
νον. Ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔφερον
εἰς τὸν Φρειδερίκον ἐπιστολὴν ἐκ Παρισίων,
ἀναγγέλλουσαν τὸν θάνατον τῆς Βερνερέτ-
τας. Περιττὸν κρίνω νὰ ζωγραφίσω τὴν ἐκ-
πληξίν αὐτοῦ καὶ τὴν λύπην· ἀρκούμαι μό-
νον νὰ θέσω ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀνα-
γνώστου τὸν πρὸς τὸν φίλον αὐτῆς ἀποχαι-
ρετισμὸν τῆς δυστυχούς κόρης· θέλει λάβει
ὁ ἀναγνώστης ἐξήγησιν τῆς διαγωγῆς αὐ-
τῆς ἐν ὀλίγοις γεγραμμένοις διὰ τοῦ ἰδιά-
ζοντος αὐτῇ ἡμιεὐθύμου πλὴν καὶ μελαγ-
χολικοῦ ὕφους.

«Φεῦ! Φρειδερίκε, καλῶς ἐγώριζες ὅτι

ὄνειρον ἦτο. Ἀδύνατον ἦτο νὰ ζήσωμεν ἡ-
συχὰ καὶ νὰ ἡμεθα εὐτυχεῖς. Ἡθέλησα νὰ
φύγω ἀπὸ ἐδῶ· ἀλλ' ἐδέχθη αἴφνης τὴν ἐ-
πίσκεψιν νέου τινὸς, τὸν ὁποῖον ἐγνώρισα εἰς
τὰς ἐπαρχίας ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς δόξης μου·
ἐτρελλαίνεται δι' ἐμὲ εἰς τὸ Βορδῶ. Δὲν ἠ-
ξέυρω ποῦ ἔμαθε τὴν διεύθυνσίν μου καὶ
ἐλθὼν ἔπεσε εἰς τοὺς πόδας μου, ὡς ἐάν ἦ-
μην ἀκόμη βασίλισσα τοῦ θεάτρου. Μοι
προσέφερε τὴν περιουσίαν του, ἥτις εἶναι
μικρὰ πράγματα καὶ τὴν καρδίαν του, ἥτις
εἶναι τίποτε. Ἦτο τὴν ἐπαύριον, φίλε, τῆς
ἡμέρας καθ' ἣν με ἐγκατέλειψες, ἐπαναλαμ-
βάνων ὅτι θὰ φύγῃς. Δὲν ἦμην πολὺ εὐθυμος,
ἀγαπητέ μοι, καὶ δὲν ἤξευρα ποῦ νὰ γευμα-
τίσω· ἀφέθη ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του, πλὴν
δυστυχῶς δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑπομείνω· εἶχα
φέρει εἰς τὴν οἰκίαν του τὰ σανδάλιά μου·
ἔστειλα ἀμέσως τὰ ἐζήτησα ὀπίσω καὶ ἀ-
πεφάσισα νὰ ἀποθάνω.

«Μάλιστα, καλὲ μου δυστυχῇ, ἠθέλησα
νὰ σὲ ἀφήσω μόνον. Δὲν ἠδυνάμην νὰ ζήσω
ὡς ράπτρια· ἐν τούτοις τὴν δευτέραν φορὰν
τὸ εἶχα ἀποφασίσει, ἀλλ' ὁ πατήρ σου καὶ
πάλιν ἤλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου·— αὐτὸ
δὲν τὸ ἔμαθες. Τί ἤθελες νὰ τῷ εἰπῶ; ὑπε-
σχέθη νὰ σὲ λησμονήσω καὶ ἐπέστρεψα εἰς
τοῦ λατρευτοῦ μου. Ὡ! πόσον ἐστενοχω-
ρήθη! Πταίω μήπως, ἂν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι
μὲ φαίνονται ἄσχημοι καὶ ἀνόητοι ἀφ' ὅτου
σὲ ἀγαπῶ; Ἐν τούτοις δὲν ἠμπορῶ νὰ
ζήσω εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν· τί νὰ κάμω;

«Δὲν φρονέομαι, φίλε μου, ἀποτελειώνο-
μαι· δὲν εἶναι μέγας ὁ φόνος τὸν ὁποῖον
κάμνω, διότι ἡ υγεία μου εἶναι ἐλαστικὴ καὶ
ἀπωλέσθη διὰ παντός, ἀλλὰ μηδὲν θὰ ἦσαν
ὅλα ἄνευ τῆς ἀνίας. Λέγουσιν ὅτι νευμφεύ-
σαι· εἶναι ὠραία; Χαῖρε, χαῖρε! Ἐνθυμοῦ, ὅ-
ταν ὁ καιρὸς εἶναι καλός, τὴν ἡμέραν καθ'
ἣν ἐπότιζες τὰ ἄνθη σου. Ὡ πόσον ταχέ-
ως σὲ ἠγάπησα! Ἄμα σ' ἔβλεπον ἐσκίρτων,
ὠχρίων. Ὑπῆρξα πολὺ εὐτυχῆς μετὰ σοῦ·
χαῖρε!

«Ἄν ὁ πατήρ σου ἤθελε, δὲν θ' ἀπεχω-
ριζόμεθα· ἀλλὰ χρήματα δὲν εἶχες σὺ, δὲν
εἶχον καὶ ἐγώ· ἰδοὺ ἡ δυστυχία μας. Καὶ
μαθήτρια ράπτριας ἂν ἐγίνόμην, δὲν θὰ
ἔμενον· τί νὰ γίνῃ; Δύο ἤδη φορὰς δοκί-

μάζω ν' ἀρχίσω ἐκ νέου, ἀλλ' οὐδὲν ἐπι-
τυγχάνει.

«Σὲ βεβαίονω, ὅτι δὲν θέλω ν' ἀποθάνω ἀπὸ τρέλλαν μου· ἔχω ὅλας μου τὰς φρένας· Οἱ γονεῖς μου (ὁ Θεὸς νὰ τοὺς συγχωρήσῃ) ἐπανήλθον πάλιν. Ἄν ἐγνώριζες τί θέλουν νὰ μὲ κάμουν! Εἶναι ἀηδία νὰ γίνεταί τις παίγιον τῆς πενίας καὶ νὰ διασύρηται οὕτω παρ' ἄλλων. Ὅταν ἄλλοτε ἠγαπήθημεν, ἂν ἤμεθα περισσότερον οἰκονόμοι, θὰ ἦτον καλλίτερα· ἀλλὰ σὺ ἤθελες νὰ πηγαίνης εἰς τὸ θέατρον καὶ νὰ διασκεδάζωμεν. Διήλθομεν καλὰς νύκτας εἰς τὴν *Καλύβην*.

«Χαῖρε, φίλτατέ μοι, διὰ τελευταίαν φοράν, χαῖρε. Ἄν ἤμην καλλίτερα θὰ εἰς κρηχόμεν πάλιν εἰς τὸ θέατρον, ἀλλὰ μόνη ἢ ἀναπνοὴ μοὶ μένει. Μὴ ἐπιπλήττης ποτὲ τὸν ἑαυτὸν σου διὰ τὸν θάνατόν μου, διότι καλῶς αἰσθάνομαι ὅτι, ἂν ἠδύνασο, οὐδὲν τούτων ἤθελε συμβῆ· τὸ ἡνώουον ἐγὼ καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ τὸ εἰπῶ· τὸ πᾶν ἐν τῇ προσητομασίᾳ τοῦ ἔβλεπον, ἀλλὰ δὲν ἤθελον νὰ σὲ ταραξῶ.

«Μελαγχολικὴ εἶναι ἡ νύξ καθ' ἣν σὲ γράφω, θλιβερωτέρα, ἔσο βέβαιος, καὶ ἐκείνης καθ' ἣν ἤλθες παρ' ἐμοί, ἔκρουσες τὴν θύραν καὶ μὲ εὖρες ἐξελθούσαν. Ποτὲ δὲν ἐνόμιζα ζηλότυπον· ἄμα ἔμαθον ὅτι ὠργισθης, ἐλυπήθην συγχρόνως καὶ νύχαριστήθην. Διατί ὡς κύριος δὲν μ' ἐπερίμενες; θὰ ἔβλεπες τί πρόσωπον εἶχα ἐπιστρέφουσα διὰ τὴν καλὴν μου ἐπιτυχίαν· δὲν βλάπτει, μὲ ἠγάπας πλεῖστον παρ' ὅσον ἔλεγες.

«Θέλω νὰ τελειώσω καὶ δὲν δύναμαι προσκολλῶμαι εἰς τὸν χάρτην τοῦτον, ὡς εἰς λείψανον ζωῆς, πυκνῶν τὰς γραμμάς, θέλω διὰ τῆς βίας νὰ συναθροίσω πᾶν ὅ,τι σκέπτομαι καὶ νὰ σοὶ τὸ στείλω. Ὅχι, δὲν ἐγνώρισας τὴν καρδίαν μου. Μὲ ἠγάπησας, διότι εἶσαι καλός, ἔνεκα οἴκτου ἤρχεσο καὶ μ' ἔβλεπες, πρὸς τούτους δ' ὀλίγον καὶ διὰ μὲ διασκεδάζης. Ἄν ἤμην πλουσία, δὲν θὰ μ' ἐγκατέλειπες· τούτο λέγω κατ' ἐμαυτὴν καὶ τοῦτο εἶναι τὸ μόνον ὅπερ μ' ἐνθαρρύνει. Χαῖρε!

«Εἶθε ὁ πατήρ μου νὰ μὴ μετανοήσῃ διὰ τὸ κακὸν τοῦ ὁποίου αἰτία ἐγένετο· Τώρα τὸ αἰσθάνομαι, τί δὲν ἔδιδον διὰ νὰ

κερδίζω μὲ τὰς χεῖράς μου τὸν ἐπιούσιον ἄρτον· ἀλλ' εἶναι πολὺ ἄργά. Ἄν, ὅτε εἴμεθα παῖδια, ἦτο δυνατόν νὰ ἴδωμεν τὴν ζωὴν μας ἐντὸς καθρέπτου, δὲν θὰ ἐτελείωον οὕτω θὰ μὲ ἠγάπας εἰσέτι· ἀλλ' ἴσως ὄχι, διότι μέλλεις νὰ νυμφευθῆς.

«Πῶς ἠδυνήθης νὰ μὲ γράψης ἐπιστολὴν τόσῳ σκληρᾶν; Ἄφου ὁ πατήρ σου τὸ ἀπήτει καὶ ἀφου ἔμελλες ν' ἀναχωρήσης, δὲν ἐπίστευα ὅτι κάμνω ἄσχημα δοκιμαζούσα νὰ λάβω ἄλλον ἔραστήν. Ποτὲ δὲν ἠσθάνθην παρόμοιον τι καὶ ποτὲ δὲν εἶδον γελοιωδέστερόν τι ἀπὸ τὴν μορφήν του, ὅτε τῷ ἀνήγγειλα ὅτι ἐπιστρέφω εἰς τὸν οἶκόν μου.

«Ἡ ἐπιστολή σου μὲ ἀπῆλπισε· δύο ἡμέρας ἔμεινα πλησίον τῆς πυρᾶς μου χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ εἶπω λέξιν, μήτε νὰ κινήσω. Ἐγεννήθην πολὺ δυστυχῆς, φίλε μου. Λὲν ἠρμπορεῖς νὰ φαντασθῆς πῶς μὲ μετεχειρίσθη ὁ ἀγαθὸς Θεὸς εἰκοσὶν ἤδη ἔτη δυστυχῆ· ποῦ ζῶ· ὡς νὰ εἶχε στοίχημα. Παιδίον, μὲ ἐκτύπων καὶ ὅτε ἔκλαιον, μὲ ἔστειλλον ἐξω· «πῆγαινε νὰ ἰδῆς ἂν βρέχῃ» ἔλεγεν ὁ πατήρ μου. Ὅτε ἤμην δώδεκα ἐτῶν, μὲ ἔβαλλον νὰ ροκανίζω σανίδας· καὶ ὅτε ἔγινα πλέον γυνὴ, πόσον μὲ κατέτρεξαν! Ἐπέρασα τὸν βίον μου προσπαθοῦσα νὰ ζήσω καὶ ἐπὶ τέλους εὗρον ὅτι πρέπει ν' ἀποθάνω. Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῆσῃ σὲ, ὅστις μ' ἔδωκες τὰς μόνας, μόνας εὐτυχεῖς ἡμέρας! Ἀνέπνευσα τότε καλὴν πνοὴν ἀνέμου· ὁ Θεὸς εἶθε νὰ σοὶ τὴν ἀποδώσῃ! Εἶθε νὰ ἦσαι εὐτυχῆς, ἐλεύθερος, ὦ φίλε! Εἶθε νὰ ἀγαπᾶσαι, ὅπως σὲ ἀγαπᾷ ἡ θνήσκουσα, ἡ δυστυχῆς σου Βερνερέττα.

«Μὴ λυπήσαι· ὅλα ἐντὸς ὀλίγου θὰ τελειώσουν. Ἐνθυμῆσαι γερμανικὴν τινα τραγωδίαν· ποῦ μὲ ἀνεγίνωσκες μίαν ἐσπέραν ἐν τῇ οἰκίᾳ μας; Ὁ ἦρωσ τοῦ δράματος ἐρωτᾷ: «Τί θὰ φωνήσωμεν ἀποθνήσκοντες; — *Ελευθερία!*» ἀπαντᾷ ὁ μικρὸς Γεώργιος. Ἐκλαυσε ἀναγινώσκων τὴν λέξιν αὐτήν. Κλαῦσε λοιπόν! Εἶνε ἡ τελευταία φωνὴ τῆς φίλης σου.

«Οἱ πτωχοὶ ἀποθνήσκουν ἄνευ διαθήκης· ἐντούτοις σοὶ στέλλω πλόκαμον ἐκ τῆς κόμης μου. Μίαν ἡμέραν, ὅτε ὁ κομμωτῆς μοὶ τὴν ἔκαυσε διὰ τοῦ σιδήρου του, ἐνθυμοῦ-

μαι ὅτι ἤθελες νὰ τὸν κτυπήσῃς. Ἄφου δὲν ἤθελες νὰ μοῦ καύσουν τὰς τρίχας, δὲν θὰ ῥίψης βέβαια εἰς τὸ πῦρ τὸν πλόκαμον τούτον.

«Χαῖρε, καὶ πάλιν χαῖρε... διὰ πάντοτε.

Ἡ πιστὴ σου φίλη
ΒΕΡΝΕΡΕΤΤΑ.»

Μὲ εἶπον ὅτι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὁ Φρειδερίκος ἔκαμεν ἐφ' ἑαυτοῦ ὀλεθρίαν ἀπόπειραν. Περί τούτου δὲν θὰ ὁμιλήσω ἐνταῦθα. Οἱ ἀδιάφοροι θεωροῦν πολλὰκις γελοίας παρομοίας πράξεις, ὅταν ἐπιζήσῃ τις. Αἱ κρίσεις τῶν ἀνθρώπων εἶναι λυπηραὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ἐγγελάται ὁ ἀποπειραθεὶς νὰ φονευθῆ, ὁ δ' ἀποθανὼν λησμονεῖται.

(Μετὰφρασις I. K.)

ΠΕΡΙ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΣ.

(Συνέχεια ἀπὸ φυλ. Δ'. καὶ Ε'. τέλος).

Ἡ κώδηξ δὲ τῆς Ἀβυσσινίας εἶναι σκληρότατος· βαίνει κατὰ τὸ Μωσαϊκὸν ῥητὸν «ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.» Εἰς τοὺς ὑποπεσόντας εἰς πολιτικὴν συνωμοσίαν ἀποκόπτεται ὁ δεξιὸς πούς καὶ ἡ ἀριστερὰ χεὶρ. Συνήθως ὁ θάνατος ἐνὸς ἀτόμου ἐκδικεῖται ὑπὸ τῶν συγγενῶν, οἵτινες πρὸς τοῦτο μεταχειρίζονται τὸ αὐτὸ ὄπλον δι' οὗ ἐφρονεῖται τὸ θῆμα. Ἀπασαὶ αἱ δίκαι ἀναφέρονται εἰς τινα δικαστήν, καλούμενον *σοῦμ* καὶ ἐνῶ τὸ ἐν μέρος ὀμιλεῖ, τὸ ἄλλο δὲν δύναται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ διακόψῃ τὸν ἀγορεύοντα. — Οἱ μάρτυρες δὲ ὀρκίζονται πρότερον τὸν ἐξῆς ὄρον. «Νὰ ἀποθάνῃ ὁ Θεόδωρος, ἐὰν δὲν λέγω ἀληθῆ.»

Βασιλεὺς Θεόδωρος. Ὑπολείπεται ἤδη ἡμῖν νὰ εἰπωμέν τινα καὶ περὶ τοῦ βασιλέως Θεοδώρου. Ἡ μήτηρ του ἦτο πτωχοτάτη τις γυνὴ, ἣτις ἐπορίζετο τὰ πρὸς τὸ ζῆν πωλοῦσα τὸ ἀνθελμιντικὸν φάρμακον *κόσσο*, ὅπερ ἀνωτέρω που ἀνεφέραμεν ὁ δὲ πατήρ του *Χαϊλάς* καλούμενος ἦν ἀ-

δελφὸς τοῦ διοικητοῦ τῆς δουτικῆς Ἀβυσσινίας *Δεδζάζ Κομφου*. Τὸ καθαυτὸ δὲ ὄνομα τοῦ Θεοδώρου ἦν *Λιδζι Κάσσα*. Ἐκ μικρᾶς ἡλικίας ὁ παῖς ἐγυμνάσθη εἰς τὴν πολεμικὴν τέχνην καὶ κατέστη ῥωμαλέωτατος, καθὼς διέμενον ὡς ὑπασπιστῆς παρὰ τῷ θείῳ τοῦ *Δεδζάζ Κομφου*. Συνενῶν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸ θάρρος στρατιώτου καὶ τὴν τόλμην κατακτητοῦ, μὴ ἀνεχόμενος δὲ τὴν τυραννίαν τοῦ βασιλέως *Ρὰς-Ἀλῆ*, ὁ Κάσσα συνήθροισε περὶ αὐτὸν ἀρκετοὺς στρατιώτας καὶ ἀνακηρυχθεὶς διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας *Δεμβαίας*, ἐπανεστῆ κατὰ τοῦ βασιλέως. Ὁ *Ρὰς-Ἀλῆ* ἔπεμψε κατ' αὐτοῦ ἀρκετὸν στρατεύμα, πλὴν ὁ Κάσσα οὐ μόνον κατετρόπωσε αὐτό, ἀλλὰ καὶ βαδίσας κατ' αὐτῆς τῆς *Ἀμχάρας*, τῆς ἑδρας τοῦ βασιλέως, αὐτὴν μὲν κατέστρεψε, τὸν δὲ *Ρὰς-Ἀλῆ* ἠνάγκασε νὰ ζητήσῃ ἐν τῇ φυγῇ σωτηρίαν. Γενόμενος οὕτω κύριος τῆς *Ἀμχάρας*, ὁ Κάσσα ἐστρεψε τὰ κληροῦρα ὄπλα του κατὰ τῶν ἡγεμονίσκων τῶν ἐπαρχιῶν *Γοδζάμ*, *Σχυόας* καὶ *Τιγραίαν*. Τὸ ὄνομά του καὶ μόνον ἤρκεσε νὰ ἐπενέγκῃ τὸν τρόμον τοῖς ἐχθροῖς, καὶ μία μετὰ τὴν ἄλλην αἰ ἐπαρχίαι αὐταὶ ἔπεσον εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Μείνας οὕτως ἄνευ ἀντιζήλων ὁ Κάσσα τὸ 1854 ἐστέφθη ἐν Ἀξουμίτῃ (α) *βασιλεὺς τῶν βασιλέων τῆς Αἰθιοπίας* ὑπὸ τὸ ὄνομα *Θεόδωρος*.

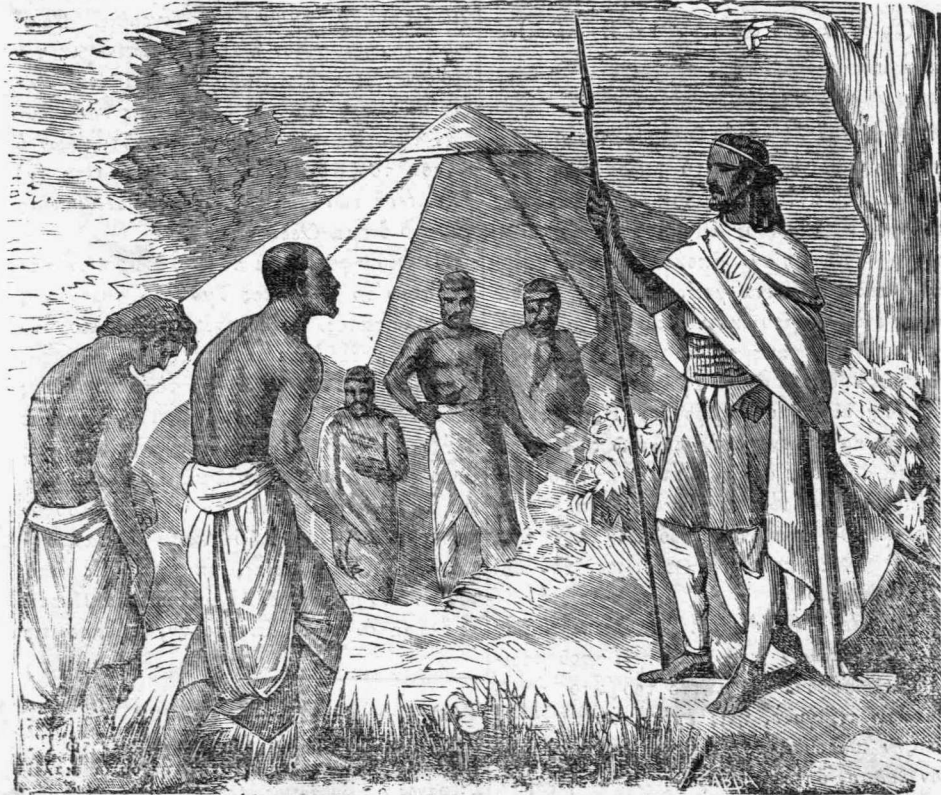
Ὁ Θεόδωρος κατὰ τὰς εἰδήσεις τῶν περιηγητῶν ἦν ἀνθρώπος ἀμάθης, τυραννικὸς καὶ βιαιοτάτος. Ὅτε ἐστέφθη βασιλεὺς ἐν Ἀξουμίτῃ ἐξέδωκε τὴν ἐξῆς προκήρυξιν. «Ἐγὼ ἔκαμα συμφωνίαν μὲ τὸν Θεόν· αὐτὸς ὑπεσχέθη, νὰ μὴ καταβῆ ἐπὶ γῆς, ἵνα μὲ πλῆξῃ, ἐγὼ ὑπεσχέθην νὰ μὴ ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἵνα τὸν πολεμήσω.» Ὁ Γάλλος *Lejean* διηγεῖται τὸ ἐξῆς ἀνεκδοτὸν περὶ αὐτοῦ. «Τὸ 1856 Δαυὶδ ὁ πατριάρχης τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπιφορτισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου *Σαῖδ-Πασσᾶ* μὲ ἔκτακτόν τινα ἀποστολὴν, ἐφθασεν εἰς

(α) Κατὰ παραδρομὴν ἐν τῷ α. μέρει τῆς διατριβῆς ταύτης, τῷ δημοσιευθέντι ἐν τῷ Γ'. Φυλλαδίῳ, τὴν πόλιν ταύτην, ἦν οὕτω καλεῖται *Στέφανος ὁ Βυζάντιος* (σ. 46, 3), ἐγράψαμεν μὲ τὸ ἐγχώριον ὄνομα Ἄξουμ.

Ἀβυσσινίαν. Ὁ Θεόδωρος τὸν ὑπεδέχθη εἰς ἰδιαιτέρον μυστικὸν δωμάτιον ὁ πατριάρχης ἤρχισεν ἀφηγούμενος αὐτῷ τὴν αἰτίαν τῆς ἐλεύσεώς του, πλὴν μὲ τὸν τρόπον αὐθεντικὸν καὶ τρόπον τινὰ ὡς κύριος. Ὁ Θεόδωρος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν μὲ τοσοῦτον σαρκασμὸν καὶ μὲ τοιαύτην περιφρόνησιν, ὥστε ὁ πατριάρχης ὀργισθεὶς ἐξέφερε κατ' αὐτοῦ τὴν κατάραν τῆς ἐκκλησίας. Πλὴν ὁ Θεόδωρος, μὲ τὴν μεγαλητέραν ἀπάθειαν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ πιστόλιον, τὸ ἐπεθεώρησεν ἂν ἔχη καλῶς καὶ ἐφαρμόζων αὐτὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ πατριάρχου, εἶπε πρὸς αὐτὸν μὲ γλυκύτητα «Πάτερ, δός μοι, σὲ παρακαλῶ τὴν εὐλογίαν σου.» Ὁ πατριάρχης ἔπεσε γονυπετῆς καὶ μὲ τρεμούσας χεῖρας ἔδωκεν ἐκὼν ἀέκων τὴν εὐλογίαν του.»

Ὁ Θεόδωρος ἐν γένει ἦτο χαρακτήρος παραδοξοτάτου. Σήμερον ἦπιος καὶ εὐνοϊκὸς πρὸς τινα, αὔριον τὸν ἐφόνευεν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς. Ἐσυνείθιζε δὲ νὰ δικάζη

αὐτὸς τοὺς ὑπηκόους του καὶ τοῦτο ἔπραττεν, ἔχων ἐνθεν καὶ ἐνθεν αὐτοῦ λέοντας βρυχωμένους. Ὁ Δόκτωρ Blanc περιγράφει ἡμῖν αὐτὸν ὡς ἐξῆς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ του. «Ὁ Θεόδωρος εἶναι τεσσαράκοντα ὀκτὼ ἐτών. Εἶναι ὁ μελαγχρόωτερος τῶν ὑπηκόων του ἔχει δὲ ὄφθαλμοὺς μέλανα καὶ κοίλους, ῥίνα εὐθείαν, στόμα πλατὺ, χεῖλη λεπτά. Εἶναι καλῶς μεμορφωμένος καὶ ἐν γένει τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ ἐνέχουσι τι τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ὑπερήφανον, ἐμφαίνοντα θαυμάσιον ἰππότην, ἀπαράμιλλον τοξευτὴν καὶ ὠραιότατον πεζὸν ὀπλίτην. Ὅταν ᾖ εὐθυμοσ, αἱ γραμμαὶ καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του εἶναι συμπαθητικωτάτη, τὸ μείδιμα αὐτοῦ προσηνέστατον καὶ οἱ τρόποι του πλήρεις εὐγενείας ὄντως βασιλικῆς ἄλλ' ὅταν ᾖ ὀργισμένος, ἡ ὄψις αὐτοῦ καθίστάται τρομακτικῆ, ἡ μελανὴ βαρὴ τοῦ προσώπου λαμβάνει πελιδνότητα πτώματος, οἱ ὄφθαλμοὶ του πληροῦνται αἵματος καὶ φαίνονται ἐκσφενδονίζοντες πῦρ, τὰ

Ὁ αὐτοκράτωρ Θεόδωρος ἐν τῷ στρατοπέδῳ του.

λεπτά αὐτοῦ χεῖλη συσφίγγονται καὶ πέζονται καὶ οὕτω τὸ στόμα ἐνδείκνυται ὑπολευκιζούσης γραμμῆς αἱ τρίχες τῆς κόμης του φαίνονται ἀνορθούμεναι, τὸ πᾶν τέλος κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐν αὐτῷ ἐνέχει τι μανίας θηρίου, ὅπερ οὐδὲν δύναται νὰ καταδαμάσῃ.»

Ὁ Κύριος Duffon, ἕτερος Ἄγγλος περιηγητῆς, περιγράφει ὡς ἐξῆς τὸν βασιλέα Θεόδωρον. «Ἄφου ἀφῆκα τὰ ὑποδήματά μου πρὸ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας, εἰσηλθὼν εἰς τὴν καλύβην ἐνθα πρὸς μεγάλην μου ἐκπληξιν, ἀντὶ νὰ εὗρω τὸ μέγεθος καὶ τὸν ὄγκον τῶν Ἀνατολικῶν Μεγαλειοτήτων, εἶδον τὸν περιήρημον Θεόδωρον ἐνδεδυμένον ὑποκάμισον καὶ περισκελιδας ἐκ βράμβακος, καθήμενον οὐχὶ ἐπὶ θρόνου ἀλλ' ἐπὶ χαμηλοῦ διβαρίου. Ἐφαίνετο ὑπερτεσσαρακοντούτης. Τὸ χρῶμα του εἶναι σχεδὸν μέλαν, ἀλλ' οὐδὲν κοινὸν ἔχει μετὰ τῶν Μαύρων. Ἡ κεφαλὴ του εἶναι ὠραία, ἡ δὲ κόμη του εἶναι περιπεπλεγμένη εἰς πλατεῖς βοστρύχους πίπτοντας ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ. Ἐχει τὸ μέτωπον ὑψηλόν, τὸ ὄμμα μέλαν καὶ ζωηρόν, τὴν ῥίνα Ῥωμαϊκὴν, τὸ στόμα μικρόν. Τὸ μείδιμα, ὅπερ ἐπλανάτο ἐπὶ τῶν χειλέων του, ἦτο προσηνέστατον ἵνα μὴ εἶπω προσελκυστικόν. Ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος ἰππεύει κάλλιστα, πάντοτε δὲ ἐνώπιον ξένων καὶ πρὸ πάντων Εὐρωπαίων θέλει νὰ ἐπιδεικνύη τὴν ἰππικὴν του ἐπιδεξιότητα καὶ διὰ τοῦτο ἐπιβαίνει ἰππων ἀτιθάσων ἄνευ ἀναβολέων καὶ καταβαίνει ἐνῶ ὁ ἵππος καλπάζει ἀπὸ ῥυτῆρος.»

Ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος εἶχε στρατὸν ἀποτελούμενον ὑπὸ ἐξηκονταχιλιῶν ἀνδρῶν, τὸ πλεῖστον ἰππέων. Ἡ στολὴ τῶν στρατιωτῶν ὀλίγον διέφερε τῆς τῶν πολιτῶν. Εἰς τὸ ὑποκάμισον καὶ τὴν χλαμύδα προσετίθετο ἀσπίς ἐκ δέρματος ῥινόκερω ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ ἀσπίς κοσμεῖται κατὰ τὸ μέσον διὰ μακρᾶς δορᾶς προβάτου, ἐπ' αὐτῆς δ' ἐπιθέτουσιν ἥλους μεταλλίνοις καὶ παντοῖα μετάλλια κοσμήματα. Οἱ δὲ ἀξίωματικοὶ διακρίνονται τῶν στρατιωτῶν καὶ ἐκ τοῦ μεγαλοπρεπεστεροῦ καὶ πολυτελεστεροῦ τῆς στολῆς καὶ ἐκ ταινίας τινὸς ἐρυθρᾶς, ἣν δένουσι περὶ τὸ μέτωπον. Τὰ συνήθη αὐτῶν ὄπλα ἦσαν βέλη καὶ λόγχαι ὀξυτάται· εἰ-

χον ὅμως καὶ πυροβόλα μακρὰ, ἀναπτόμενα διὰ θρυαλίδος ἢ διὰ χάλικος. Ἡ σωματοφυλακὴ ὅμως τοῦ βασιλέως Θεοδώρου ἔφρεν ὄπλα δίκαια καλῆς κατασκευῆς, ἅτινα ἐν τῷ τόπῳ ἐθεωροῦντο ὡς ἔκτακτόν τι καὶ θαυμαστόν. — Ἡ πυρτις δ' αὐτῶν κατασκευαζομένη ἐν τῷ τόπῳ εἶναι χονδροειδестаτή καὶ ἀθλιεστατή τὴν σχηματίζουσι εἰς μεγάλους βόλους, ἐξ ὧν ὁ στρατιώτης πρὶν ἢ πυροβολῆσαι ἀποκόπτει τεμάχιον καὶ τρίβει αὐτὴν διὰ λίθων, ὅπως τὴν μεταβάλλῃ εἰς κόνιν καὶ οὕτω δυναθῇ νὰ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὸν σωλῆνα τοῦ ὄπλου. Τὰ βλήματα δ' ἐν γένει ἦσαν σιδηρᾶ. — Ὁ Θεόδωρος συνέστησεν εἰς τὴν πόλιν Γόφφατ ὀπλοστάσιον, ἐν τῷ ὀποίῳ οὐ μόνον ἔχυνεν ὄλμους καὶ κανόνια ὀρεινὰ τε καὶ πεδινὰ, ἀλλὰ καὶ μετεσχημάτιζεν ὄπλα διὰ θρυαλλίδων ἀναπτόμενα εἰς ὄπλα διὰ καφυλλίων. — Κυρία ὅμως ἔλλειψις τοῦ στρατοῦ τοῦ Θεοδώρου δὲν ἦτο ἡ τῶν ὄπλων, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις τάξεως καὶ πειθαρχίας, ἥτις τὰ μάλιστα αὐξάνει κατὰ τὰς πορείας, καθότι τοῦ στρατιώτου παρηκολούθου καὶ αἱ σύζυγοί των μετὰ τῶν τέκνων των, τῶν ὑποζυγίων των καὶ τῶν λοιπῶν ἐφοδίων τῆς οἰκίας, ὥστε εἰς πρώτην στρατοπέδουσιν νὰ εὐρίσκονται οἱ στρατιῶται ἐν ὄλῃ τῇ ἀναπαύσει των. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐνταῦθα οἱ μὲν στρατιῶται ἀνεπαύοντο, αἱ δὲ σύζυγοί των ἐξετέλουσαν πάσας τὰς ἀπαιτούμενας ἐργασίας καὶ ἠτοίμαζον αὐτοῖς τὸ φαγητόν.

Τὸ παράδοξον δὲ καὶ πείσμον τοῦ χαρακτήρος τοῦ Θεοδώρου ὑπῆρξε καὶ ἡ αἰτία τῆς καταστροφῆς του, ἣν ἐπήνεγκεν ἡ Ἀγγλικὴ ἐκστρατεία. Τῆς ἐκστρατείας δὲ ταύτης ἡ ἀφορμὴ ἦν τοιαύτη τις. — Ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος ἅμα ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ πρίγκιπος Ἀλβέρτου, ἔπεμψε διὰ τοῦ παρ' αὐτῷ προξένου τῆς Ἀγγλίας Καμερώνος κολακευτικωτάτην ἐπιστολὴν πρὸς τὴν βασιλισσαν Βικτωρίαν, ἐν ἣ ἔγραφεν ὅτι ἐκτιμῶν τὰ ἔξοχα αὐτῆς προτερήματα ζητεῖ αὐτὴν εἰς γάμον. Ὡς εἰκὸς ἡ Βικτωρία οὐδὲν πρὸς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἀπήντησεν, ὁ δὲ Θεόδωρος ὀργισθεὶς ἐπὶ τούτῳ καὶ αἴτιον τῆς σιωπῆς ὑπολαβὼν τὸν Ἄγγλον προξένον Καμερώννα, συνέλαβεν αὐτὸν τε καὶ πάντας τοὺς ἐν Ἀβυσσινίᾳ εὐρισκομένους

νοὺς Ἀγγλοὺς ἀποίκους. Μάτην ἐκ Λονδίνου διὰ παρακλήσεων, δι' ἀπειλῶν προσεκάλουν αὐτὸν νὰ ἀπολύσῃ τοὺς αἰχμαλώτους. Αὐτὸς ἀπεκρίνατο, «διὰ νὰ τοὺς ἀπολύσω πρέπει ἡ Βικτωρία νὰ νυμφευθῇ τὸν βασιλέα τῶν βασιλείων τῆς Αἰθιοπίας, τὸν ἀήττητον Νεγούς Θεόδωρον, τὸν τρόμον τῶν Γαλλῶν, οὗ προπορεύεται μὲν ἡ δόξα, ἔπειτα δ' ἡ νίκη.» Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἰδοῦσα ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἠδύνατο νὰ λάβῃ κακὴν ἔκβασιν, ἀπεφάσισε τῷ 1864 παρορῶσα τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς ν' ἀποστείλῃ ἕκτακτον πρὸς τὸν Θεόδωρον πρεσβείαν μὲ ἐπιστολὴν αὐτόγραφον τῆς βασιλίσσης, δι' ἣς ἐζητεῖτο ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν αἰχμαλώτων. — Ἡ πρεσβεία αὕτη ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ Κυρίου Ῥάσσαμ. Ἀγγλοῦ εὐπατρίδου, τοῦ ὑπολοχαγοῦ Pridaux καὶ τοῦ Δόκτορος Blanc, ὃν πολλὰκις ἐλάβομεν ἀφορμὴν ν' ἀναφέρωμεν ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ, παρακολουθουμένων ὑπὸ τῶν ἀναγκαιῶν ἀκολούθων καὶ ὑπηρετῶν. Ἡ πρεσβεία αὕτη ἀφίκετο τῇ 23 Ἰουλίου 1864 εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀβυσσινίας καὶ πάραυτα ἐπεμψεν ἀγγελιαφόρον πρὸς τὸν Θεόδωρον, ἵνα ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ τὴν ἄδειαν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κράτος του μὲν περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους 1865 ἔφθασεν ἡ καταφατικὴ ἀπάντησις τοῦ Θεοδώρου. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς Ἀβυσσινίαν, ἔνθα ὁ Θεόδωρος ὑπεδέχθη αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς καὶ μετὰ συμπαθείας ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἀγγλοὺς αἰχμαλώτους καὶ θὰ πράξῃ πᾶν τὸ ἐφικτὸν, ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὴν προσβληθεῖσαν βασιλίσαν. Ἐν τούτοις πανηγύρεις διεδέχοντο τὰς πανηγύρεις καὶ ἐπιθεωρήσεις τὰς ἐπιθεωρήσεις, γεύματα δὲ καὶ συμπόσια ἐδίδοντο συχνὰ πυκνὰ πρὸς τιμὴν τῆς πρεσβείας. Πλην αἴφνης τῇ 13 Ἀπριλίου 1866 τὰ μέλη τῆς πρεσβείας συλλαμβάνονται καὶ ῥίπτονται εἰς τὰς φυλακὰς μεθ' ὅλων τῶν ἀκολούθων των κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοδώρου, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐπεμψαν ἐπιστολὰς εἰς Ἀγγλίαν, χωρὶς προηγουμένως νὰ τὸν εἰδοποιήσωσι.

Μάτην πλέον παρεκάλε ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις τὸν Θεόδωρον. Οὗτος ἐπ' οὐδενὶ

λόγῳ ἤθελε νὰ ἀπολύσῃ τοὺς αἰχμαλώτους. — «Μάθετε, ἔλεγε πρὸς τὸν Ῥάσσαμ, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλείων τῆς Αἰθιοπίας, ὁ ἀπόγονος Μενιλέκ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σολομῶντος καὶ τῆς βασιλίσσης Σαβᾶ, ὁ ἀήττητος Νεγούς δὲν περιφρονεῖται τόσον εὐκόλως ἀπὸ μίαν γυναῖκα. Ἡ βασιλίσσα Βικτωρία νὰ περιφρονήσῃ ἐμέ! Ἐμὲ τὸν ὁποῖον τρέμουν οἱ Γαλλῶν, οἵτινες εἶναι χιλιάκις ἰσχυρότεροι καὶ ἀνδρειότεροι ὄλων τῶν Ἀγγλῶν!»

Πρὸς ἀπελευθέρωσιν λοιπὸν τῶν αἰχμαλώτων τούτων ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ διοργανίσῃ ἐκστρατεῖαν εἰς Ἀβυσσινίαν ὑπὸ τὸν Σίρ Ῥοβέρτον Νάπιερ, ἧς τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἄλλοθεν γνωστὰ τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ Ἰλλισσοῦ.

Πείσμων καὶ παράδοξος ὁ Θεόδωρος καθ' ὅλον τὸν βίον του, πείσμων καὶ παράδοξος ὑπῆρξε καὶ κατὰ τὸ τέλος αὐτοῦ. Μόλις δεκάδες τινὲς στρατιωτῶν ἀπέμειναν περὶ αὐτοῦ οἱ Ἀγγλοὶ ἐπ' ὄροις ἐντίμοις προέτεινον αὐτῷ τὴν παράδοσίν του. Αὐτὸς ἐπέμεινε, καὶ ὅταν πλέον εἶδε πᾶσαν ἄλλην ἔκβασιν ἀδύνατον, νύτοχειριάσθη διὰ πιστολίου.

Πείσμων καὶ παράδοξον τέλος, ἐνέχον δ' ἑμῶς καὶ ἀρκετὴν γενναϊότητα καὶ ἀνδρείαν.

ΜΙΧ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΤΑ ΒΑΘΗ.

Ἦτο πτωχός.

Πτωχὸς τὸ βαλάντιον ἔλεγεν ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι ἀπὸ χρυσόν, διότι δίδει ὡς ἐκεῖνος τὴν ζωὴν καὶ ὡς ἐκεῖνος εἶναι ἀσύλληπτος. Πτωχὸς τὴν ἡλικίαν μὲν εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν. Πτωχὸς τὴν ψυχὴν ἔλιπο τὰς φιλίας ἑλάτρευεν εἰσέτι τὴν ἀρετὴν ὡς ὁ Βρούτος. Δειλὸς, ἐλεήμων, δύσελπις.

Εἶχε καὶ ἓνα πλοῦτον, μέγαν νοῦν. Ἀδωρον δῶρον, δυστυχίαν. Ἄς ἔλειπεν εἰς τὸν φθισιῶντα ἡ χρυσὴ κλίνη...

Οἶμοι! ὅταν ἡ ζωὴ ᾖ λιποθύμος ὑπὸ τῆς πενίας καὶ μέγας ὁ νοῦς, γίνεται ἐπὶ τοῦ σώματος βαρὺς κολοσσὸς ἡ κεφαλὴ, γίνεται τῆς ψυχῆς πιεστήριον φοβερόν ἡ διάνοια, θραύεται ὑπὸ τοιοῦτον μέτωπον τὸ στήθος, ὅπως ὑπὸ ἀφθονον καρπὸν τρυφερὸς μηλέας κλάδος. Εἶχε μέγα ἰστίον ἂν εἶχεν ἅμα ὀλίγον ἔρμα εἰς τὸ βαλάντιον, συνοχὴν πλειοτέραν εἰς τὸ σκάφος, ἓνα πλοῖον ἀστὲρα ὑπεράνω, τὸ μικρὸν ἀκάτιον δὲν θὰ διεκινδύνευεν ἐλαφρὸν ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς ζωῆς, δὲν θὰ ἐπαπειλεῖτο νὰ ἀνατραπῇ ὑπὸ τοῦ μεγάλου τοῦ πνεύματος ἰστίου.

Ἄλλοτε ὁ πλοῦτος ἀπέθνησκεν ἐπικαλούμενος τὴν σοφίαν ὡς ὁ Κροῖσος τὸν Σόλωνα πῶσοι τῶν σοφῶν ἀποθνήσκουσι σήμερον ἀναφωνοῦντες: ὦ πλοῦτε, πλοῦτε, πλοῦτε!

Νὰ ἦσαι εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν, νὰ ἦσαι πλήρης ἐν τῇ καρδίᾳ αἵματος, πλήρης ἐν τῇ διανοίᾳ φωτός, νὰ αισθάνεσαι ἐπὶ τοῦ στήθους σου τὴν ἀθανασίαν εἰς τοὺς παλμούς καὶ ὁ ὀφθαλμὸς σου νὰ βυθίζεται εἰς τὸν ὀρίζοντα ἐπὶ τοῦ ἀπείρου, νὰ κρατῆς τὴν νεότητά, τῆς ζωῆς τὸ στέμμα, καὶ νὰ ἦσαι πτωχός, εἶσαι αὐτοκράτωρ δεσμώτης, ἀετὸς ἄπτερος, θαπτόμενος ζῶν.

Καὶ ἦτο. Ποσάκις ἀνατείνας τὰ ὄμματα εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπευχόρη νὰ εἶχεν ἀντιθέτως ἢ δὴν κενὸν τὸ κρανίον καὶ πλήρες τὸ θυλάκιον. Ἄλλως τε νὰ γεννηθῇ τις πένης, νὰ διαβιῶσθαι πάντοτε οὕτω, εἶναι τακτικὴ

τις ἀνωμαλία, συνήθειά τις δηλητηριώδης, ἐλεεινότης ἀθύρσιμος ἄλλα νὰ ζήσῃ ἐν πλοῦτι πάντοτε καὶ αἴφνης νὰ μεταπέσῃ εἰς πενίαν, ἀπὸ τὰ θαλάσσια ὕδατα νὰ ἐκτιναχθῇ ὁ ἰχθύς εἰς τὴν ξηρὰν ἄμμον, εἶναι βαρὺ, ἀγωνιώδες, θανάσιμον. Ἡ κοινωνικὴ αὕτη κατάπτωσις ὁμοιάζει τὴν ἐν τῷ τάφῳ καταβίβασιν τοῦ νεκροῦ ὃς καλύπτει τότε ἡ λήθη ὡς ἐκεῖ τὰ χρώματα, ὃς κατατήκουσιν αἱ ὀδύνη ὡς τὸν νεκρὸν οἱ σκώληκες. Καὶ ὁ νέος αὐτὸς εἶχεν οὕτως ἐρείπιον ἢ τὴν περικαλλοῦς ἄλλοτε οἰκοδομήματος.

Ὅτε ποτὲ ἀνέγνωσε τὸν δάντην παρά τούς τρεῖς μόνον τούτους στίχους ἔσυρε μίαν

γραμμὴν ὡς βασιλεὺς τὸ ἀληθὲς ἐπικυρῶν:
 nessim maggior dolore,
 Che ricordarsi del tempo felice
 Nella miseria.

Ἐλέγετο... Τί θέλεις τὸ ὄνομά του; Αὐτὸν ὁ θάνατος θέλει τὸ σῶσθαι ἀπὸ τῶν χειλέων, ἡ λήθη ἀπὸ τῆς καρδίας. Ἄλλως τε ποῖαν σήμερον ἔχει σχέσιν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ὀμήρου πρὸς τὰ κόκκαλά του; Πόσον καὶ ὁ τυφλὸς γέρον θλ' ἐπεπόθησε νὰ ἐτίμβετο, νὰ ἐξηνεμοῦτο τὸ ὄνομά του, ἀλλὰ νὰ ἔμενε ἀκμαῖον τὸ σῶμα, ἀκύμαντος ἡ ψυχὴ του, τὸ ὄμμα του φωτεινόν!

Ἐσκέφθη πολλάκις τὸ ὄνομά του καὶ εἶδεν ὅτι οὐδαμῶς ἐφηρμόζετο εἰς αὐτὸν, οὐδαμῶς ἐννόει αὐτὸ, οὐδαμῶς ἐξήγει τὴν ψυχὴν του, οὐδαμῶς περιεκάλυπτεν αὐτὸν ὄλον τὸ πτωχὸν ἐκεῖνο ὄνομα. Ἐὰν ὁ Θεὸς ἐδίδε τὰ ὀνόματα ὁ νέος αὐτὸς θὰ ὀνομάζετο Σκιαύγεια. Ἦτο μία ἀπὸ τὰς ἀνθρώπινους ἐκεῖνας ὑπάρξεις αἵτινες ἀνατέλλουσιν ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου οἰοῦντι κατὰ λάθος, οἰοῦντι ἀσκόπως, διότι ὑπάρχουσιν ἀνθρώποι παροράματα τῆς ζωῆς. Ἦτο τοιοῦτος. Ἐν νέφος τοῦ οὐρανοῦ, ἡ μορφή ἐνός ἀνθους, μία κατάπτωσις στήλης, τὸ σήμερον ἐρημοκκλησίου, τοῦ ἡλίου ἡ δύσις, ἐν βέλασμα ἀρνίου, ἤγειρον εἰς τὴν ψυχὴν του ἀνεκλάλητον πένθος. Πολλάκις ἦτο φαιδρὸς ἀγνοῶν διατί ἴσως ὤρειλε τὰς στιγμὰς ἐκεῖνας ἀπὸ ἄλλων ἀληθῶν αἰτιῶν νὰ λυπῆται. Σκιαύγεια. Ναι! εἶχεν ἐν ἑαυτῷ ἐν φῶς, στοργὴν εἶχεν ἐν ἑαυτῷ ἐν σκότειος, μελέτην.

Ἠγάπα. Τί; Τὸν κόσμον ὄλον. Ἐμελέτα. Τί; Τὸ ἀγνωστον.

Ἦτο μωρός; Ναι! ὅσον ἡ γαλῆ τοῦ μύθου ἡ λείχουσα τὴν ῥίνην, ὅσον ὁ Κάτων πειθόμενος ἡ ἀπιστῶν εἰς τὸν Πλάτωνα... Ἄλλὰ δὲν ἔπαιεν αὐτὸς ἡ φιλοσοφία εἶναι τῆς πενίας ἡ θυγάτηρ. Ἡ ζωὴ γονυκλιτοῦσα φιλοσοφεῖ ὅπως ὁ ἥλιος φαίνεται καταδύων ὅτι περιβάλλεται σκότη. Ὁ Σωκράτης περιεπάτει ἀνυπόδητος, ὁ Ὀμηρὸς ἦτο ἐπαίτης, ὁ Ἰησοῦς, θεὸς δὲν εἶχεν ἐν τῷ κόσμῳ δύο σπιθιμάς γῆς ἰδίας, καὶ ἀνθρώπος, λέγεταί, ὅτι ἦτο υἱὸς Ξυλοργου.

Ἐσπέρας. Ἡ τριακοστὴ πρώτη Δεκεμβρίου.

Ὁρθιος αὐτὸς ἐπεριείδετο εἰς τινὰ θύραν καὶ ἐνώπιόν του διήρχετο ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ πλήθος εὐφρόσυνον, ὄμιλοι γελώντων νέων, σειραὶ ὠραίων γυναικῶν, ὡς στίχοι, ὡς στροφαὶ περικαλλεῖς χαρμωσύνου ἁσματος.

Διήρχοντο καὶ ἦσαν ὄλοι φαιδροί. Τὰ παῖδια ἐκράτουν μυρία ἀθύρματα εἰς τὰς ἀγκάλας των, αἱ γυναῖκες τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη, τὰ δωρήματα εἰς τὰς χεῖρας, οἱ νέοι εἰς τὸ πρόσωπόν των τὴν αὐγὴν, οἱ γέροντες αὐτοὶ, λησμονοῦντες τὸ γῆρας των καὶ ἐν προσετιθετο εἰς τὰ ἔτη των ἔτι, ἀφίνοντο ὡσεὶ λιπόθυμοι ὑπὸ ἀγαλλιάσεως εἰς τῆς χαρᾶς καὶ τῶν γελώτων τὸν χεῖμαρρον. Εἰς πλοῦσια καὶ φωταυγῆ ἐμπόρων καταστήματα διεχύνετο τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐσμός μελισσῶν ἐπὶ ἄνθη, καὶ ἠγόραζον οἱ γονεῖς διὰ τὰ τέκνα των, οἱ νέοι διὰ τὰς ἐρωμένους των, ὁ κόσμος ὅλος δι' ἕλον τὸν κόσμον. Εἰς μόνον ἴστατο μὲ τὴν σιγὴν εἰς τὰ χεῖλη, μὲ τὴν νύκτα εἰς τὴν ψυχὴν, μὲ τὰς χεῖρας κενὰς.

Ὅλοι συνωθούντο καὶ ἠγόραζον τιμαλφῆ εὐώδη δῶρα, αὐτὸς διὰ τὴν μητέρα του εἶχεν ἐν δάκρυ αὐτῶν δῶση αὐρίων, διὰ τὴν ἐρωμένην του ἐν φίλημα ἢ γράϊα μήτηρ θὰ τὸ ἐδέχετο προσχαρῆς, θὰ ἀνταπέδιδεν εἰς τὸ δάκρυ φίλημα, ἢ νέα κόρη θὰ ἐδέχετο τὸ φίλημα μὲ παραπόνου ἤρεμον μορφασμὸν, ἴσως μὲ τινὰ εὐγλωττον ἀδιαφορίαν.

Ἐσκέπτετο, ἐσκέπτετο αὐτὰ, καὶ ἔμηνεν ἐκεῖ, ὄρθιος, ἀκίνητος, πρὸ τῆς μαγευτικῆς σκηνογραφίας τοῦ πλήθους γελώντων, βοῶντος, συρίζοντος, ἐκεῖ ὡσεὶ ἀπολελιθώμενος πρὸ ἐμφανίσεως φρικαλέας ὀπτασίας. Ἄλλοτε ἔβλεπεν, ἔβλεπεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ὠρχεῖτο ὡς μαινὰς ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ λήγοντος ἔτους, αὐτοκτονεῖτο περιχαρῆς.

Ἐμελέτα. Χθὲς παρελθόν, ἄπνουν, θάνατος. Αὐρίων κενόν, ἄπνουν, θάνατος. Πότε ζῶμεν;

Οὐδέποτε.

Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζῶν δὲν ἔχομεν. Ὁ εἶος, ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀναπόλησις καὶ ἔλπις ὑπερτώσασα τις δύναμις, ὑπαρξίς δὲν ὑπάρχει. Ὁ ἀνθρώπος περᾶ

σταθμὸς εἶναι ὁ τάφος. Τὸ σήμερον εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ ὕλισμου, περιφλαυτῖα τῆς σαρκός. — Μόλις ἐσκέφθης ὅτι ζῆς ἐν τῇ 10 ἔσπερινῇ ὑπόθεσι ὥρα καὶ παρελθόν ἐν ἡδὴ λεπτόν ἢ 10 ἡδὴ εἶναι χθὲς, παρελθόν, θάνατος, ἢ 10 καὶ δύο λεπτά εἶναι ἔτι ἀγνωστον, σκιά, αὐρίων. Μεταξὺ τοῦ χθὲς καὶ τοῦ αὐρίου ἡ ζωὴ εἶναι παρένθεσις λίαν σύντομος, λίαν ταχεῖα, ἀλγεινοτάτη. Κόσμος οἴτου συντριβόμενος εἰς κόνιν μεταξὺ δύο μυλολίθων. Εἶτα ἡ ζωὴ φεύγει μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ἢ πτωχὴ θνητοῦ ζωὴ εἰς τὸ ἄπειρον καὶ ἀθάνατον τοῦ χρόνου, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιγνώσῃ καὶ ἀντιληφθῆ ἀσφαλῶς τῶν περικυκλούντων αὐτὴν ὧδε κόσμων, φασμάτων, πραγμάτων. Ἐν τῇ ταχύτητι τῆς γῆς τὸ ἐπτάχρον φῶς φαίνεται λευκόν ἐν τῇ ταχύτητι τῆς ζωῆς τὸ χιλιόμορφον σύμπαν φαίνεται σκοτεινόν, μυστήριον. Ὁ Φαῦστος ἐπανελάμβανεν Ὁ εἶος βραχυῆς, ἢ δὲ τέχνη μακρά. Ὁ Σωκράτης, ἢ βαθυνοστέρα τῆς ὑψηλοῦ διάνοια, ἐρωτηθεὶς εἶπεν: Ἐν οἶδα, ὅτι οὐδὲν οἶδα.

Εἶναι ἀληθές.

Θόρυβος ἀπὸ μυρίας φωνᾶς παιδιῶν περὶ τινὰ ἄμαξαν ἀπέσπασεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ὀλισθηρὰν κλιτὴν τῶν βεμβασμάτων τούτων. Ἐνώπιόν του διήρχετο βαρεῖα πολυτελεῖς ἄμαξα ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀνεπαύοντο ἐπαφραδίτως δύο ὠραῖαι κυριαί, καὶ τις κέριος νεαρὸς, σύζυγος ἴσως μιᾶς τῶν κυριῶν. Φιλοπαίγμονα παῖδια περιεκύκλωσαν τὴν ἀγέρωχον ἄμαξαν, ἥτις ἤρχετο νὰ διασπάσῃ αὐτῶν τοὺς κύκλους καὶ τὸ ἐλεύθερον στάδιον, καὶ ἐσύριζον καὶ ἐβόμβουον καὶ ἠπέιλον τὴν ἄμαξαν κατακροτοῦντα. Αἱ κυριαὶ τῆς ἀμάξης ἐστρέφοντο χαρίεσσαί, φιλομειδεῖς, φιλέορτοι καὶ θεεώρου καὶ ἠκροῶντο καὶ ἀπελάμβανον τῆς πέριξ αὐτῶν πανδαίμονιου χαρᾶς, ἐνῶ ὁ κύριος ἠπλοῦτο νωχελῆς καὶ ἤρεμος, οἰονεῖ στέργων εἰς ὅσιν εὐτυχίαν εἶχεν ἐν τῇ ἀμάξῃ καὶ ἀμεριμῶν δι' ὅλον τὸν ἐκβεβακχευμένον κύκλῳ τοῦ κόσμου. Τοῦτο ἦτο; Ἐβουλιζέτο ὁ νεαρὸς σύζυγος αὐτὸς εἰς τὴν ἀρῆπτον ἐκείνην ἀπὸ ἔρωτος μελαγχολίαν, λιπόθυμον ἠδυπάθειαν, ἢ μὴ κατέπιπτεν ἄτονος ὑπὸ θυμοδακῆ λύπην; Ἐβλεπε τὴν ἄμαξαν αὐτὴν ὁ ἐπὶ τῆς

θύρας νέος, ἔβλεπε τοὺς ἐρατεινοὺς καὶ πλουσίους σιζύγους καὶ ἐπλαττε παραδείσου ἐάν ἦτο εἰς τὴν θέσιν των, ἐάν ἠδύνατο νὰ ὀδηγῆ τὴν κόρην ἢ ἠγάπα ἐπὶ ἐνὸς ἄμαξιου, ἐάν ἠδύνατο νὰ διέρχεται οὐχὶ εἰς τὰ ἄκρα, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ οὕτω τῆς ὁδοῦ πλούσιος, ἀπτόητος, αἰθριος, τολμηρός. Ἐβλεπεν ἔτι τὴν ἄμαξαν καὶ ἔτι διεφλέγετο ὑπὸ πόθων καὶ ἐνεπνεέτο χρυσοῦφῃ ὄνειρα. . . . Τί ἄλλο ἢ ζωὴ ἐνός ἀνθρώπου εἰμὴ πόθοι καὶ ὄνειρα, καὶ ὄνειρα καὶ πόθοι!

Φεύγει τέλος. Προέβη ὀλίγα βήματα καὶ ἐστάθη πάλιν. Περί αὐτὸν ὄλοι ἐγέλων, νύφραινοντο, ἐσκίρτων. Τρέπεται πρὸς τινὰ σκολιὰν ὁδὸν, ὁδὸν σκοτεινὴν, καὶ ἤκουεν ὀπισθεν τοῦ τὴν ἐκ τῆς λεωφόρου καγγάζουσαν τύρην, ὡς ψυχὴ ἁμαρτωλοῦ φεύγουσα καὶ ὀπισθεν τῆς αἰσθανομένη ἀγγελῶν ξιφῆρη καὶ τιμωρῶν.

Ἐβουλιζέτο εἰς τινὰ ἐκεῖ ὁδὸν, σκοτεινὴν, σκολιὰν, ἀποτρόπαιον. Ἐκεῖ δὲν ἦσαν ἄνθρωποι, δὲν ἐχαίροντο ἀνεπνευσεν. Εἰς τὸν ὁρμόν τοῦτον εἶδεν ὅτι δὲν ἦσαν φανοὶ ἀερίοφωτος. Γίνεται καὶ τὸ ἀερίοφως εἰς τὰς μεγάλας ὁδοὺς, ὡς οἱ ὕελοι τοῦ σурμοῦ εἰς ὀφθαλμοὺς ὑγιεῖς. Τοιοῦτος ὁ κόσμος εἰς τὰς ὠραίας ὁδοὺς ὅπου τὸ ἔδαφος διαπεπλασμένον, λείον, λιθόστρωτον, ὅπου κόσμος πολλὸς, ὅπου παράθυρα πολύφωτα, ἐκεῖ ἀπλετον φῶς φανῶν καταυγάζει ἀπὸ πέντε εἰς πέντε βήματα εἰς τὰς στενὰς ὁδοὺς ὅπου σκότῃ ἄγρια, ὅπου λάκκοι φοβεροί, ὅπου ἐρημος λαβυρινθώδης, ὅπου κακούργων ἐστίαί, ἐκεῖ οἱ φανοὶ δὲν φαίνονται. Εἰς ταῦτα συμφωνεῖ ὁ οὐρανὸς ἔτι. Τὸν χειμῶνα εἰς τὰ φοβερά σκότῃ καὶ ῥίγη τῆς γῆς, ἢ σελήνη κοιμᾶται ἄφαντος, ὅτε μάλιστα ὠφειλε παννύχιος νὰ ἀγρυπνῆ. Τὸ ἔαρ, ὅτε πάντα φωτεινὴ χαρμωσύνη, ἐπιτέλλει καὶ ἐκείνη μέχρις ἀηδίας λαμπρά. Τότε δικαίως σὲ ὕβρισαν, σελήνη, προαγωγόν!

Ὁ πτωχὸς νέος ἐχώρησεν ἀσκόπως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς. Ἐκεῖ εἰς τινὰ γωνίαν ἠγείρετο μέγαρον, κρῖνος ἐν μέσῳ τοῦ χαμαιζήλου βρούου. Ἡνοίχθη ἐν παράθυρον. Εἰς τὸ ἔσθην φῶς ἐφάνη ἡ κεφαλὴ ζωηροῦ νεανίου ὀμιλοῦντος ἔτι, ὅστις ἐρρίψεν ἔξω τὸ σιγᾶρον τοῦ καιῖον, καὶ ἐκλείσει πάλιν τὸ

παράθυρον. Εἰς τὴν αἰθουσαν ἐκείνην θὰ διασκέδαζον βεβαίως πλησίον του θὰ ἴστατο μία κόρη, μὲτ' ἧς συνωμίλει. . . .

Κατωθεν, ὁ πτωχὸς νέος, εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο θέαμα, δὲν ἀντέσχεν. Ἀνεμνήσθη ἡμερῶν ἀρχαίων. . . . Ἐκαλελυμένος, μὲ τὸ δάκρυ ὑπὸ τὸ βλέφαρον, μὲ τὸν γογγυσμὸν ὑπὸ τὰ χεῖλη, ἤγειρε τὸ ὠραῖον ὄμμα του εἰς τὸ βάθος τοῦ οὐρανοῦ, ἔμεινεν ἐν ἐκστάσει καὶ ἀπογνώσει μίαν στιγμὴν, καὶ ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ τὸ βάθος τῆς πτώσεώς του, ὁ θνητὸς ἀπὸ τῆς εἰρκτῆς του τὰ σκότῃ, ἐπεκαλέσθη ἐν παραπόνῳ ἀρῆρῳ τὸν Θεόν, ὡς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ του ὁ Ἰησοῦς ἀνεφώνησε: Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες! Ἀνεμνήσθη ἡμερῶν ἀρχαίων καὶ ἐκλαίει πικρῶς.

— Ἀκολουθεῖ με. Εἶπεν ἡρέμα μία φωνή.

Ὁ νέος ἀνήγειρε στρέφων τὴν κεφαλὴν. Εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν εἶδε γέροντα αὐστηρᾶς καὶ ἀμαυρᾶς περιβολῆς, σκιὰν μᾶλλον. — Ὁ φασματώδης ἀνθρώπος βλέπων ὅτι ὁ πτωχὸς νέος ἠπόρει ἢ ἐδίσταζεν, ἐπανελάβεν εἰς τόνον φωνῆς ἠπιώτατον: — Ἐλθέ.

Καὶ ἐχώρησεν ἐμπρός.

Ὁ νέος ἠκολούθησε.

Διέβησαν ἀπὸ μίαν πλατείαν, διήλθον ὑπὸ μίαν δενδροστοιχίαν, ὑπὸ ἕνα θόλον καὶ ἐρείπια συντετριμμένης ἐκκλησίας. Ὁ νέος ἔσπευσε πολλάκις νὰ προφθάσῃ τὸν γέροντα, νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτὸν ἄλλ' ὁ γέροντος διωλίθαινε πρὸ αὐτοῦ ὡς πνοὴ εἰς ἴσην πάντοτε ἀπόστασιν. Ἐφθασαν εἰς ἕν τειχος. Θὰ ἦτο κήπου. Ὅπισθεν εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν ἠγείρετο περιφανὲς ἀνάκτορον, ἀλλ' ἡ ὥρα θὰ εἶχε παρελθῆ, διότι οὐδὲν ὑπέλαμπεν ἐκεῖ φῶς.

Ὁ γέροντος ἦνοιξε μικρὰν πύλην ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ εἰσῆλθεν. Ὁ νέος ἠκολούθησε καὶ εἶδεν εἰσελθὼν προτεινομένην μακρὰν χεῖρα μὲ κλειδίον χρυσοῦν ἦτο τοῦ γέροντος, ὅστις ἐκρύβη ἐκεῖ ὀπισθεν τῶν κλάδων ῥοιᾶς.

— Λάβε, χώρησον ἐμπρός καὶ ἄνοιξον. Εἶναι ἡ κλεῖς ἠσαυροῦ.

Εἶπεν ἡ φωνὴ τοῦ γέροντος.

Καὶ ὁ πτωχὸς νέος ἔλαβε καὶ ἐχώρησε

δι' εὐθείας γραμμῆς ἀνθέων καὶ δένδρων. Ἄλλ' ἔστι ἐν τῷ μεταξὺ, ἔστι γοητευθεὶς ἀπὸ μυρίας ἀποπνοῶν μύρων, ὑπὸ μυρίων κύκλω ἀδύτων καλλονῆς καὶ μαγείας. Ὁ ὄρατος ἐκεῖνος κῆπος, ἡ ἐπίγειος αὐτῆ μικρὰ Ἐδέμ, ἐσιώπα μυρόεσσα, ἠπλοῦτο ὑπὸ τὴν νύκτα κατὰ γῆς ὡς ὠραῖον ὄνειρον, καὶ ἐνόμιζες ὅτι ἐν τῇ σιγῇ του, τῇ μυστικότητι, τῇ ἀγαλλιάσει του εὐλαβεῖτο, ἀρωματίζε, πύλοει τὸν εὐδαίμονα ὕπνον τῶν ἐνοικούντων τὸ ἀνεγειρόμενον ἐκεῖ ἐμπρὸς ἀνακτορον.

— Ὡ, εἶπεν ὁ πτωχὸς νέος, πόσον γαλήνιοι, πόσον εὐτυχεῖς θὰ ᾔηται οἱ κάτοικοι τοῦ οἴκου τούτου!

Καὶ ἀνέλαθε τὸ βῆμά του. Ἀνέβη πλατεῖαν μαρμαρίνιν κλίμακα καὶ μικρὰ δρυῖνη θύρα ἐνεφανίσθη. Ὁ νέος ἐνέθετο τὸ κλειδίον, ἡ θύρα ἠνοίχθη καὶ ὁ πτωχὸς εὐρέθη ἐνώπιον μακροῦ διαδρόμου μόλις πρὸς τὸ βάθος ὑποφωγμένου. Διῆλθε σιγῇ τὸν διάδρομον καὶ ἔστη ἐνώπιον ὑελίνης θύρας. Ἐκεῖθεν εἶδεν.

Εἰς κοιτῶνα πλούσιον, ἐπὶ τραπέζης φωτιζομένης ὑπὸ δύο κυρίων ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν του εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας νεαρὸς ἀνὴρ. Τὰ δάκτυλα τῆς χειρὸς του ἐβυθίζοντο εἰς τὴν κόμην ἀγρίως καὶ θρόμβοι δακρύων βραδέως κατέπιπτον ἐπὶ προκειμένων ἐφημερίδων. Ἀνεγίνωσκεν; Ὁχι.

Ὁ πτωχὸς νέος ἀνεσκήρτησεν. Ἀμφίβηλεν ἐπὶ στιγμῇ, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ὀλίγον, καὶ τέλος ἐπέστη. Ὁ νεαρὸς οὗτος ἀνὴρ ἦτο ἐκεῖνος ὃν εἶδε ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ, ἐν μέσῳ τὸν δύο κυρίων φερόμενον τὴν ἰδίαν ἐσπέραν.

Ὁ πτωχὸς νέος ἔμεινε σύννοος, μελετῶν, ῥεμβός. Τίνες νὰ ἐσπάρασσον ἀλγυθόνας τὸν νεαρὸν σύζυγον εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦτο τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν ἀρωμάτων;

Τὴν αὐτὴν στιγμῇ ὀπισθεν τοῦ νεαροῦ ἀνδρὸς, ἐπὶ ὁμοίας ὑελίνης θύρας ἐλαφρὸν παραπέτασμα ἀπεσύρθη, καὶ ἐφάνη μορφὴ γυναικὸς ἐνατενισσάσης τὸν εἰς τὸν κοιτῶνα ἀγρυπνοῦντα. Ὁ πτωχὸς νέος ἀνεγνώρισε τὴν μίαν τῶν δύο κυρίων τῆς ἀμάξης, καὶ τὸ ὄξύ του βλέμμα βυθισθὲν ἐκεῖθεν, ἀντίπεραν, εἰς ἡμίφως ἄλλου κοιτῶνος, εἶδεν.

Ἐπὶ σκίμπος πρασίνου βελούδου ἠ-

πλοῦντο εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων εἰς ἀνὴρ καὶ μία γυνή. Ἡ γυνή ἦτο ἡ ἑτέρα τῶν κυρίων τῆς ἀμάξης, ὁ ἀνὴρ ἄγνωστος, ἀλλ' ἀκμαῖος καὶ ῥοδινός. Ἀργυρᾶ λυχνία ἐβρίπτεν ἀπὸ μικροῦ τραπέζιου φωτὸς θωπείας μᾶλλον ἢ ἀκτίνας. Πλαγίως διεφάνοντο τὰ λευκὰ παραπετάσματα ἀβροτάτης κλίνης.—Ὁ ἐπὶ τοῦ πρώτου κοιτῶνος ἀνὴρ, ὁ κλαίων, ἦτο ὁ σύζυγος εἰς ζυλοτυπίας σπαραγμόν' ἡ ἐπὶ τῆς ὑελίνης θύρας μορφὴ ἦτο ἡ παιδαγωγὸς τῆς νεαρᾶς οἰκοδεσποίνης' ἡ εἰς τὸν ἀπώτατον κοιτῶνα ἦτο ἡ σύζυγος, μοιχαλῖς, ῥήγμα εἰς τὸ μέγα ἀνάκτορον φοβερόν ὅθεν κατέρρεεν ἡ χαρὰ, ὁ πλούτος, ἡ τιμὴ, ὡς βαθύ τραῦμα εἰς γίγαντος στήθη.

Μυστηριώδης φωνὴ εἶπεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ νέου: ΠΑΡΗΓΟΡΟῦ. Ο ΠΛΟΥΤΟΣ ΟΧΙ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΓΑΛΗΝΙΩΣΑ ΚΑΡΔΙΑ.

Ἀφυσνήσθη. Ἦτο ὅλα ὄνειρος. Εἰς τὸ παράθυρόν του ἐμειδία ἡ ἡμέρα, κάτωθεν ὑπὸ κιτρίνας φύλλα ἐκελάδει μικρὰ ἀκανθυλλίς...

Ἐκτοτε ὁ πτωχὸς νέος ἐπανεῖδε τὴν μοιχαλίδα εἰς τὰς ἀμάξας, τῆς ἀγωνίας τὸ ἀπατηλὸν ἀνάκτορον, τὸν πλοῦτον μάταιον ἀτίμων χρῆμα, τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς οὐδαμοῦ εὔρεν, εἶδεν οὐδαμοῦ.

ΩΡΙΩΝ.

ΑΡΩΛΔΟΣ Ο ΑΔΑΜΑΣΤΟΣ

(800—900)

Ἐκ τῶν τοῦ Βάλτερ Σκόττ.

(Μετάφρασις Θ. Ἀνωτινάδου).

(Συνέχεια· ἴδε φυλ. Ε'.)

IV

Ὁ οὐρανὸς ἐχάρισεν εἰς τὸ φοβερόν ἐκεῖνο ζεύγος κόρην πλήρη χαρίτων' οὐδέποτε εἰς

πᾶσαν τὴν μεγάλην Βρετανίαν ὠραιότης μαγικωτέρα ἐστόλισε τὴν κλίνην Βαρόνου ἢ πρίγγιπος' οὐδέποτε ἴσως ἡ ὠραία Ἀγγλία ἰπέκτεσε ἀξιαγαπητοτέραν κόρην. Ἡ ἀπάτη, ἡ ἐκδίκησις, ἡ κακία ἦσαν ἄγνωστα εἰς τὴν Μετελίλλ' ἀπλοῦν καὶ ἀφελὲς παιδίον! πᾶσα ἡ μαγεία αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ ὄπλα ἦσαν μειδιάμα, τὸ ὁποῖον ἐπαίειν ἐπὶ τῶν λακίσκων τῶν παρειῶν αὐτοῦ, τῶν πάντοτε κεχρωματισμένων ὑπὸ τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς αἰδοῦς καὶ τὰ μακρὰ καὶ πλάγια αὐτῆς βλέμματα, τὰ ὁποῖα ἐξετόξευον δύο ὠραῖοι μαῦροι ὀφθαλμοί. Ἐν τῇ ἀθωότητι τῆς πρώτης ἡλικίας μετὰ θλίψεως ἐγκατέλειπε τὰς βρεφικὰς διασκεδάσεις. Ἐν τῷ μέσῳ ἐρήμου μοναξίας, ὑπὸ τὰ δένδρῶν τοῦ δάσους ἐτέρπετο εἰσέτι νὰ πλέκη στεφάνους ἀπὸ βύρλα καὶ νὰ στολίζη μὲ ἀνθη ἀγρία τὴν ἐκ γαγάτου κόμην αὐτῆς. Καὶ ὅμως ἡ τόσον ἀφελὴς ἐκεῖνη καρδιά ἠσθάνετο ἤδη τὰς πρώτας ἐντυπώσεις τοῦ ἔρωτος. Ταλαίπωρον παιδίον, πρόσεχε! Ὁ εἰρηνικὸς ξένος, ὅστις ἤδη προσθέτει ἀμύθητον ἀλλ' ἀπατηλὴν χάριν εἰς τὰς ἀγνάς ἀπολαύσεις σου, ὁ ξένος οὗτος θὰ μεταβληθῇ εἰς ζηλότυπον τύραννον, ἀπόλυτον κύριον τῆς ὑπάρξεώς σου.

V

Πρωῖαν τινὰ ἡ νέα κόρη, ἐστολισμένη μὲ ἀπλοῦν ἡμιφάριον πράσινον, εἰσέδυσεν εἰς τὸ δάσος καὶ ἐκάθησε πλησίον κρήνης, διὰ νὰ κατασκευάσῃ περιδέριον ἐκ τῶν ἐρυθρῶν καρπῶν τῆς κυνοσβάτου, καὶ ἐκεῖ, ἐνῶ συνῆρσιζε τοὺς ἀγροτικούς τούτους μαργαρίτας, ἤρχισε νὰ ψάλλη φαιδρῶς, ὡς ὁ εὐθυμὸς κοροδαλλὸς, ὅστις χαιρετᾷ τὴν πρῶταν.

VI

«Τοῦ οἴκου τοῦ Οὐέλτωνος ὁ τελευταῖος γόνος, Ὁ Γουλιέλμος εἰς χρυσᾶς αἰθούσας ἐγεννήθη. Καὶ ὅμως σήμερον περὶ περιπλαῖται, μῦνος, τὰ βάθη τ' ἀγριώτερα ἐκλέγων τοῦ δρυμῶνος, Ἦ βράχον, ὅστις ἄλλοτε ποτὲ δὲν ἐπατήθη.»

«Ἄν εἶδεν ἄλλοτ' εὐγενεῖς γυναῖκας καὶ πλοῦσιαι, Εἰς ὧν τὴν κόμην ἔστειλον χρυσοὶ καὶ μαργαρίται, Ἄλλ' ἤδη προτιμᾷ αὐτὸς τὴν δρόσον τῆς (πρῶτας,

Τὴν ὡς ἀδάμας στείλουςαν, τὴν πλήρη ἀφελείας, Δι' ἧς ἡ κόμ' ἡ ἄφθονος τῆς Μετελίλλ κοσμεῖται.»

«Μὲ εἶπον ὅτι ἀσκητοῦ ἀνέλαθε τὸ ἦθος. Καὶ τοῦ Κουθβέρτου τὸν σταυρὸν βαδίζει νὰ φιλῆσῃ. Ἄν τὸν σταυρὸν μου ἐβλεπεν εἰς τὸ λευκὸν μου στήθος, Θὰ ἐπεθύμει ἄσπασθῇ αὐτόν.—Δὲν εἶναι λίθος.— Ἄϊ! τὸν σταυρὸν τῆς Μετελίλλ κανεῖς δὲν θὰ ἐγγίσῃ.»

Μ' εἶπεν ἡ γηραιὰ τροφὸς ποικίλας ἱστορίας, Καθ' ἃς ὁ ἔρωτος λέγεται πατὴρ μικρᾶς ὁδόνης, Κι' οἱ ὄρκοι του ὡς πρόλογος ψυχρᾶς ἐπιορκίας.

Δὲν πρέπει νὰ ἀκούωμεν πλουσίους νεανίας Ἡμεῖς αἱ κόραι αἱ πτωχαὶ μετὰ ἐμπιστοσύνης.

Ὅτω λαλεῖ ἡ μήτηρ μου πλησίον τῆς ἐστίας, Ὅποταν τὰ παράθυρα βροχῇ καὶ νότος πλήσῃ. Τί ἐνοοῦσιν ἀγνοῶ μ' αὐτὰς τὰς ἱστορίας. Ἡ Γουλιέλμος εὐγενής, ὠραῖος νεανίας, Ἄδύνατον τὴν Μετελίλλ ποτὲ νὰ ἀπατήσῃ.

XII

Ἀφνης ἐσιώπησεν ἔντρομος, ἠσθάνθη βαρεῖαν χεῖρα, ἠσθάνθη χαλκίδιον χειρόκτιον, τεθὲν ἐπὶ τοῦ τρέμοντος αὐτῆς ὤμου' στρέφεται καὶ βλέπει ἰππότην κεκαλυμμένον μὲ σιδηρᾶς πλάκας καὶ μὲ θώρακα ἐξ ἀλύσεων' ὁ λόφος τῆς περικεφαλαίας αὐτοῦ εἶναι τεθραυσμένος, ἡ εἰκὼν τῆς ἀσπίδος ἐζηλειμμένη καὶ ὁ μαנדύας αὐτοῦ ἐβρύπωνμένος καὶ μεταβεβλημένος εἰς ῥάκη' τὸ ἀνάστημα αὐτοῦ ὁμοιάζει γίγαντος ἀρχαίων ἡμερῶν, γίγαντος ἐξαντλήσαντος τὴν ὑπομονὴν τοῦ οὐρανοῦ διὰ μακρᾶς σειρᾶς ἐγκλημάτων' ἐπὶ τέλους λέγει τί ζητεῖ, καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ εἶναι φοβερόν, μολοντί ζητεῖ νὰ καταστήσῃ τὴν φωνὴν αὐτοῦ γλυκυτέραν' ἌΚόρη, εἶπε, ἐξακολούθει τὸ ἄσμά σου' μὴ τρέμης' ψάλλε' ἡ φωνή σου μὲ τέρπει.»

XIII

Ἄδυνατοῦσα ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν ἰσχυράν ἐκείνην περιβολὴν, ἡ νέα κόρη κλίνει τὸ γόνυ καὶ ἐνοῦσα τὰς χεῖρας ἄ! συγχώρει, λέγει μετὰ φωνῆς τρεμούσης ἐκ τοῦ τρόμου, συγχώρει τοὺς φόβους δυστυχῶς χωρικῆς' συγχώρει, κύριε, ἐάν ἀνήκης εἰς

τὴν γενεὰν τῶν ἀνθρώπων... ἀλλὰ, (διότι διηγοῦνται παραδόξους ιστορίας), ἐάν ἦσαι τὸ φάντασμα πολέμου τοῦ δάσους, ὅστις ἔρχεται νὰ μὲ τιμωρήσῃ, διότι ἐτόλμησα νὰ ταραξῶ τὴν σιωπὴν τῆς ἐρημίας, μάθε ὅτι ἡ Ζούτα ἡ μήτηρ μου γνωρίζει τὸ μαγικὸν ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡμέρας, ὡς καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Μεσονυκτίου τέρπει τὰ ἀσώματα ὄντα. ὦ! Συγχώρει τὴν τόλμην μου ἐν ὀνόματι τῶν ἰσχυρῶν αὐτῆς θελητῶν καὶ ἀπάλλαξόν με ἀπὸ τῆς φοβερᾶς ταύτης περιβολῆς. Ὁ ἰππότης ἐγέλασεν, ἀλλ' ὁ γέλως αὐτοῦ κατεπνίγη ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ κράνου· τότε ὕψωσε τὸ προσωπεῖον καὶ ἐθεώρησεν ἀτενῶς τὴν κόρην. Ἐπράυνεν ὅσον ἠδυνήθη τὴν ἔκφρασιν τῶν χαρακτῆρων αὐτοῦ, οἵτινες παρουσίασαν τὴν φοβερὰν γαλήνην φθινοπωρινῆς νυκτός, ὅτε οἱ μυκηθμοὶ τῆς τρικυμίας ἀκούονται μακρόθεν, καὶ καθ' ἣν ὁ φρόνιμος ναύτης δὲν παύει θεωρῶν μετὰ τρόμου τὸν ἐπισυνεφῶδη οὐρανὸν, σύρων τὴν λέμβον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἄμμου.

IX

Κόρη! εἶπεν ἀποδιῶζον φόβον μαρὸν καὶ δέχθητι τὴν παρακαταθήκην μου σπουδαίων ἐκμυστηρέσεων. Ἐρχομαι ἐκ χωρῶν ἀπομακρυσμένων· πλανηθεὶς ἐπὶ πολὺ, ἀπεφάσισα ἐπὶ τέλους νὰ ἐγκατασταθῶ εἰς τὴν χώραν ταύτην τοῦ βορρᾶ, ἐν ἣ ἐγεννήθην. Πρὸς τούτοις ζητῶ σύντροφον, ἥτις πρέπει νὰ ἦναι ἀξιαγάπητος καὶ γλυκεῖα, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐξ ὑψηλῆς καταγωγῆς. Ἐγὼ αὐτὸς εἶμαι χαρακτῆρος ὑπερηφάνου· αἰσθάνομαι εἰς τὰς φλέβας μου τὴν θερμότητα βασιλικοῦ αἵματος καὶ δὲν νομίζω πρέπον νὰ ἐκλέξω σύζυγον τῆς αὐτῆς τάξεως. Ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ αἱ δειλαὶ γυναῖκες λέγουσιν, ὅτι οἱ χαρακτῆρές μου εἶναι ἀπότομοι καὶ τὸ ἀνάστημά μου ἄχαρι, πρέπει, διὰ ν' ἀποκτήσω καλοὺς ἀπογόνους, ἡ μνηστή μου νὰ ἔχη ἕξοχον κάλλον ἢ μὲ ἀρέσκεις· οὐδέποτε εἶδον ἄνευ ἀνυπομονησίας φυσιογνωμίαν ἐν ἣ ζωγραφεῖται ὁ τρόμος, καὶ ὅμως ἡ ταραχὴ σου καὶ τὰ δάκρυά σου αὐξάνουσιν ἐτι μᾶλλον τὴν ὠραιότητά σου. Ἐν φίλημα, κόρη, ἐμπρός, ἄφες τὴν ψευδοτυφίαν!... ἤδη ἐπίστρεψον εἰς τοὺς γονεῖς σου· ἀνάγγειλον εἰς αὐτοὺς τὴν ἀ-

φιζίν μου ὡς μνηστήρος, ὅστις θὰ ἔλθῃ μετ' ὀλίγον νὰ προσφέρῃ τοὺς ὄρκους αὐτοῦ, καὶ νὰ σὲ ἀπαγάγῃ εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον.

X

Ἡ νέα κόρη, ὡς λαγιδεὺς σωθεὶς ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ κυνός, ἔσπευσεν ἀκράτητος μέχρι τῆς πατρικῆς καλύβης. Μολονότι ἡ σιωπὴ ἦτον ὀδυνηρὰ, ἐτήρησεν ὅμως μυστικὸν ὅτι συνέβη ἐφοβεῖτο τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς, ὅστις πολλάκις τὴν ἐμπόδισε νὰ προχωρῇ πολὺ εἰς τὰ ἀδενδρα μέρη τοῦ δάσους. Ἡ νύξ ἐπῆλθεν· ἡ γραία Ζούτα ἐκάθησεν εἰς τὴν συνήθη θέσιν μετὰ τὴν ἡλακὰ τὴν αὐτῆς καὶ ὁ Βούλφ-Στάνε ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς λυχνίας προετοίμαζε τόξα καὶ βέλη. Αἶφνης οἱ κύνες, οἵτινες ἐκοιμῶντο κατὰ γῆς, ὤρμησαν ἡλακτοῦντες· κρούουσιν ἰσχυρῶς τὴν θύραν τῆς οἰκίας καὶ ὁ Βούλφ-Στάνε λαμβάνει τὰ ὄπλα αὐτοῦ. Ἡ θύρα ἐπὶ τέλους ἀνοίγει ὀλόκληρος καὶ ὁ πολέμιστῆς τοῦ δάσους εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν.

XI

«Εἰρήνη ὑμῖν! Πῶς! Οὐδεὶς ἀπαντᾷ; Διὰ τὴν ἐκπληξὴν καὶ φόβον; εἶμαι ἐγὼ. Αὐτὴ ἡ νέα κόρη θὰ σᾶς διηγῆται τὴν ἱστορίαν... ἢ μὴ, μικρὰ μου δειλὴ, ἐφοβήθη; δὲν βλέπεις; ζητῶ τὴν ὠραιάν Μετελίλλ εἰς γάμον, καὶ εἶμαι ὁ ἀδάμαστος ἐκεῖνος Ἀρόλδος, δι' οὗ τὸ ὄνομα ὑπερηφανεύονται οἱ γενναῖοι καὶ τρέμουσιν οἱ δειλοί.» Πατὴρ καὶ μήτηρ ἀντήλαξαν βλέμματα φόβου, ὀργῆς καὶ ἐκπλήξεως. Ὁ Βούλφ-Στάνε ἔτοιμος πρὸς ἀγῶνα, καταμετρεῖ διὰ τοῦ βλέμματός τοῦ ἀνάστημα καὶ τὰ μέλη τοῦ ξένου· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔρευναν τὸ θάρρος αὐτοῦ ἐκλείπει καὶ ἀποφεύγει πάλιν ἀνίσσον. Τῆς δὲ Ζούτας αἱ φοβεραὶ ἀραὶ, αἱ συνεπιφύρουσαι τὸν θάνατον καὶ τὴν καταστροφὴν, ἐκφράζονται ἤδη διὰ τῶν λαμπόντων βλεμμάτων αὐτῆς· ἀλλ' ὅσον ἰσχυρὸν καὶ ἂν ἦτο τὸ γόητρον δὲν προσβάλλει τὸν Ἀρόλδον. Ἡ ἀγανάκτησις καὶ ἡ ἐκπληξὴς ζωγραφίζονται εἰς τὰ βλέμματα τὰς μαγίσσας.

XII

Ἀλλὰ ταχέως τὸ πονηρὸν πνεῦμα τῆς γυναικὸς ἀνεγείρεται ἐν τῇ Ζούτᾳ, καὶ μὲ

ἕφος πλήρες γλυκύτητος ἀπευθύνει πρὸς τὸν ἰππότην ἀορίστους προφάσεις· «Τὸ τέκνον αὐτῆς εἶναι μικρὸν ἀκόμη.—Σύνηθες καταφύγιον τῆς παρθενικῆς δειλίας!—Ὁ κληρονόμος ἰσχυροῦ βαρῶνου ἔχει ἴσως ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς ξένης.—Μηδαμινὰ πράγματα! εἶπατε εἰς τὸ ὠτίον τοῦ κομψομένου, ὅτι ὁ Ἀρόλδος ἔχει ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς αὐτῆς καρδίας.» Ἀμπανοῦσα ἐπὶ τέλους, προσπαθεῖ νὰ χρονοτριβήσῃ. «Ὁ ἰππότης δὲν θέλει νὰ περιμεῖνῃ μέχρι τῆς αὔρου; Ἦτον ἐξ ὥρας, ἠδύνατο ν' ἀναπαυθῆ ὑπὸ τὴν στέγην αὐτῶν τὴν νύκτα ταύτην· ἡ πενιχρὰ αὐτῶν οἰκία ἤθελε τιμηθῆ ἐκ τῆς διαμονῆς τοιοῦτου ξένου.» Τοιαῦτα ἔλεγεν. Ἀλλ' ἐσκέπετο ὅτι χάρις εἰς τὴν καταχθόνιον αὐτῆς τέχνην, ἠδύνατο βεβαίως νὰ κοιμηθῆ τὸν αἰώνιον ὕπνον. «Ὁχι, ἀπήντησεν ὁ ἰππότης· ὄχι ταύτην τὴν νύκτα, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον.» Καὶ ὠρμήθη ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ καὶ δὲν ἔαναχωρήσῃ πλέον. Τότε δι' ἐνὸς βηματισμοῦ διέβη τὸ κατώφλιον, ἔπειτα ἐχάθη εἰς τὸ σκοτός.

XIII

Οἱ δύο σύζυγοι ἔμειναν ἐμβρόντητοι, ἀλλὰ ταχέως ὁ φόβος αὐτῶν μετεβλήθη εἰς μανίαν, καὶ ἡ ὀργὴ αὐτῶν ἔπεσε βαρεῖα κατὰ πρῶτον ἐπὶ τῆς ἀθῶας Μετελίλλ· δὲν συνεβούλευσαν, δὲν ἠπειλήσαν, δὲν παρεκάλεσαν, δὲν ἐπέπληξαν αὐτὴν διὰ νὰ παύσῃ τοὺς περιπάτους εἰς τὸ δάσος; Καὶ ὅμως, καὶ πάλιν διηυθύνθη ἐκεῖ, διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν συμφορὰν τῆς οἰκογενείας τῆς. «Ἔπαγε, παρήκοος κόρη, ὕπαγε εἰς τὸ δωμάτιόν σου, διὰ νὰ σωφρονισθῆς καὶ νὰ μετανοήσῃς.» Ἐπεχώρησε, καὶ ἡ μονήρης αὐτῆς κλίνη ἐβράχη ὑπὸ δακρύων, ὁμοίων μ' ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα χύνουσιν οἱ χωριζόμενοι ἐρασταί· ἢ ἐάν ἐκοιμᾶτο ἐνίοτε τεταραγμένον ὕπνον, ὁ ἄγριος Ἀρόλδος ἦτο πάντοτε τὸ φοβερὸν ἀντικείμενον τῶν ὄνειρων αὐτῆς.

XIV

Μόλις ἐξῆλθεν ἐκείνη, πατὴρ καὶ μήτηρ ἔστρεψαν κατ' ἀλλήλων τὴν ὀργὴν αὐτῶν. «Νομίζεις ὅτι εἶσαι ἐπιτήδειος κυνηγός, ἀνέκραξεν ἡ Ζούτα, κρατεῖς λόγῃν εἰς τὰς χεῖρας καὶ ὑποφέρεις τοιαύτην προσβολὴν;—Ὁ ἄνθρωπος, ἀπήντησεν ὁ Βούλφ-

Στάνε μετὰ ὕψος σκυθρωπὸν, παλαίει μόνον κατ' ἀνθρώπου· μόνον μάγισσα δύναται νὰ παλαίσῃ κατὰ δαίμονος· καὶ τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο μέτωπον, τὰ γιγαντιαία ἐκεῖνα μέλη δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀνῆκωσιν εἰς θνητόν· ἀλλὰ σύ; Αὐταὶ εἶναι λοιπὸν αἱ ὑποσχέσεις σου, δὲν μὲ εἶπες ὅτι ὁ λόρδος σου Γουλιέλμος, ὁ πλούσιος κληρονόμος τοῦ Οὐλρίκου, βαρῶνου τοῦ Οὐίλτωνος, θὰ ὀδηγήσῃ τὴν Μετελίλλ εἰς τὸ θυσιαστήριον; Ὅλαι αἱ μαγείαι δι' ἃς καυχᾶσαι εἶναι μόνον ἱκαναὶ νὰ φονεύωσι τὰς ἀγελάδας χωρικοῦ τινος, ἢ νὰ καταστρέψωσι τὰ σπαρτὰ διὰ τῶν βροχῶν τοῦ φθινοπώρου, ἢ διὰ νὰ σὲ παρασύρῃσιν διὰ μέσου τῆς ὁμίχλης καὶ τῶν ἐλῶν, ὅπως ταραξῆς τὸν ὕπνον δυστυχούς τινος ποιμένος; διὰ τοιαῦτα παιγνίδια σ' ἐδόθη ὁ τίτλος τῆς μαγίσσας καὶ τῆς φαρμακευτρίας, ὁ τίτλος ὅστις, καθὼς ἀξίεις καὶ καθὼς ἐλπίζω μεθ' ὅλων ἐκείνων οἱ ὀποιοὶ σὲ γνωρίζουν, θὰ σὲ φέρῃ μίαν ἡμέραν εἰς τὰς φλόγας τῆς πυρᾶς; Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, μάγισσα! Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ. Διὰ τίνος μέσου τὸρα θὰ δεθῶσι τὰ θραυσθέντα σχέδιά σου; Μόνον τὸ πιστὸν τοῦτο μέλος δύναται, διότι συρίζων ἐξέρχεται τοῦ σκυθρωποῦ δάσους καὶ ὅστις ἀπαντήσῃ αὐτὸ στενάζει θανάτου στεναγμόν.»

XV

Ἡ Ζούτα ἀπήντησε ψυχρῶς· «Δὲν θὰ προσπαθῆσω νὰ καταπολεμήσω τὴν μανίαν ἢ τὴν λύσσαν σου. Ἀλλ' αὔριον πρὶν ἢ ὁ ἥλιος κλινῇ πρὸς τὸν ὄριζοντα, θὰ μάθης, ἂν δύναμαι νὰ ἐκδικουμαι· ἄλλως τε καὶ ἂν εἰς στιγμὴν ὀργῆς ἐπρόφερα τὸ ὄνομα τῆς λόγῃς καὶ τὸ τοῦ βέλου, μάθε ὅτι ἡ εἰμαρμένη τοῦ Ἀρόλδου δὲν εἶναι ν' ἀποθάνῃ τὸν θάνατον δορκάδος, ἥτις πίπτει ὑπὸ τὸ κτύπημα τοῦ λαθροθῆρα. Ἀλλὰ αὐτὸς σὺ καὶ ἡ Σελήνη αὐτῆ, ἥτις θὰ ὠχριάσῃ ἐτι μᾶλλον πρὶν ἢ κλινῇ ὀπισθεν τοῦ λόφου, καὶ οἱ τρεῖς θὰ μάθετε τὴν ἰσχὺν τῶν μαγιῶν τῆς Ζούτας.» Ἐνῶ ἐλάλει διευθύνθη πρὸς τὴν θύραν· ἐξέρχεται καὶ ἀφίνει εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς τὴν φροντίδα ἢ νὰ καταπραῦνῃ τὴν ὀργὴν, ἢ νὰ υποθάψῃ τὴν μανίαν αὐτοῦ.

XVI

Ἡ Ζούτα ἐβάδιζε μᾶλλον δρομαίως ἢ

ὅσον ἐφαίνετο ἐπιτρέπουσα ἡ ἡλικία αὐτῆς. Ἰερὺς ἀπῆντησεν αὐτὴν καθ' ὁδὸν ἐστα-
 ῤῷθη καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος ἐκ τοῦ τρόμου.
 Ἐκείνη παρῆλθε καλύβην καὶ οὐδὲ εἰς κύω
 ἐτόλμησε νὰ ἡλακτῆσῃ, ἢ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ
 περιβόλου· ἡ ἔρπουσα θέσις αὐτῶν, ὁ φό-
 βος, αἱ ὠρυγαὶ ἀπεδείκνυσαν τὴν παρουσίαν
 τῆς μουσαρᾶς μαγίσσης, ἀλλ' ὅτε ἐξηκολού-

θησε τὴν πορείαν αὐτῆς διὰ μέσου τῶν μαύρων ἐρεί-
 κων, ἤχοι μᾶλλον παράδοξοι ἠκού-
 σθησαν· ἀντήχη-
 σαν μακρόθεν οἱ
 κνυζήθμοι τῆς ἀ-
 λώπεκος· ὁ ἀλέ-
 κτωρ ἠγέρθη καὶ ἔβ-
 ῤῆξεν ἀσθενῆ φω-
 νήν· ὁ φαλακρο-
 τάνταλος ταρα-
 χθεὶς ἀνεπέταξε
 συρίζων μακρὰν
 τῆς θρυώδους αὐ-
 τοῦ κλίνης. Ἐτι
 μακρότερον, ἐκεῖ
 ὅπου ἡ δρῦς κλίνει
 ἄνωθεν τοῦ καταρ-
 βάκτου, ὁ κόραξ
 ἤρχισε νὰ κρώζῃ
 καὶ ἤστραψαν οἱ
 ὀφθαλμοὶ τῆς ἀ-
 γρίας γαλῆς, τῆς
 ζητούσης θύματα
 καὶ ἔβῤῥησε φωνὴν
 πένθιμον καὶ ἔ-
 φυγε. Τοιοῦτοι ἦ-
 σαν οἱ τόνοι, οἱ-
 τινες συνώδευον
 τὴν ὁδὸν αὐτῆς·

Η ΜΑΓΙΣΣΑ ΖΟΥΤΑ.

μέχρι θαθείας τινὸς φάραγγος, ἐπὶ τῆς ὄχθης
 τῆς ὁποίας ὑפוῦτο μεμονωμένοι βράχοι,
 καὶ ἐκεῖ ψάλλουσα ὕμνον ἀσεβῆ, ἐπεκαλέ-
 σθη θεότητα τῶν εἰδωλολατρῶν.

XVII

Μονάρχα βράχων κρημιωδῶν! εἰς ἀπορῥῶγα
 (θρόνον,
 Ἐπὶ ὀρέων ὑψηλῶν, εἰς τὴν Πομερανίαν

Τὰ γένη κλίνουσι πρὸ σοῦ τῶν Φίννων, τῶν
 (Λετόνων,
 Τηροῦντα τὴν προγονικὴν τῶν Γερμανῶν θρη-
 σκεῖαν.
 Πρὸ τῶν ποδῶν σου ἔρχονται καὶ ξίφη ἀκονίζου,
 Μαχαίρας ἐκδικήσεως κ' αἱματηρᾶς θυσίας.
 Μὲ αἷμα χριστιανικὸν τὸν θρόνον σου ῥαντίζου...
 Εἰσάκουσον, ὦ Ζερνεβῶκ, τὸ ἄσμα τῆς μαγείας.

Σιγαῖτε! ἔρχεται· ψυχρὸς ὁ ἄνεμος συρίζει,
 Σαρώων μελαγχολικῶς τὰς βράχεις τῶν ὀρέων,
 Καὶ ἡ σελήν' εἰς οὐρανὸν ἀνέφελον ἀρχίζει,
 Ἄρχίζει νὰ σκοτίζεται καὶ νὰ θαμβοῦται πλέον.
 Ὁ κύριός μου ἔρχεται! σιγαῖτε! πλησιάζει.
 Καὶ τρέμω ὡς ὁ κάλαμος· αἱ τρίχεις μου ὀρθοῦν-
 (ται...

Τίς ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς θεὸν τοιοῦτον κρά-
 ζει;
 Ὅσοι θνητοὶ τὸν ἴδωσιν ἐχάθησαν, νεκροῦνται.

Ἐλεος! ἔλεος! ἰδοὺ, τὴν κεφαλὴν καλύπτω.
 Σὺ δὲ τὴν καταστρεπτικὴν ἱππεύων τρικυμῖαν,
 ὦ! φείσθητί μου, Ζερνεβῶκ, τὸ μέτωπόν μου
 (κύπτω.

Δὲν ἔχεις ἄλλην ὁπαδὸν, ἐκτός ἐμοῦ, καμμίαν.

Δὲν ἦλθεν ἔτι! Διατί τοσοῦτον νὰ βραδύνῃ;
 Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ ἀμοιβὴ τῆς πιστῆς λατρείας!
 Θεὲ ἡ δαίμων! ὁ δειλὸς ζητεῖ νὰ σὲ πρᾶνῃ
 Μὲ θυμιάματα μωρὰ, μὲ δούλας ἱεσσίας·
 Ἡ Ζούτα ἔχει δύναντιν καὶ μάγισσα καλεῖται·
 Γνωρίζω τὴν ἐπίκλησιν· καὶ ἅμα ἀντηχῆσθῃ,
 Ἡ φύσις αὐτῆς σύμπασα θ' ἀρχίσῃ νὰ κλονῆ-
 (ται,
 Καὶ θὰ γογγύσουν τὰ βουνὰ, τὸ δάσος θὰ ῤ-
 (γῆσῃ,

Ἐν μέσῳ τῶν βασάνων τοῦ ὁ κύριός σου, δαί-
 (μον,
 Τὴν ἐξ ἀσφάλτου καὶ πυρὸς θὰ σείσῃ κατοικίαν,
 Ὅθ' θραύσῃ τὰς ἀλύσεις τοῦ καὶ θὰ προβῆλῃ
 (τρέμων
 Ὀχρὸν κρᾶνον νὰ ἰδῇ τὴν ἔξω τρικυμῖαν.
 Ἄ! Ἡδὴ συναίνεις λοιπὸν καὶ ἔρχεσαι πρὶν ἔτι
 Τὴν λέξιν τὴν πανίσχυρον τῶν μάγων ἐκφω-
 (νήσω,
 Ἡτις καὶ γῆν καὶ οὐρανὸν πρὸ τῶν ποδῶν τῶν
 (θέτει·
 Χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ζερνεβῶκ· ἔλθέ· θὰ ὀμιλήσω.

XVIII

«Τέκνον τῆς σποδοῦ!» ἀνέκραξε φοβερὰ
 φωνὴ καὶ ἡ πεδιάς φοικιᾶ ἐκ τοῦ τρόμου
 καὶ ὁ βράχος τρέμει ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ.
 «Τέκνον τῆς σποδοῦ, ἡ δύναμις τὴν ὁποῖαν
 ζητεῖς ἐπὶ τῆς εἰμαρμένης τοῦ Ἀρόλδου
 οὐδ' εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἀνήκει. Ὁ οὐρανὸς καὶ
 ὁ ἄδης διαφιλονεικοῦσι τὴν ζωὴν καὶ τὴν
 ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ βεβαίως ἐπιθυμοῦμεν νὰ
 παύσῃ ἡ πάλη αὕτη, καταλαμβάνοντες αὐ-
 τὸν εἰς στιγμὴν ἀμαρτήματος. Κατὰ τὴν
 στιγμὴν ταύτην ἐγείρεται εἰς τὸν ὀρίζοντα
 ὑπέρυθρος ἀστὴρ, ὅστις ἀπειλεῖ αὐτὸν δι'
 ἀπαισίας ἐπιρροῆς· γύναι, ἀκόνησον τὰ ἀπι-

στα ὄπλα σου, καὶ ὀφελήσου ἐνὸς τοῦ ἄστρον
 τοῦτο εἶναι εἰς τὸν ὀρίζοντα. Περιπλεξε αὐ-
 τὸν εἰς ἀγῶνας κατὰ τῆς ἐκκλησίας· ἐνο-
 χοποίησον τὴν ζωὴν αὐτοῦ διὰ τολμηρῶν
 ἐπιχειρήσεων· ἡμεῖς τὴν ὥραν αὐτὴν τῆς κρί-
 σεως θὰ προσπαθήσωμεν νὰ σοὶ παρέξωμεν
 ἀρρώγην.» Ἡ φωνὴ ἐσίγησε· καὶ λεύγας
 μακρὰν ἡ ἠχώ τοῦ κερανοῦ τοῦτου ἐσά-
 λευσε τὰς καλύβας· ἔπειτα βαθμηδὸν, καθ'
 ὅσον ἡ βοὴ ἐξέπνεεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν
 βράχων, τὰ πάντα ἐπανῆλθον εἰς τὴν συνήθη
 ἐρημίαν των.

XIX

«Τοῦτο λοιπὸν μόνον δύνασαι νὰ μὲ μά-
 θης, ἀνέκραξεν ἡ Ζούτα μετὰ φωνῆς πα-
 ρωργισμένης· φύγε! ὑπάγε πάλιν εἰς τὰ
 κλίματα, ὅπου ἐπικρατοῦσιν αἱ ὀμίχλαι καὶ
 ἡ ἡμέρα; Αὕτη εἶναι ἡ ἀξία σου κατοικία,
 θεότης δειλὴ καὶ ἀνίσχυρος! Οὐδεὶς πλέον
 βρετανὸς θὰ θελήσῃ νὰ κλίνη τὸ γόνυ ἐνώ-
 πτιον Θεοῦ, ὅποιος σύ.» Ταῦτα εἰπούσα
 ἔπληξε διὰ τῆς μαγικῆς αὐτῆς ῥάβδου τὸν
 βωμόν. Τὸ κτύπημα ἦτο ἐλαφρὸν, ὅμοιον
 μὲ ἐκεῖνο, δι' οὗ ἡ νεάνις διεγείρει τὴν ζωη-
 ρότητα τοῦ ἵππου αὐτῆς· καὶ ὅμως ὁ βρά-
 χος κλονίζεται ὑπὸ τὴν ὄθησιν ταύτην,
 ἀμφιῤῥέπει ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ, ἀναπηδᾷ
 καὶ κυλίσεται μὲ τὸν κρότον κερανοῦ ἐπὶ
 τῶν μακρῶν πλευρῶν τοῦ ὄρους. Ἐπὶ τέ-
 λους κατεπόθη ὑπὸ τῆς λίμνης, ἥς τὰ ἀφρί-
 ζοντα κύματα περιστρέφονται καὶ ἀναπη-
 δῶσι μετὰ μανίας. Ὅτε ἡ Ζούτα ἐπέστρε-
 ψεν εἰς τὴν καλύβην αὐτῆς, ἡ βαθεῖα καὶ
 μονήρης λίμνη ἀντενάκλα εἰρηνικῶς τὴν
 γλυκεῖαν λάμπην τῆς σελήνης.

ΑΣΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

I

Πένθιμοι πύργοι τοῦ Δούραμ! ὑπῆρξε
 καιρὸς, καθ' ὃν ἐθεώρουν τὰς ἐπάλλξεις σας
 μὲ τὴν ἀβέβαιον ἐλπίδα, ἥτις χρυσοὶ τὴν
 πρωίαν τῆς ζωῆς· καὶ ὅμως οὐδέποτε ἡ φι-
 λόδοξος φαντασία μου μὲ παρέστησεν ὑπὸ
 προκλητικὴν ὄψιν ἐπισκοπικὸν θρόνον ἢ μί-
 τραν ἀρχιερέως· ἀλλὰ, βλέπων τὸ σεβαστὸν
 ἐκεῖνο οἰκοδόμημα, ἐφανταζόμην μόνον ἤρε-

μον μοναξίαν, μετριόφρον προεσφυτέριον, προσφερόμενον εἰς ἐμὲ εἰς μεμακρυσμένον μέλλον... και οὕτω με ἠπάτα ἡ ἐλπίς, ὡς ἀπατᾶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀγαπῶ ἀκόμη τὴν ὀγκώδη ἀρχιτεκτονικὴν σου, θρησκευτικὴν ἅμα και στρατιωτικὴν, ὧ ἱερὲ ναὲ τῆς θεότητος, ὧ ἐπιφύων προπύργιον τῆς Ἀγγλίας! ἀγαπῶ να διατρέχω τὰς μακρὰς στοὰς τὰς πλήρεις ἀναμνήσεων ἀνδραγαθημάτων, τὰ ὅποια οἱ ἄνθρωποι ἐλησμόνησαν· ἐδῶ ἐπεθύμουν να μιμηθῶ τοὺς μεγαλόφρονας ἐκείνους ἀνδρας, οἵτινες θυσιάζουσι τὰ κτήματα τῶν προγόνων αὐτῶν, δια να ἀνασκάψωσι τοὺς τύμβους και τοὺς καθιερωθέντας τόπους ὑπὸ τῆς εὐλαθείας τῶν πιστῶν. Ἐπεθύμουν να ἀποσπάσω ἀπὸ τῆς λήθης τὰ λείψανα τοῦ παρελθόντος και ν' ἀντηχήσωσιν ἐκ νέου ὑπὸ τὰς στοὰς ταύτας τὰ θρησκευτικὰ ἄσματα και ἡ κλαγγὴ τῶν ὄπλων.

Μάταιοι πόθοι! Ἄλλαι φροντίδες, ἄλλοι τόποι με καλοῦσι. Και ὅμως ἡ ἄρπα τοῦ βορῶα φαίνεται ὅτι προσκαλεῖ τὴν χεῖρά μου να πλανηθῆ ἐπὶ τῶν χορδῶν αὐτῆς και να διαφημίση τὴν θαυμασίαν καταγωγὴν σου, ὧ ἔνδοξος πόλις· δι' αὐτὸ εὐχαρίστως διηγούμαι πόσον αἱ χῶραι, αἵτινες σὲ περιστοιχίζουσι ἦσαν ἤδη ὠραιαί, ὅτε ὁ Ἀρόλδος ἀνωθεν τῶν μεγαλοπρεπῶν σου λόφων περιέστρεψε τὰ βλέμματά του ἐπὶ τῶν ῥάχεων τοῦ Βορραίου και ἐπὶ τῶν πύργων τοῦ Σάξωνος Ἐδμῆρ, οὗς περιστοιχίζει ὁ ἐλικοειδὴς ῥοῦς τοῦ Βῆρ.

II

Αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἀντενακλῶντο ἐδῶ και ἐκεῖ ἐπὶ τῶν κυμάτων τοῦ ποταμοῦ και ἐπρόδιδον τὰς περιστροφὰς τῆς κοίτης αὐτοῦ μεταξὺ τῶν δένδρων τοῦ δάσους. Χειμάρροι φωτὸς ἐχόνοντο μεταξὺ τῶν γοθικῶν πύργων· ἀλλὰ σκιά ἐπεκράτει εἰσέτι ἐπὶ τοῦ μετώπου και τῶν πλευρῶν τοῦ φρουρίου, εἰς τὰς θέσεις ὅπου οἱ πύργοι και τὰ μεταπύργια αὐτῶν ἀνέπτυσον ἀραιμάνιον περιφραγμα και ἐσχημάτιζον τὴν περιβολὴν τοῦ ὀγκώδους πύργου. Ἐκ τῆς περιοχῆς ταύτης ἀντήχει ἡ βραδεία και ἡ χηρὰ φωνὴ τῶν ἐωθινῶν κωδῶνων, ἧτις ἐξεγείρουσα τὰς παραλίας και τὸ δάσος ἀπεμακρύνετο ἀπὸ ἡχοῦς εἰς ἡχώ.

III

Ἡ ἐωθινὴ ομίχλη ἀνεγείρετο ἐκ τῆς γῆς· τὰ πτηνὰ εὐθυμα ἐξεγείροντο ὡσεὶ πρὸς πανήγυριν· τὸ σάλπισμα τῶν κεράτων ἐκάλει πρὸς θῆραν τοὺς ἀκνηθεὶς κύνας· ἡ γλυκεία πνοὴ τῆς αὔρας ἐφαίνετο σταματοῦσα, καθ' ὁδὸν, δια να συνάξη τὰ ἀρώματα τῶν ἀνθῶν, τὰ ὅποια ἔφερον ἔπειτα εἰς τὴν πλάνητα αὐτῆς πτήσιν και μετὰ τῶν ὀπιῶν ἐφαίνετο παίζουσα. Ὁ Ἀρόλδος βλέπων τὴν ὠραίαν αὐτὴν παιδιάδα, ἦν ἐφώτισον αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, και ἀκούων τὸν θόρυβον ὅστις ἤρχετο μέχρις αὐτοῦ, και ὀσφραϊνόμενος τὰ ἀρώματα, τὰ ὅποια ἡ αὔρα διέχυνε περὶ αὐτὸν, ἤσθάνθη τὴν χαλύβδινον καρδίαν αὐτοῦ συγκινομένην· ἀπέσπασεν ὀρμεμφύτως τὸ κράνος αὐτοῦ και τὸ ἐκρέμασεν εἰς ἐκεῖ πλησίον αὐτοῦ δένδρον· κατέθεσε τὸ ξίφος και τὴν πανοπλίαν και ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς χλόης· τὸ σύνθηρος σύνοφρου ὕψος και αἱ ῥυτίδες, αἵτινες ἐσκίαζον τὸ μέτωπον αὐτοῦ, ἐξηλειφθησαν πρὸς στιγμὴν· ὅστις ἤθελε να ἐπιτύχη παρὰ τοῦ ὑπερηφάνου τοῦτου Δανου δειγματοῦ ἀγαθότητος (πράγμα δυσχερὲς), τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔπρεπε να ἐκλέξη.

IV

Ὁ νέος Γουνάρ, καθήμενος πλησίον τοῦ κυρίου του παρατήρησε τὴν γλυκύτητα τῶν βλεμμάτων αὐτοῦ· εἶδεν ὅτι ἡ θύελλα τῶν ιδεῶν αὐτοῦ ἐξέλιπε και ἀνέμενε στιγμὴν εὔνου, δια να ἐκφέρη συμβουλήν. Οὕτως, ὅταν τὰ κύματα τοῦ χειμάρρου ἐλαττοῦνται, ὁ δειλὸς ὀδοιπόρος ἀναμένει μεθ' ὑπομονῆς ἐπὶ τῆς παραλίας και ἐπὶ μακρὰν βλέπει αὐτὰ καταβρέοντα ἡσυχώτερα, πρὶν τολμήση να διαβῆ· και ἐνίοτε μετὰ μακρὰς ὥρας προχωρεῖ ἐν βῆμα, ἀλλ' ὑποχωρεῖ και πάλιν. Οὕτως, ὁ νέος ἱπποκόμος ἴσταται ἀκίνητος, φοβούμενος μὴ ἐξεγείρη τὸ ἄγριον ὕψος τοῦ φοβεροῦ δεσπότη αὐτοῦ. Ἦδῃ ὁ Ἀρόλδος ἐγείρει τὴν κεφαλὴν και τὸ βλέμμα αὐτοῦ λάμπει ὡς ἀκτίς ἡλίου διερχομένη πλάγιως νεφέλην.

V

Ἄ·Εγέρθητι, εἶπεν, υἱὲ τῆς Ἐρμενγάρδης, τέκνον βάρδου και προφήτιδος! Λάβε τὴν ἄρπαν και δια να χαιρετήσης τὴν αὐτὴν πρῶϊαν, ψάλλε ἐν τῶν ὠραίων ἀσμάτων

τοῦ Βορῶα, τῶν τοσοῦτον νευρωδῶν και ἀρμονικῶν! Ἔστωσαν οἱ τόνοι σου μελωδικοί, ὡς ὁ ἦχος τοῦ ἀπομεμακρυσμένου αὐτοῦ κώδωνος, ἀλλ' ἐνίοτε, γενόμενοι ζωρότεροι, ἄς μιμοῦνται τὸ πτερύγισμα τῶν πτηνῶν, τὰ ὅποια προσκαλεῖ τὸ κέρασ τῶν θηρευτῶν. Ἐβρίκος ὁ πάππος μου οὕτως ἐτέρπετο ν' ἀκούη τοὺς βάρδους αὐτοῦ τὴν ὠραν, καθ' ἣν λάμπουσι αἱ πρῶται ἀκτίνες τῆς ἡμέρας. Ὁ σκάλδος Ἐϋμάρ ἐξύπνια δια τῶν κραταιῶν τόνων τῆς ἄρπας τοὺς πολεμιστὰς, οἵτινες ἐκοιμῶντο περὶ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν, ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῶν δερμάτων τῆς ἄρκτου και τῆς λυκαίνης. Ἐκ τῆς ἀρμονίας ταύτης ἠγείροντο οἱ πολεμισταί, ἐνθέρμως ἐπιθυμοῦντες να προσθέσωσι νέα τρόπαια πρὸς δόξαν τῶν τέκνων τοῦ Βορῶα Γενναῖε Ἐβρίκε, ὧ κραταιότατε τῆς φυλῆς σου, ποῖον μέρος ἄρᾳ γε κατοικεῖ ἡ σκιά σου; Ὁ ὑπερήφανος Βαλαλά σὲ βλέπη να πίνης τὸ ὑδρόμελι εἰς τὰ κρανία τῶν ἐχθρῶν σου; Ἡ φαίνεσαι πλανώμενος περὶ τὸ μνημεῖον, τὸ ὅποιον σὲ ὑψώσαμεν ἐπὶ τῆς ὄχθης, και ἄνωθεν τοῦ ὀποίου τὸ σκυθρωπὸν σου φάντασμα πλανᾶται ἐπὶ τῶν ἐρήμων τοῦ ὠκεανοῦ; Ἡ μᾶλλον μὴ οἱ εἰρηνικοὶ χριστιανοὶ σὲ παρεχώρησαν καταφύγιον εἰς τοὺς οὐρανοὺς αὐτῶν τοὺς πάντοτε γαληνιαίους; Ὅπου και ἂν ἦσαι, γνωρίζεις τοὺς μόχθους, τὰς νίκας, τὰς ὀδοιπορίας και τὰς καταστροφὰς ἡμῶν.» Ἐσίγησε· και ὁ Γουνάρ ἤρχισε να ψάλλη τὸ ἀκόλουθον πένθιμον ἄσμα.

VI

Ἐπὶ ὀρέων ὑψηλῶν και βράχων τραχυτάτων Φωναὶ γυπὸς κ' ἱέρακος ἀντήχουν μ' εὐθυμίαν, και αἱ ἐρεῖκ' ἐφαίνοντο βαφεῖσαι δι' αἱμάτων, τὸ κύμα ἀλλεπάλληλον ἐπήρχετο σπαράττον, και ἔβαφε με ἐρυθροὺς ἀφροὺς τὴν παραλίαν· Ὅτε Δανοὶ και Νορμανδοὶ ἐσώρυσον συγχρόνως Μὲ τὰς νευρώδεις χεῖρας των τοὺς λίθους ἐν τῇ

(κλίην,

Ἐν ἣ κοιμᾶται τοῦ Ἰγγάρ ὁ τελευταῖος γόνος, και ἔψαλλον μετὰ φωνῆς πενθίμου μονοτόνως, — «Κοιμήσου εἰς τὸ μνημα σου, Ἐβρίκε, ἐν (εἰρήνη).»

Ἐδῶ τὰ ὀχυρώματα τῆς Βέρσας· ἐκεῖ πέραν Ἡ νῆσος Γρέμσην· μεταξὺ ἡ θάλασσα ἀπλοῦται. Ἐκεῖ ὅπου τὰ ρεύματα μ' ὀρμὴν βιαιοτέρην Συγκρούονται ἀφρίζοντα, και βλέπεις μελαντέραν τὴν θάλασσαν, ἧτις βοᾷ, συστρέφεται, ὀγκοῦται·

Ἐκεῖ μορφήν ἀγωνιστοῦ, μεγέθους ἤρακλειοῦ, Ἐντὸς ομίχλης και νεφῶν ὁ ναῦτης διακρίνει. και τότε στρέφει ἔντρομος τοὺς οἴκας τοῦ (πλοίου

και λέγει μακρυνόμενος τοῦ μέρους τοῦ ἀγρίου, — «Κοιμήσου εἰς τὸ μνημα σου, Ἐβρίκε, ἐν (εἰρήνη).»

τὴν κόνιν σου τὴν φοβερὴν τί ἄρᾳ γε ταράττει; Αἱ λειτουργί' ἐψάλλησαν· οὐδεὶς τὴν προσωπίδα τὴν ἐκ σιδήρου ἤγειρε· τὸ ξίφος τοῦ ἐκράτει· Αὐτὴ ἡ ῥωμαλεὰ χεῖρ εἰσέτι σὲ φυλάττει, και ἔχεις ἔτι σύντροφον τὸ δόρυ, τὴν ἀσπίδα. Τὸν τάφον σου δὲν ἔβρεξαν δια δειλῶν δακρύων, Ὅχι, ἐδῶ δὲν ἤρμωζαν οἱ γυναικῶδες θρῆνοι, Ἐκτὸς, με αἷμα ἐχθρικὸν ἐβάφη τὸ μνημεῖον, Ἐντὸς, ἡ πτέρις φύεται, ἡ πτέρις και τὸ βρῦον· — «Κοιμήσου εἰς τὸ μνημα σου, Ἐβρίκε, ἐν (εἰρήνη).»

Δὲν ἔμπορεῖ να κοιμηθῆ ἐκεῖνος ἐν εἰρήνῃ· Μακρόθεν ἀντηχεῖ κλαγγὴ ξιφῶν συγκρουομένων, και ἐκ τοῦ τάφου του τὸ οὖς πρὸς τὸν ἀγῶνα (τείνει,

και εἰς τὸ σκότος προσπαθεῖ καλῶς να διακρίνη τὴν λόγχην και τὸ ξίφος του τὸ ἐσκωριασμένον... Γνωρίζει ὅτι κραταιοὶ ἱππῶται πολεμοῦσι τὴν γενεάν του Θερμαγῶν λαμπρῶς ἐν Πα- (λαιστίνῃ,

και ἤδη τὰ σαρκία αὐτῶν καταπατοῦσι... Τοῦ Ἰορδάνου τὰ νερὰ τὰ πτώματα κοιλοῦσι και τοῦ Ὀδῖν ἀπόγονος τὴν μάχην διευθύνει...

VII

«Σιωπή! ἀνέκραξεν ὁ ἱππότης· ἡ εὐγενὴς φωνὴ τοῦ Σκάλδου πρέπει ν' ἀναπολῆ ἀνδραγαθήματα προγόνων, ἀλλ' οὐδέποτε να κολακεύη τὸν υἱὸν αὐτῶν δια τῆς διηγῆσεως τῶν ἰδίων ἀνδραγαθημάτων. Ὁ βάρδος, οὕτινος ἡ ἄρπα οὐδέποτε ἠτιμάσθη δια τῆς κολακείας, κατέχει θέσιν ὑψηλὴν εἰς τὰ συμπόσια τοῦ Ὀδῖνου, ἀλλ' ἔτι ὑψηλοτέρα εἶναι ἡ θέσις ἐκείνου, ὅστις δια στίχων τολμηρῶν συμβουλεύει σπουδαίας ἀληθείας.» Ὁ Γουνάρ παρατήρησε τὸν δεσπότην αὐτοῦ με μειδιάμα δειλόν, ἀλλὰ δὲν ἀπήντησεν· ἀλλ' ὁ Ἀρόλδος ἐνόησεν εὐκόλως ὅτι, ὁ νέος ἱπποκόμος δὲν ἐτόλμα να ἐκφράση. «Εἶναι ἀληθὲς λοιπὸν, δειλὸν παιδίον, ὅτι δὲν τολμᾷ να ὀμιλήσης μετὰ εἰλικρινείας· ἡ ψυχὴ μου δὲν θὰ συγκινηθῆ περισσότερον ἐκ τῶν ἐπιπλήξεων σου, ἢ ὅσον τὰ φύλλα τῆς δάφνης προσβάλλονται ἐκ τοῦ φύχους. Λάλει λοιπὸν! και ὅμως πρόσεχε, σὲ ἐξορκίζω!

μη παροργίσης αίμα λίαν εὐερέθιστον· αἶσχος εἰς ἐμέ, ἐάν κακομεταχειρισθῶ εἰς στιγμήν ὀργῆς, τὸν νέον ἀκόλουθον, ὅστις ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἔφερε τὴν ἀσπίδα μου καὶ ὅστις ἀσθενῆς τὸ σῶμα ἤντησε πάντοτε δυνάμεις ἀπὸ τοῦ ζήλου αὐτοῦ. — Ὡ! ἀπήντησεν ὁ ἀκόλουθος, περὶ τοῦ εὐερέθιστου τούτου ἐπεθύμουν νὰ λαλήσω καὶ κατ' αὐτοῦ ἐπεθύμουν νὰ σᾶς ὀπλίσω. Ἐνίοτε, φαίνεται ὅτι δαίμων τις κυριεύει τὴν καρδίαν τοῦ κυρίου μου, καὶ τότε διὰ παρενοηθείσαν τινὰ λέξιν φέρει τὴν χεῖρα εἰς τὸ ξίφος καὶ εἰς τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ. Δὲν ἔχει πλέον τὴν συνείδησιν ἑαυτοῦ καὶ ἐκτίθεται ἀπερισκέπτως εἰς τοὺς φοβερωτέρους κινδύνους. Ὡ! εἶθε ὁ Γουνάρ νὰ ἦναι τὸ ἔσχατον θῦμα τοῦ κακοῦ αὐτοῦ δαίμονος καὶ κορεσθεῖς τοῦ αἵματός μου νὰ παύσῃ πλέον ἐμπνέων μανίαν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Βιτικίνδ.»

VIII

Ὁ εὐερέθιστος δανὸς ἐκίνησε βιαίως τὴν χεῖρα καὶ ἀνύψωσεν ὑπερηφάνως τὴν κεφαλὴν κραυγάζων «μη βλασφημίε ποσῶς, νεανία, δὲν ἀνήκει εἰς σὲ νὰ κρίνῃς τὸ πνεῦμα τῆς φυλῆς ἡμῶν, τὴν θείαν ἐκείνην μανίαν, ἣτις κυριεύει τὸν τολμηρὸν Βερσερκάρ καὶ τὸν ἐμπνέει νὰ ἐκτελέσῃ πράξεις ὑπερβαίνουσας τὴν δύναμιν καὶ αὐτὴν τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν ὁ μαχητὴς τοῦ βορρᾶ αἰσθανθῆ ὅτι ἡ ἀκατάσχετος δύναμις ἐκυρίευσεν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, διαβαίνει λίμνας κολυμβῶν, ἀναρβήχεται εἰς τείχη ἀνεῦ ἀσπίδος, ἀνεῦ θώρακος, ἐκτίθεται ἐναντίον στρατοῦ πολεμίων, θραύει τὰς λόγχας αὐτῶν, ὡς καλάμους ἐξηραμένους, καὶ τοὺς θώρακας αὐτῶν ὡς μετὰξίνα ὑφάσματα. Τέλος, πολεμεῖ μόνος ἐναντίον ἑκατοντάδων πολεμίων, λαμβάνει ἐξ ἑκάστου αὐτῶν ἀναριθμήτους πληγὰς, καὶ ἐπιζεῖ ὄλων. Οἱ ἀετοὶ συναζονται εἰς τὴν φωνὴν αὐτοῦ τοῦ θανάτου καὶ τῆς νίκης· ὁ μαχητὴς πίνει αἷμα, ὡς ἐάν ἔπινεν εἰς τὸ ποτήριον τοῦ Ὀδίνου· τὸ ξίφος αὐτοῦ ῥοφᾷ ποταμῆδὸν αἷμα, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ μεθύει πᾶσα. Πᾶν ὅ,τι ἡ μανία αὐτοῦ ἀπαντᾷ, τὸ παραδίδει εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν πυρκαϊάν. Τέλος, ὡς χορτασμένος λέων ζητεῖ ἄντρον σκυθρωπὸν, κατακλίνεται ἐν αὐτῷ καὶ ἐξεγειρεται ἄνθρωπος. Μὲ γνωρίζεις, Γουνάρ; γνωρίζεις

ἂν ἀναγινώσκῃς εἰς τὰ βλέμματά μου, εἰς τὰς κινήσεις μου τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἡ μανία αὕτη μὲ καταλαμβάνει. Δύνασαι νὰ ἴδῃς πότε ὁ δαίμων μὲ ταραττει καὶ διατί. Ὅτε λοιπὸν βλέπεις τοὺς ὀφθαλμούς μου συστρεφομένους ἐν τῇ τροχίᾳ αὐτῶν, καὶ τοὺς ὀδόντας μου συσφιγγομένους οὕτω καὶ τὸν πόδα μου πλήττοντα τὸ ἔδαφος, τότε σκέψου περὶ τῆς σωτηρίας σου καὶ τήρει σιωπὴν. Εἰς πᾶσαν ἄλλην στιγμήν, λέγε τολμηρῶς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ μάθῃ τὸ οὖς ἰππότου. Διότι σ' ἀγαπῶ, νεανία· τὰ ἄσματά σου ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ πραύνωσι τὰς ὄρας τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀνίας, ὡς ἄλλοτε, ὅπως λέγουσιν οἱ μοναχοὶ, ψαλμοὶ ἅγιοι ἠδύνατο ν' ἀποδιώξωσι τοὺς δαίμονας. Μὴ φοβῆσαι λοιπὸν νὰ μὲ παροργίσῃς διὰ τῶν λόγων σου, ὅποιονδήποτε καὶ ἂν ἦναι τὸ θέμα αὐτῶν.

IX

Καθὼς πρὶν διέβη ἐπικίνδυνον δίοδον καὶ πλήρη ὑφάλων ὁ προνοητικὸς πρωρεὺς ῥίπτει συχνὰ τὴν βολίδα καὶ διευθύνει τὸ πηδάλιον εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὲν πάντοτε ἐν τῷ μέσῳ τῆς διώρυγος, οὕτω ὁ ἀκόλουθος φοβούμενος μὴ πλανηθῆ ἐπικινδύνως, παρετήρει ἀδιακόπως τὸ μέτωπον τοῦ κυρίου αὐτοῦ· ἴσταται ἐκ διαλειμμάτων περιφέρων τοὺς δακτύλους ἐπὶ τῶν ἠχηρῶν χορδῶν καὶ ἐκφέρει ἀρμονίαν, δυναμένην νὰ πραύνη τὰς τρικυμίας τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ ἐκ διαλειμμάτων ψάλλει ἄσμα ἀποκαλύπτων τὰ φρονήματά του.

4

Ἄλλοιμονον ἐάν θραυσθῆ τοῦ πλοίου τὸ ἴστιον, Ἐνῷ ἡ μία του πλευρὰ πρὸς τὰς ἀβύσσους κλίνει, Ἐνῷ βοᾷ ὁ ἄνεμος μετὰ φωνῶν ἀγρίων, Καὶ ἀποσπᾷ ἡ νηρὴς τὴν κόμην ἐν ὀδύνῃ· Ἄλλὰ καὶ τρεῖς ἄλλοιμονον εἰς τὸ παλαιὸν πλοῖον, Ἐάν τοὺς ὄλακας αὐτοῦ προδότης διευθύνῃ.

2

Ἄλλοιμονον ἂν πλανηθῆ μακρὰν ὁ ὀδοπόρος Εἰς τὰς ἐρήμους τοῦ Ῥαμᾶ εἰς τοῦ Ἐβρών τὸ ὄρος. Ἐνῷ ἀπλοῦται πύρινος, λευκὸς ὁ οὐρανὸς του, Οὐδὲ σταγῶνα ἀπαντῶν τὸ χεῖλος νὰ ῥοσίσῃ, Ἄλλὰ καὶ τρεῖς ἄλλοιμονον, ἐάν ὁ ὀδηγὸς του Ὁ Κόπτης, τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ προμελετήσῃ.

3

Ἄλλοιμονον ἂν ἡ ἀσπίς τοῦ εὐγενοῦς ἰππότου Θραυσθῆ καὶ γίνῃ ἀφαντος ἡ περικεφαλαία, Καὶ πῆσῃ κατὰ γῆς νεκρὸς ὁ ἵππος μετὰ κρότου,

Καὶ πῆσῃ καὶ τὸ ξίφος του ἐκ τῆς ἀδυναμίας, Ἄλλὰ καὶ τρεῖς ἄλλοιμονον, καταστροφή βεβαία, Ἐάν πεισθῆ εἰς γυναικὸς μωρὰς συνομιλίας (α).

(Ἐπεταί συνέχεια).

ΑΘΥΡΜΑΤΑ.

I

Ὁ Κύριος Παραδοπίστης ἦτο ἔμπορος ἐν Γαλατᾷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μόνον τὸ κύριόν του ὄνομα Παντελῆς γνωρίζων νὰ γράφῃ, ἀπαιτῶν δὲ πάντοτε ἐπὶ μεγάλου χάρτου, νὰ γίνωνται τὰ συμφωνητικὰ, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀρκούσα ἡ θέσις διὰ τὴν ὑπογραφήν του. Ἀπὸ πρωίας καθ' ἑκάστην κατήρχετο ἐκ Σταυροδρομίου εἰς Γαλατὰν φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ἐντὸς εὐρυτάτου θυλακίου τὰς κλειδας τοῦ καταστήματός του, τὰς ὁποίας ποτὲ εἰς ὑπαλλήλου χεῖρας δὲν ἐνεπιστεύθη μετ' ὀλίγον ἔφθανον οἱ ὑπάλληλοι του ἐπιπληττόμενοι αἰτίποτε ὅτι ἀργοποροῦσι. Παράδοξος εἶνε ὁ τρόπος, δι' οὗ ἐδοκίμαζε τὴν ἀξίαν ἑκάστου ὑπαλλήλου. Ἐπωλοῦντο τότε εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀντί πέντε παράδων μελανοὶ τινες ἄρτοι· οἱ αὐτοὶ ἄρτοι μετὰ μεσημβρίαν ἐπωλοῦντο ἀντι τριῶν μόνον παράδων, διότι καθίσταντο ξηρότεροι. Ἄν λοιπὸν ὁ Κύριος Παραδοπίστης κρυφίως ἐπιτηρῶν παρετήρει ὅτι ὁ ὑπάλληλός του ἠγόραζεν ἄρτον τὸν τριῶν παράδων ἔχαιρεν ἐσωτερικῶς καὶ ἐκαμάρογεν τὸν ἀξίον του αὐτὸν βοηθόν, οὕτω δὲ ἡ πρόδος τοῦ ὑπαλλήλου ἦτο βεβαία· ὁ δὲ πέντε παράδων ἄρτον ἀγοράζων ἀπεβάλλετο τὴν ἐπαύριον. Διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸν αὐτὸν ἠγόραζεν ἄρτον, ἵνα δ' ἐξοικονο

(α) Πάντα τὰ ἐν τῷ παρόντι διηγήματι ἄσματα μετεφράσθησαν ἐμμέτρως ὑπὸ τοῦ Κ. Δημ. Παπαρβήγος, οὕτινος ἡ νευρώδης ποιητικὴ ἀξία κατεδείχθη πολλάκις εἰς πολλὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα.

μῆσῃ τὰ διὰ τυρὸν χρήματα προσήρχετο εἰς τοὺς γείτονας παντοπώλας, τὸν Κώσταν, τὸν Ἀναστάσην, τὸν Γεωργούλην καὶ λοιποὺς, καὶ θέλων δῆθεν νὰ δοκιμάσῃ τὸν τυρὸν, ἐλάμβανε μικρὸν τι τεμάχιον, τὸ ὁποῖον ἐκρυπτεν ὑπὸ τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ, δι' ἀργότερα τὰ τρία ἢ τέσσαρα δείγματα ἦσαν ἀρκετὰ δι' ἐν του πρόγευμα.

Τὰ ἐνδύματα τοῦ Κ. Παραδοπίστη ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς παραδείγματα μακροβιότητος διὰ τὸν Ἰλισσόν, ἢ ἄλλο περιοδικὸν πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀπολειπομένου κενοῦ ἐν τῷ τυπογραφικῷ φύλλῳ μετὰ τὴν στοιχειοθέτησιν τῶν προσδιορισθέντων ἄρθρων.

Τὰ ὑποδήματά του ἔτριζον, ὅχι ὅπως τὰ τῶν νέων μας ἐκεῖνα, λεπτὰ καὶ ὠραῖα τὰ κατασκευασθέντα ἐπίτηδες τοιαῦτα, διὰ νὰ διασκεδάζωσι τὰ φέροντα μὲν ταῦτα, ἔχοντα δ' ἔλλειψιν σκέψεων ἔτριζον τὰ ὑποδήματα τοῦ Κ. Παραδοπίστη, ἀλλ' ἦτο τοῦτο καθ' ἑκάστην τὸ κύκλιον αὐτῶν ἄσμα· ἦσαν περὶ τὸ τελειοῦσαι· εὐτυχῶς αἱ μετρίσοδοι ἤρχοντο εἰς βοήθειαν, ὅπως οἱ ἰατροὶ μας εἰς βοήθειαν τῶν ἀσθενῶν.

Τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ πῖλον ἀπλοῦς τις ἀρχαιολόγος ἠδύνατο ν' ἀναγνωρίσῃ ὡς προερχόμενον ἐκ κληρονομίας τῶν ὑπαρχόντων τοῦ πατρὸς τοῦ Κ. Παραδοπίστη, τὸσφ πεπαλαιωμένον ἔφερον αὐτὸν ὁ Κ. Παντελάκης. Ἄλλ' εἰδημονέστερος ἀρχαιολόγος ἠθέλην ἀντίπει· Α'.) ὅτι ὁ πατὴρ τοῦ Κ. Παραδοπίστη δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ φέρῃ ὑψηλὸν πῖλον, καθότι οἱ ἄνθρωποι τότε ἔχοντες ἰσχυροτέρας κεφαλὰς ἔφερον καὶ τὰ βαρυτάτα καλπάκια· Β'.) ὅτι ἀνεκάλυψεν εἰς τὸ βάθος τοῦ πῖλου καὶ ἠδυνήθη ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ κατασκευάσαντος τὸν ἄνω ῥηθέντα πῖλον ἐργοστασίου, ἡ πρόδος τοῦ ὑπαλλήλου ἦτο βεβαία· ὁ δὲ πέντε παράδων ἄρτον ἀγοράζων ἀπεβάλλετο τὴν ἐπαύριον. Διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸν αὐτὸν ἠγόραζεν ἄρτον, ἵνα δ' ἐξοικονο

καὶ τελευταῖον ὅτι ἀνεκάλυψεν ἐπίσης εἰς γωνίαν τινα κεχαραγμένον ἰδίᾳ χεῖρὶ τὸ πιθαμιαῖον κύριον ὄνομα Παντελῆς ὑπὸ τοῦ κυρίου Παραδοπίστη, συμπεραίνων δ' ἐξάγει ἐξ εἰδικῶν παρατηρήσεων ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο φαίνεται χαραχθὲν πρὸ 13 ἢ 14 ἐτών, ἐποχὴν καθ' ἣν, φαίνεται πάλιν, ἠγο-

ράσθη ὁ σπουδαῖος πῖλος καὶ ἵνα μὴ ἀπολεσθῆ ἔχαράθη ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτητοῦ. Μὴ ἀπορῆτε, ἀναγνώσται, διὰ τὸ τεράστιον μαντευτικὸν πνεῦμα τοῦ ἀρχαιολόγου, διότι πράγματι ὑπάρχουσι τοιοῦτοι ἀρχαιολόγοι καὶ δυνάμει νὰ τοὺς ὀνομάσω.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ Κ. Παραδοπίστης μετὰ μόνης τῆς προσθήκης ὅτι τὸ ἐσπέρας κλειδῶνων τὸ κατάστημα αὐτοῦ, ἀπήρξατο (ἀφοῦ ἔστρεψε πρὸς τὰ ἄνω μέχρι τοῦ γόνατος τὸ παντελόνιον αὐτοῦ, προφυλακτῶνος οὕτω ἀπὸ τὸ ἐπιβλαβὲς τῆς Κωνσταντινουπόλεως προῖον, τὴν λάσπην) πρῶτον εἰς τὰ ἰχθυοπωλεῖα, ὅπου τὸν καλλίτερον ἠγόραζεν ἰχθὺν πληρῶνα τὸ ἀντίτιμον μὲ τρέμουσαν χεῖρα, κατόπιν εἰς τὰ ὀπωροπωλεῖα, ὅπου ἠγόραζεν τὰς καλλιτέρας ὀπώρας καὶ τέλος εἰς βιβλιοπώλην τινὰ, ὅπου ἐπρομηθεύετο ἐν μυθιστόρημα. Διὰ τὰ τοιαῦτα παράδοξα ἔξοδα;

II

Ὁ Κ. Παραδοπίστης εἶχε σύζυγον καὶ θυγατέρα. Ἡ σύζυγός του ὀνομάζετο Ἀννίκα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἑλένη. Βαρῶς ἔφερον ὁ τάλας τὰ τῆς συζύγου του φρονήματα καὶ τῆς θυγατρὸς του τὴν ζωηρότητα. Πολλὰ ἐν τῇ ὀργῇ του διὰ τὰ ἔκτακτα καὶ ὑπέρογκα τῆς συζύγου του ἔξοδα ἠπῶρε πῶς ὁ διάβολος δὲν ἀρπάζει τοιαύτην ψυχὴν ἀλλ' ἐλησμονεῖ ὅτι ὁ ἔξυπνος διάβολος ἀφίνει πολλάκις τοιαύτας γυναῖκας, διὰ νὰ χρησιμεύσιν ὡς ἀγγυστον καὶ δόλωμα εἰς ἄλλας ψυχὰς, τὰς ὁποίας ἔβαλε κατὰ νοῦν νὰ συλλάβῃ. Καὶ ἴσως ὁ πρῶτιστος τῶν συλληφθέντων διὰ τοῦ ἀγγίστρου τοῦτου ἦτο ὁ δυστυχὴς Παραδοπίστης.

Ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς ἡ Ἀννίκα εἶχεν ὀφθαλμοὺς μέλανας, ὄφρως καμπύλας, ἔκφρασαν μαγευτικὴν, πρὸ πάντων ἐπὶ τοῦ ἐξώστου αὐτῆς (διότι ἡ ὠραιότης πολλάκις αὐξάνει ἀναλόγως τοῦ τετραγώνου τῆς ἀποστάσεως) ἠγάπα πολὺ νὰ τὴν παρατηρῶσι, ὅπου ἐπέφερε στεναγμοὺς, οἱ στεναγμοὶ ἐπέφερον τὴν ἐπιθυμίαν, ἡ ἐπιθυμία τοὺς λόγους, οἱ λόγοι τὴν ἐπιστολὴν (ἣτις ἐναντίον τοῦ ῥητοῦ ὅτι ὁ προφορικὸς λόγος ὑπερέχει τὸν γραπτὸν, ἀξίζει, προκειμένου περὶ ἔρωτος, πολὺ πλεότερον ἢ ἡ

συνομιλία, καθότι ὑπάρχουσι καταπειστικώτατα ἐπιστολάρια ἐρωτικά) καὶ μετὰ ταῦτα Κύριος οἶδε ὅποιον τι διεδέχετο πάντα τὰ προπαρασκευαστικὰ ταῦτα μέσα. Τὴν ἀνοιξιν διεδέχεται τὸ θέρος, τὰς ἀηδῶνας διαδέχονται οἱ τέττιγες, τὰς σταφυλάς τὰ λάχανα, ὥστε καὶ τὰς ἐπιστολάς τῆς Κ. Ἀννίκας διεδέχοντο συνεντεύξεις. Εὐτυχῶς τὰς συνεντεύξεις πάντοτε σχεδὸν διεδέχοντο διαρρήξεις ἐρωτικῶν δεσμῶν, καρδιῶν καὶ κεφαλῶν. Λέγεται ὅτι δύο μῆνας ἀφοῦ ἐνυμφεῦθη τὸν Παραδοπίστην ἡ Ἀννίκα ἔλαβε τοὺς ἀκολουθοῦντας ἰαμβικούς στίχους παρὰ τινος, φαίνεται, ἀποτυχόντος εἰς τὸ ἐρωτικὸν αὐτῆς λαχεῖον :

Χοροὺς, τραπέζας, γέλωτας ἢ εὐθυμοὺς
Ἀννίκα φύσει ἀγαπᾷ καὶ δι' αὐτὸ
τοὺς ποιητὰς περιφρονεῖ, ποῦ στεναγμοὺς
ἐκβάλλου, οὐτ' ἐπιθυμεῖ περὶ αὐτῆς,
ὡς μυῖται περὶ τοῦ φωτὸς παράπονα
νὰ ἐκτυλίσσωσιν ὄχρῳ καὶ τρέμοντες
οἱ ἔρρασταὶ λεγόμενοι, πλὴν πράγματι
τὸ φεῦ! τῶν στίχων τῶν χωλῶν γενόμενοι
ἐν τῇ ζωῇ ἐκάστης γυναικὸς καλῆς.
(Διότι σήμερον ὁ βίος γυναικὸς
δὲν εἶνε πλήρης ἐν ἑλλείπωσιν αὐτοῖ.)
Ἄλλ' ἢ Ἀννίκα θέλει ἄδολον χαρὰν
νὰ βλέπῃ εἰς τὸ πρόσωπον παντὸς θνητοῦ
μὲ σκηπτρον γέλωτος νὰ ζωγραφίζηται.

Λαβοῦσα θε ὑπ' ὄψιν ὅτι σπάνιαι
τὴν σήμερον οἱ εὐτυχεῖς κατέστησαν,
Ἐκδίδει τὴν ἀπόφασιν.

πῶς καθιστᾷ

κρυφίως καθ' ἡμέραν ἕναν εὐτυχῆ . . .

Ἄλλοι πάλιν δι' ἰσχυρίζονται ὅτι τοὺς στίχους αὐτοὺς ἔλαβεν οὐχὶ ἡ μήτηρ, ἀλλ' ἡ θυγάτηρ Ἑλένη μετὰ 15 ἔτη! Ἐπειδὴ ὅμως ἡμερομηνίαν δυστυχῶς δὲν φέρουν, ἀδηλοῦς εἶνε ὁ προορισμὸς αὐτῶν, πρέπει δὲ νὰ ὑποβληθῶσι εἰς ἀρχαιολογοφιλολογικὰς παρατηρήσεις, ὅπως ὁ πῖλος τοῦ Παραδοπίστη καὶ πρὸς τοῦτο κατάλληλος εἶνε ὁ ποιητικὸς διαγωνισμὸς.

Ὡς ἄρκτον ἐκ τῆς ῥινὸς ἔσυρε τὸν Παραδοπίστην ἡ Ἀννίκα καὶ ὁ γλισχρὸς ἐκεῖνος ἐν τῷ Γαλατᾷ ἔμπορος εἰσήρξατο τὸ ἐσπέρας ἐντὸς οἰκίας πολυτελεστάτης τοσοῦτον, ὥστε ἂν τις ἤθελε νὰ πτύσῃ καὶ τὰ παράθυρα ἦσαν κλειστά, καταλληλότερον τόπον ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου Παντελάκη

δὲν θὰ εὑρίσκε. Τοσαύτη ἦτο ἡ πανταχῶς τῆς οἰκίας διαλάμπουσα καθαριότης καὶ πολυτέλεια! Ἐν γένει ἡ Ἀννίκα ἦτο θηρίον ἀδάμαστον καὶ δικαίως κύριοί τινες βλέποντες αὐτὴν ἐντὸς φορείου (sedia) ἔλεγον: Πόσον ἀσθενὲς κλωβίον διὰ θηρίον τοιοῦτον!

Ὁ Παραδοπίστης ἦτο 55 ἐτῶν ἡ σύζυγός του ἦτο τεσσαράκοντα, ἀλλὰ διετήρει εἰσέτι ζωηρότητα τινα, διότι καλῶς ὠκονόμησε τὸν χρόνον. Ὁ δὲ χρόνος ἐπίσης εὐγενῶς ἐφέθη πρὸς αὐτὴν, διότι μετ' ἐπιμελείας ἀρκούσης τὴν διετήρει, ὥστε ἐνδευμένη ἡ Ἀννίκα καὶ κεκαλωπισμένη τὴν νύκτα πρὸ πάντων καὶ εἰς τὸ θέατρον εἶχεν ἀρκετὰ εὐάρεστον μορφήν. Ἐφρόντιζεν ὅμως πάντοτε κατ' ἀνάγκην ν' ἀποσύρηται τῶν διασκεδάσεων καὶ τῶν χορῶν πρὶν τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, διότι ἅμα ἔλλειπον τὰ φῶτα, ἦτο βέβαιον ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποστῇ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἕνεκα τοῦ δι' ὀφθαλμοῦ τῆς νυκτὸς χοροῦ, τοῦ περιβρέοντος τὸ πρόσωπον ἰδρωτὸς κτλ. κτλ. Καὶ ὅμως, μολοντί τὰ χεῖλη τῆς ἐμειδίαν ἀπαύστως καὶ τὸ κολακεῖον βλέμμα τῆς ἀντήμειβεν τὰ ἐπ' αὐτῆς στηριζόμενα βλέμματα, καὶ ὅμως . . . ἀπεφάσισε πλέον ν' ἀποσυρθῇ ἐντελῶς τοῦ πεδίου τῆς μάχης, διὰ ν' ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸ στάδιον εἰς τὴν ὠραίαν αὐτῆς θυγατέρα.

Ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Ἑλένη, ἀληθὴς τῆς μητρὸς τῆς θυγάτηρ, διεκρίνετο μετὰ τῶν ἄλλων νεανίδων διὰ τὰ θέλητρά της, ὅπως μετὰ τῶν κολοκυνθῶν διακρίνεται ὁ πέπων. Ἡ τύχη θεῖον τῶντι! μὰς βοηθεῖ εἰς τὸ λαχεῖον, εἰς τὸν ἔρωτα καὶ εἰς τὸν γάμον. Ἐβόηθη δὲ καὶ τὴν Ἑλένην, διότι ἄνθος τοιοῦτον ἔδει κηπουροῦ, οἷα ἡ μήτηρ τῆς Ἀννίκας. Ἐκ νεαρῆς ἡλικίας ἔμαθε τὴν Γαλλικὴν ἢ τὴν μήτηρ τῆς ἐγνώριζεν ἐπίσης τὴν γλῶσσαν ταύτην τὴν μεγάλας παρέχουσαν σήμερον τὰς βοηθείας εἰς τὴν φιλολογία, τὸν ἔρωτα καὶ τὰ ξενοδοχεῖα. Γελοῖα τῶντι ἦτο ἡ μορφή τοῦ Κ. Παντελάκη ὅτε καθήμενος ἐπὶ τῆς τραπέζης ἤκουε, χωρὶς μηδὲ λέξιν νὰ ἐνοῆ, τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα νὰ συνομιλῶσι γαλλιστὶ ἀνακαγχάζουσαι εἰς πᾶσαν λέξιν. Ἡ ὀργὴ του συνεκεντρώτο κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν δυ-

στυχῶν ὑπηρετῶν τὸ φαγητὸν δὲν ἐπέτυχε, τὸ ἄλας λείπει, τὰ περούνια δὲν εἶνε καθαρισμένα. οἱ λύχνοι κακῶς φέγγουν, τὸ κρέας εἶνε σκληρὸν κτλ. κτλ. ἤκουον οἱ ὑπηρετῆται, οἵτινες εἰς τὸν ἐρωτῶντα ἂν ὑβρίσθησαν παρὰ τοῦ Κυρίου τῶν ἤθελον ἀπαντήσῃ: Δὲν ἐπροσέχαμεν.

Ἡ Ἑλένη ἀνέγνωσε τὴν προσδιορισμένην ποσότητα μυθιστορημάτων διὰ νεάνιδα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Ἡ ποσότης τῶν μυθιστορημάτων προσδιορίζεται τὴν σήμερον κατὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅπως εἰς τὰ ζῶα ἡ ποσότης τοῦ ἀχύρου προσδιορίζεται ἐπίσης ἡ ὥρα τῆς ἀναγνώσεως, ἡ ὥρα καθ' ἣν πρέπει τὸ μυθιστόρημα κεκλεισμένον νὰ κρατῆται ἀνὰ χεῖρας διὰ νὰ βλέπωσιν αὐτὸ οἱ ἀντιπαρερχόμενοι, ἡ ὥρα καθ' ἣν πρέπει νὰ μὲν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἡ ὥρα καθ' ἣν πρέπει νὰ μὲν ἐπὶ τοῦ προσκεφάλου, διὰ νὰ ἴδῃ ἡ ὑπηρετρία τὰς ἐν αὐτῇ εἰκονογραφίας καὶ νὰ θαυμάσῃ, νομίζουσα ὅτι τὰ βιβλίον πραγματεύεται περὶ . . . φαντασθῆτε πλέον. . . Ὁ βιβλιοπώλης πολλάκις εἰς τὸ περιθώριον τῶν ῥωμαντικωτάτων χωρίων ἔγραφε προσθήκας τινὰς κατὰ τὰς περιστάσεις, διότι ἦτο γνωστὸς εἰς τὴν Δεσποινίδα Ἑλένην. Ἄν ὁ πατὴρ ἠρώτα: τί σημειώνεις ἐκεῖ, ἀδελφε; Ὁ βιβλιοπώλης ἀπάντητα: Δὲν εἶπετε ὅτι εἶνε διὰ τὴν θυγατέρα σας; — Μάλιστα. — Λοιπὸν μὴ σὰς μέλει ἐκεῖνη γνωρίζει. Ὁ Παραδοπίστης ἀνεχώρει νομίζων ὅτι ὁ βιβλιοπώλης δίδει καὶ ἄλλην σημείωσιν μυθιστορημάτων πρὸς ἀγοράν.

Ἡ Ἑλένη ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν λατρευτῶν αὐτῆς διεκρίνετο ἐπίσης. Ἐκάστη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος ἦτο ἀφιερωμένη εἰς διάφορον τῆς προτεραίας ἢ τῆς ἐπιούσης λατρευτῆν. — Ἡ Κυριακὴ ἦτο ἡμέρα ἐπιθεωρήσεως τοῦ συνόλου τῶν βραχυβίων τούτων ἐντόμων, τόσων βραχυβίων, ὅσα τὰ ἐν Ἀθήναις ὑπουργεῖα ἢ οἱ μεταξοσκώληκες. — Ἡ δευτέρα ἀφιερῶτο εἰς νεανίαν φίλον τῶν διασκεδάσεων, ὅστις διασκεδάζων τὴν Κυριακὴν ἀφ' ἐσπέρας μέχρι πρωίας ἠναγκάζετο τὴν δευτέραν νὰ σχολάζῃ οὕτως διήρχετο λοιπὸν πρὸ τῆς οἰκίας τῆς Ἑλένης πλειοτέρας φορὰς, παρ' ὅσα φύλλα τοῦ μυθιστορηματος ἢ ἐν τῷ ἐξώστῳ καθημένη

Δεσποινίς 'Ελένη ἔκοπτε, ἢ ἐκέντα διὰ τῆς βελόνης τὸ ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ὀλοκλήρους ὥρας κρατούμενον ἐργόχειρον. — Τὴν τρίτην τὰ αὐτὰ σχεδὸν συνέβαινον μετὰ νεανίου εὐλαβοῦς καὶ καλοῦ νοικοκύρη διερχομένου ἐκεῖθεν καὶ πορευομένου εἰς τὸ ἀντικρυ παντοπωλεῖον, ἵνα προμηθευθῇ τὰ τῆς νηστείας διὰ τὴν τετάρτην. Νῦν μὲν ὁ νεανίας ἐλησμόνει τὰς ἐλαίας καὶ ἠναγκάζετο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ παντοπωλεῖον, νῦν δ' ἐλησμόνει τὸ ἔλαιον, τὸν χαλβᾶν κτλ. Ὁ δὲ παντοπώλης ἔλεγε: Βλέπεις, Κύριε Μιμῆκο, τί ὠραῖον χαβιάρι πωλῶ; Ὁ Μιμῆκος ἐπλησίαζε νὰ ἐξετάσῃ τὴν ποιότητα τοῦ ἐπαινουμένου χαβιarioῦ καὶ πολλὰκις ἐπιπτεν ἐντὸς βαρελλίου σαρδελῶν, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀλλοῦ ἦσαν ἐστραμμένοι. — Τὴν τετάρτην ἄλλος διεδέχετο τὸν Μιμῆκον ἦτο οὗτος ἀεργὸς καθημερινῶς, κληρονόμος ἀρκετῆς τοῦ πατρὸς του περιουσίας καὶ ἔφορος μικρᾶς τιнос σχολῆς ὀλίγον κατωτέρω τῆς οἰκίας τοῦ Παραδοπίστη κατὰ χρέος λοιπὸν ἐπεσκέπτετο πᾶσαν τετάρτην τὴν σχολὴν, ἐπέβλεπε πρὸ πάντων τὰ παράθυρα, τὰς θύρας καὶ τὴν ἐξωτερικὴν κατάστασιν τῆς σχολῆς, διότι οὕτω ἐπέβλεπε καὶ τὰ ἐν τῷ ἐξώστῃ συμβαίνοντα. — Ἡ πέμπτη ἦτο ἡμέρα μαθητοῦ τινος τῆς Γαλλικῆς τῶν Ἀδελφῶν σχολῆς (École des freres) ἣτις ἐορτάζει τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ὁ μαθητὴς οὗτος ἐκάθητο ἄνω τοῦ παντοπωλείου, ἀπέναντι τῆς οἰκίας τῆς 'Ελένης, ὥστε διήρχετο καλῶς τὴν ὥραν, μὲ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι συχνὰ ἐπεσκέπτετο αὐτὸν καὶ διδάσκαλός τού τις νέος ἱερεὺς δυτικὸς, ἐπὶ τῇ προφάσει μὲν ὅτι... ἐπετῆρει τὸν περιληψόμενον ἐπιμελῆ αὐτοῦ

μαθητὴν, κυρίως ὅμως διὰ νὰ ῥίψῃ τὸ βλέμμα εἰς τὸν ἐξώστην καὶ νὰ εὐχρηθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐξήσεως καὶ πληθύνσεως τῶν πρὸς αὐτὸν αἰσθημάτων τῆς 'Ελένης ἢ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λατρευτῶν. — Τὴν παρασκευὴν ἡ Κυρία 'Ελένη ἀπὸ πρωῆας ἐπερίμενε νέον εἰς Τουρκικὴν διατελοῦντα ὑπηρεσίαν καὶ σχολάζοντα ἐπίσης τὴν ἡμέραν ἐκείνην. — Τέλος, τὸ σάββατον ἀφιέρονεν ἀπὸ πρωῆας μέχρι ἐσπέρας εἰς τὴν προστομασίαν τῶν διὰ τὴν ἐπαύριον πολυτελῶν αὐτῆς ἐνδυμάτων. Ὡστε ἐπειδὴ, ὡς δῆλον ἐγένεν ἡδῆ, αἱ ἡμέραι τῆς ἐβδομάδος δὲν ἐξήρουν καλῶς νὰ διανεμηθῶσι μετὰξυ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φίλων, ἠναγκάζετο ἡ εὐειδὴς νεανίς νὰ προσδιορίσῃ δι' ἄλλους πάλιν καὶ . . . τὰς νύκτας, (πάντοτε ὅμως κιγκλίδες κατηρχόμεναι ὑπῆρχον εἰς τὸ ἐν τῷ ἰσογείῳ πατώματι παράθυρον). Ἐκτὸς τούτου, ἐπειδὴ πάλιν ὁ καιρὸς δὲν ἐξήρκει καὶ κατὰ τὸ ῥητὸν τοῦ φιλοσόφου: Χρόνου μᾶλλον ἐνδεεῖς ἐσμὲν: διὰ τοῦτο προσδιωρίσθη εἰς ἄλλους τὸ θέατρον ὡς τόπος συναντήσεως, εἰς ἄλλους ἢ ἐκκλησία, εἰς ἄλλους ὁ περίπατος, εἰς ἄλλους . . . Ἐβαρύνθη πλεον' προτιμῶ νὰ μετρήσω τοὺς ἐν τῷ κοιτῶνί μου κώνωπας, ἢ μᾶλλον τοὺς μὴ πληρώνοντας τὴν συνδρομὴν των εἰς τὸν Ἰλισσόν.

III

Τοιοῦτος ἦτο ὁ Κύριος Παραδοπίστης, τοιαύτη ἡ σύζυγός του Κυρία Ἀννίκα, τοιαύτη ἡ θυγάτηρ του 'Ελένη. Ἀμήν.

ΙΩ. ΚΑΜ.

Γ Ρ Ι Φ Ο Σ .

